

A couple in traditional Thai wedding attire standing in an ornate golden frame. The woman is wearing a yellow and white Thai wedding dress (Jian) and holding a traditional Thai wedding gift (Khan). The man is wearing a yellow and blue Thai wedding suit (Jian) and holding a traditional Thai wedding gift (Khan). The background is a solid blue color.

**๘ ทรงเป็นพระมิ่งขวัญอันยิ่งใหญ่
มหาดไทยเกิดไทั่วองค์จักรี**

วารสารดำรงราชานุภาพ
DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

**“ธ ทรงเป็นพระมิ่งขวัญอันยิ่งใหญ่
มหาตไทย เกิดไถ่วงศ์จักรี”**

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงมหาดไทย

ตราประจำพระองค์
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏ
ในวารสารดำรงราชานุภาพ
เป็นวรรณกรรมของผู้นิพนธ์โดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพและ
บรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

คณะผู้จัดทำวารสารดำรงราชานุภาพ
เจ้าของ สถาบันดำรงราชานุภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายกฤษฎา บุญราช
ปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายประทีป กิริติเรชา
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายชยพล ธิติศักดิ์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการบริหาร

นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายอภิชัย ชัยชมภู

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์
นางระวีพรรณ แก้วเพียงเพ็ญ
นางกาญจนา แจ่มมินทร์
นางสาวบุษบา ลาภวิไล
นางสาววิบูลพรรณ เปาอินทร์
นางแซ่ไข เจริญอาจ
นางสาวสุพัตรา บุญถึง
นายบัญชา ดวงดีแก้ว
นางสาวสุภาพ ป้อมมะลิ่ง

ผู้ออกแบบปก

นางสาวอัจฉนา เตชะพันธ์

สถานที่ติดต่อ

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
โทร/โทรสาร 0-2221-5958
<http://www.stabundamrong.go.th>
e-mail: .stabundamrong@gmail.com

บทบรรณาธิการ

นับแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนา
กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2535 และทรงมีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพ ดำรงตำแหน่งองค์ปฐมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
พระองค์แรก จวบจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 124 ปี

ตลอดเวลา 124 ปีที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทย และคนมหาดไทย
ได้ปฏิบัติงานถวาย โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทุกพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลปัจจุบันที่ได้ทรงงานเพื่อคนไทยนับแต่วันแรก
ที่ทรงขึ้นครองราชย์ในปีพุทธศักราช 2489 ตลอดระยะเวลา 70 ปี
ที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทยมีบทบาทสำคัญ ในการปฏิบัติงาน
สนองโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และ
พระบรมวงศานุวงศ์ ทุกพระองค์

ในวาระสารดำรงราชานุภาพ ฉบับนี้ได้รวบรวมบางส่วนของ
โครงการพระราชดำรินี้ในทุกพระองค์ที่กระทรวงมหาดไทยได้มีบทบาทในการปฏิบัติงานถวายและสนองงาน
เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้คนไทยได้รับทราบถึงความผูกพันและความห่วงใยของสถาบันกษัตริย์ของ
ไทยที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย ทุกผู้ทุกคน ทุกพื้นที่ทุกตารางนิ้วของประเทศไทย เพื่อให้คนไทย ได้ตระหนัก
และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น

กองบรรณาธิการวารสารดำรงราชานุภาพ ยังได้มีโอกาสสัมภาษณ์ท่านกฤษฎา บุญราช
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งท่านเป็นผู้ที่มีโอกาสปฏิบัติงานถวายในโครงการพระราชดำรินี้มาตั้งแต่
เริ่มรับราชการ จวบจนกระทั่งปัจจุบัน ท่านได้ให้ข้อคิดและแนวทางการสนองงานโครงการพระราชดำริ
แก่คนมหาดไทยไว้หลายประการ

นอกจากนี้ ท่านรองปลัดกระทรวงมหาดไทย นายประทีป กิริติเรขา ได้กรุณาให้สัมภาษณ์
ถึงโครงการทัพบกสยาม ที่ท่านมีโอกาสดำเนินการปฏิบัติงานมาตั้งแต่ครั้งแรกเริ่มโครงการในจังหวัดศรีสะเกษ
กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านในการที่กรุณาให้ข้อมูลและ
ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดในวารสารนี้ได้จัดเก็บไว้ในระบบคลังความรู้
ของสถาบันดำรงราชานุภาพ www.stabundamrong.go.th เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบค้นต่อไป

(นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร)

ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

บรรณาธิการบริหารวารสารดำรงราชานุภาพ

สารบัญ

หน้า

❖ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ : บทบาทมหาดไทยกับงานโครงการพระราชดำริ	กฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทย	1
❖ กระทรวงมหาดไทย กับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ	กรมการพัฒนาชุมชน	17
❖ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนตั้งต้นแห่งความดีงาม”	กรมการพัฒนาชุมชน	34
❖ กองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีผลงานดีเด่น	กองบรรณาธิการ	43
❖ บทบาทกระทรวงมหาดไทย : พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร	กองบรรณาธิการ	47
- การจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสสมหามงคล ทรงเจริญพระชนมพรรษา 83 พรรษา 12 สิงหาคม 2558 “ปั่นเพื่อแม่ Bike for Mom”		50
- การจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558 “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad”		55
❖ สร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	กองบรรณาธิการ	63
❖ อำเภอปลอดภัย จังหวัดน่าน กับการขับเคลื่อนโครงการพระราชดำริ	วรายุทธ ค่อมบุญ นายอำเภอปลอดภัย	77
❖ นครนายกโมเดล การแก้ไขปัญหาผักตบชวาในจังหวัดนครนายก	ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก	83
❖ โครงการทบทิมสยาม	ประทีป กิริติเรชา รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	91

		หน้า
❖ บทบาทของกระทรวงมหาดไทย ในมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์	มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์	103
❖ เพื่อนพ้อง (ภาษา) ฟันฟุอาชีวะผู้ประสพภัย ด้วยโครงการชุมชนต้นแบบการเกษตรอินทรีย์ วิถีพอเพียงยุคดิจิทัล	รศ.ดร.นพ.พิชิต สุวรรณประกร	117
❖ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนพ้อง (ภาษา) ยามยาก ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง	ทองคำ เพ็ชรปานกัน พัฒนาการอำเภอเมืองอ่างทอง	127
❖ โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (To Be Number One)	กรมสุขภาพจิต	130
❖ ลำปาง จากจังหวัด To Be Number One ดีเด่นระดับประเทศ ปี 2558 ก้าวสู่ระดับเงินปี 2559	นายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดลำปาง	137
❖ โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด To Be Number One จังหวัดสตูล	ศูนย์ประสานงาน To Be Number One จังหวัดสตูล	141

การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ : บทบาทมหาดไทยกับงานโครงการพระราชดำริ

เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์

นายกฤษฎา บุญราช

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

การปฏิบัติงานของคนมหาดไทย กับ การสนองงานตามโครงการพระราชดำริบางคน อาจมองว่าเป็นการทำงานที่ไม่เหมือนกัน มีวิธีการทำงานแตกต่างกัน และก็มีหลายคนที่มีมองว่าสามารถทำงานให้เป็นเนื้อเดียวกันได้ก็เป็นมุมมองที่หลากหลาย แต่เมื่อพิจารณาในแง่มุมมองเป้าหมายของการทำงานจะพบว่าเป้าหมายเดียวกัน คือ การดูแลพี่น้องประชาชนให้อยู่ดีกินดี มีความสุข ดังเช่นที่ **นายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทย** กล่าวไว้ว่า

“เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน ขณะเดียวกันกระทรวงมหาดไทยเป็นต้นสังกัด ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และยังมี กลไกระดับตำบลหมู่บ้านที่ชาวบ้านเลือก มาทำหน้าที่ช่วยเหลือ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านนายอำเภอ ในการดูแลพี่น้องประชาชน

ฉะนั้นจะเห็นว่าบทบาทหรือภารกิจ
หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ที่ “บำบัดทุกข์
บำรุงสุข” คือ การลงไปดูแลพี่น้องประชาชน”

ในหลวงทรงเป็น...ต้นแบบ

สถาบันพระมหากษัตริย์ มีบทบาท
ที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาชาติไทยมาตั้งแต่
อดีตจนถึงปัจจุบัน ถึงในช่วงที่ผ่านมาแม้จะมี
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ซึ่งส่งผลให้พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้
รัฐธรรมนูญ แต่สถาบันพระมหากษัตริย์ยังคงมี
ความผูกพันและมีคุณูปการอย่างยิ่งต่อชาติไทย
ตลอดมา โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ได้อุทิศ
พระวรกายในการทรงงานพัฒนาทุกด้านทุกสาขา

เพื่อแก้ไขปัญหาความทุกข์ยาก และพัฒนา
คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกร
มาโดยตลอด

นับแต่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงครองสิริราชสมบัติมาจนปัจจุบัน เป็นเวลา
กว่า 70 ปี ในระยะแรก พระองค์ได้เสด็จ
พระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรทั่วประเทศ
เพื่อให้ทรงทราบถึงปัญหาและสภาพของพื้นที่
ซึ่งเรียกโดยรวมว่า “ภูมิสังคม” กล่าวได้ว่า
บนผืนแผ่นดินไทย แทบไม่มีที่แห่งใดมิได้
ประทับรอยพระบาทไว้ ภาพที่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงพระอุตราเสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ห่างไกลและ
ทุรกันดาร ภาพที่มี พระราชปฏิสันถารกับราษฎร
และภาพที่กำลังพระราชทานพระราชดำริ
เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยใช้หลักการ
“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จนเกิดโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการ ในทุก
ภูมิภาค ที่เป็นต้นแบบของการปฏิบัติราชการ
ของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ไม่ว่าจะอยู่
ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะ
ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และข้าราชการ
ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ที่เป็นตัวแทนของ
กระทรวงมหาดไทยที่ต้องดูแล “บำบัดทุกข์
บำรุงสุข” พี่น้องประชาชนในพื้นที่ทั่วประเทศ

การน้อมนำหลักการทรงงาน มาประยุกต์ใช้กับงานมหาดไทย

ผมเคยบอกกล่าวกับข้าราชการ
กระทรวงมหาดไทยเสมอ ไม่ว่าจะอยู่ใน
กรุงเทพฯ หรืออยู่ต่างจังหวัด ให้ศึกษา
พระราชจริยาวัตร หลักการทรงงานของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้ง 23 ข้อ
ขณะนี้ผมได้นำมาประยุกต์ใช้กับงานมหาดไทย
สรุปได้พอสังเขป 4 ด้าน และเป็นสิ่งที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปปฏิบัติ
พระราชกรณียกิจดูแลทุกข์สุขของประชาชน
อยู่ประจำ

เรื่องแรกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงใส่พระราชหฤทัย เรื่อง การทำมาหากิน
ของพี่น้องประชาชนในพื้นที่อำเภอ จังหวัดต่าง ๆ

ว่ามีความยากลำบากในการทำมาหากินอย่างไร
ในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจะไม่เหมือนกันด้วย
พระองค์ท่านใช้คำว่าดูภูมิสังคม

เรื่องที่สอง พระองค์สนพระราชหฤทัย
เรื่องสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการรักษาและ
ดำรงวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เช่น
ภาคใต้ พี่น้องชาวบ้านในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ส่วนหนึ่งทำการประมง ทำการเกษตร ที่ดิน

บางแห่งมีปัญหา เรื่องความเค็ม มีสารเจือปน
พระองค์ทรงแก้ไขปัญหาให้ทั้งวิถีทางวิศวกรรม
ทางชีววิทยา (วิธีการทางพืช) หรือผสมผสาน
ทั้งสองวิธี

ภาคเหนือ พี่น้องประชาชนบางส่วนไป
ปลูกพืช ทำการเกษตร ปลูกพืชผิดกฎหมาย
คือ ปลูกฝิ่น พระองค์ทรงสนับสนุนให้มีการ

เปลี่ยนแปลงมาปลูกพืชผลเมืองหนาว และ
เพิ่มองค์ความรู้ให้แก่ประชาชน จนเป็นที่มาของ
โครงการหลวงพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการทำมาหากิน คือ ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล สภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลงทรงพระราชทานแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องอ่างเก็บน้ำ การจัดทำฝาย หรือแม้กระทั่งการจัดทำฝนหลวง เป็นต้น

ภาคกลาง เมื่อมีปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ทรงพระราชทานแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างถนน สร้างเขื่อน หรือเมื่อมีน้ำท่วมซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และการทำมาหากิน ทรงพระราชทานสิ่งของ ยารักษาโรค เพื่อเป็นการบรรเทาทุกข์เบื้องต้น แล้วพระราชทานพระราชดำริให้มีการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนด้วยการจัดทำโครงการแก้มลิง ก่อสร้างคันกันน้ำ ก่อสร้างทางผันน้ำ การอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำลำธาร เป็นต้น

เรื่องที่สาม เมื่อเสด็จฯ ไปทรงงานยังที่ต่าง ๆ พระองค์ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งถามชาวบ้านว่าได้เรียนหนังสือไหม โรงเรียนอยู่ไกลไหม คือ **ทรงห่วงใยและสนใจดูแลเรื่องการศึกษา**

เรื่องสุดท้าย ความเจ็บป่วย จะเห็นได้ว่า เมื่อพระองค์ทรงทราบว่าราษฎรที่ใดมีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย นอกจากจะทรงแนะนำและทรงนำหมอหลวงหรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่พระราชทานไปให้การรักษายาบาลแล้ว ยังมีโครงการอื่น ๆ เช่น โครงการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสิ่งที่พระองค์ทรงห่วงใยราษฎรสามารถแบ่งได้ 4 ด้านใหญ่

1. ด้านการทำมาหากิน
2. ด้านสิ่งแวดล้อม
3. ด้านการศึกษา
4. ด้านอนามัย สุขภาพประชาชน

การเติมเต็มงานในพื้นที่

ผมได้มอบแนวทางให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านนายอำเภอ ลงศึกษาดูใน 4 เรื่องที่ผมกล่าวข้างต้นซึ่งตรงกับเรื่องการบำบัดทุกข์บำรุงสุข บางคนมาบอกว่าเรื่องการศึกษา

และการดูแลสุขภาพอนามัย ทำไมไม่มอบให้กระทรวงศึกษาธิการ ทำไมไม่มอบให้กระทรวงสาธารณสุข เรามีคำตอบแน่นอนว่าหน้าที่หลักเป็นหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ แต่หน้าที่เดิมให้เต็มในระดับพื้นที่ที่ภาษาสมัยใหม่ เรียกว่า Area approach ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ดูแลพื้นที่ (Area) ก็ต้องเป็นผู้เติมให้เต็มว่าพื้นที่ของท่านมีการศึกษาทั่วถึงหรือยัง ถ้ายังไม่ทั่วถึงผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ไปบอกกล่าวกับกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องสุขภาพอนามัยก็เป็นของกระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องไปเติมเต็มตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้น ข้าราชการจึงมีหน้าที่ต้องไปศึกษาและน้อมนำหลักการทรงงานไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนให้เหมาะสม

การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบงาน โครงการพระราชดำริ

ผมพยายามปรับปรุงโครงสร้างของ
หน่วยงานราชการในส่วนกลาง ให้สามารถ
เข้าไปสนับสนุนไปประสานงานกับท่าน
ผู้ว่าราชการจังหวัดและท่านนายอำเภอ โดย
ในปี พ.ศ. 2557 ขณะที่ผมดำรงตำแหน่งเป็น
อธิบดีกรมการปกครอง ได้จัดตั้งหน่วยงาน
ที่เรียกว่ากลุ่มงานประสานงานโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริและพัฒนาคุณภาพชีวิต
ประชาชนขึ้น เป็นหน่วยงานภายในกองวิชาการ
และแผนงาน เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน
เจ้าภาพในการประสานงานและติดตาม
การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ของกรมการปกครอง คือให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ
อยู่ในส่วนกลาง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด
นายอำเภอ รายงานมา หรือเมื่อมีการกิจจำเป็น
ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
เพื่อสนองพระราชดำริ หรือเมื่อเข้าเฝ้าฯ พระบรม
วงศานุวงศ์เสด็จฯ ในพื้นที่แล้วได้ยื่นพระราช
กระแสรับสั่งมาอย่างไร จะต้องนำพระราชดำริ
พระราชกระแสรับสั่งนั้นมาเร่งดำเนินการ
ในทันที เมื่อรายงานเรื่องมาส่วนกลาง
กรมการปกครองจะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ
เพื่อประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการ
พิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ (กปร.) หรือสำนักราชเลขาธิการ
หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนกลาง

ครั้นมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง
มหาดไทย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย มีหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อยู่แล้ว จึงได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่เขียนรายละเอียด
ของงาน (Job Description) ให้ครอบคลุม
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกมิติ
ได้แก่

- (1) มิติด้านสิ่งแวดล้อม
- (2) มิติด้านคุณภาพชีวิต
- (3) มิติด้านเกษตร
- (4) มิติด้านวิถีชีวิตตามแนวทางหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ปลอดหนี้
ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้)
- (5) มิติอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและ
สอดคล้องกับพื้นที่และภูมิสังคม

รวมทั้งให้ มีการจัดสรรบ้ ัจจุย
ทางการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เครื่องไม้
เครื่องมือ งบประมาณ และวิธีการทำงาน
ให้มีความกระฉับกระเฉง มีความคล่องตัว
ในการที่จะรับเนื่ องานจากผู้ว่าราชการจังหวัด
เมื่อมีการรายงานขึ้นมา

ตัวอย่างการเติมเต็ม

ขณะนี้เรามองว่างานบางงานที่พระบรม
วงศานุวงศ์โดยเฉพาะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี พระองค์เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงเยี่ยมเยียนประชาชน รวมไปถึงทรงรับ
คนไข้ไว้ในพระราชานุเคราะห์ ซึ่งจริง ๆ เรื่องคนไข้
คนเจ็บที่เล่าให้ฟังสักครู่นี้ เป็นหน้าที่ของ

กระทรวงสาธารณสุข แต่ว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล เช่น ทรงเห็นว่าราษฎรคนหนึ่งเป็นคุณป้า อายุ 70-80 ปี ต้องมาฟอกไต ลูกหลานที่โตแล้วแยกไปทำมาหากินเหลือหลาน 1 คน อายุเพียง 12-13 ปี ที่ดูแลอยู่เมื่อต้องพาคุณป้า/คุณยายมาโรงพยาบาล พระองค์ทรงห่วงใยประเด็นที่ว่า แล้วใครจะดูแลหลานคนนั้น หรือมาพักอย่างไรเนื่องจากมีฐานะยากจนอยู่แล้ว อันนี้เราในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมาเติมเต็ม ผมได้สั่งการให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นศึกษาระเบียบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการอุดหนุนงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือที่สมัยก่อนเรียกว่าสถานีอนามัย ปัจจุบันเรียกว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เพื่อไปอุดหนุนค่าใช้จ่ายการเดินทางของหลานที่จะพาคุณป้า/คุณยายมาฟอกไตได้หรือไม่ ซึ่งเป็นพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คือ พระองค์ทรงทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เรียกว่าโครงการคนไข้ในพระราชานุเคราะห์ พระองค์พระราชทานทรัพย์ให้ทุกคนไข้ คนเจ็บ และญาติที่พาคนไข้มา ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษากฎหมาย ระเบียบ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

ฝากการเติมเต็ม...

เนื่องจากปีนี้ 2559 และปี 2560 เรามีปัญหาเรื่องภัยแล้ง ภาวะอากาศเปลี่ยนแปลง จึงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอไปพิจารณาว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้อยู่แล้ว เช่น โครงการเรื่องแหล่งน้ำที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานไว้ทั่วประเทศไทย มากกว่า 4,000 โครงการที่สามารถที่จะนำมาปรับปรุงเพื่อนำไปขยายผล เช่น ต่อท่อใส่ไก่ หรือปรับปรุงเหมืองฝาย ขุดลอกเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำได้มากยิ่งขึ้น

โชคดีที่ผ่านมามีโอกาสปฏิบัติงานถวาย หรือสนองงานโครงการพระราชดำริ

ผมได้ทำงานเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด 2 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลา รวมเวลา 5 ปี ถือเป็นความโชคดีที่ได้ปฏิบัติงานถวายพระบรมวงศานุวงศ์ โชคดีที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในโอกาสต่าง ๆ ที่ท่านเสด็จฯ ไปทรงงาน หรือเสด็จฯ ไปในงานพระราชพิธีในพื้นที่จังหวัดยะลา กับจังหวัดสงขลา จึงได้รับทราบว่าทุกพระองค์ได้ทรงปฏิบัติ

พระราชกรณียกิจแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ พื้นที่ต่างจังหวัดเพื่อดูแลทุกข์สุขราษฎรเหมือนพระราชบิดา ในเรื่องปัญหาของชาวบ้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเจ็บป่วย การทำมาหากิน สิ่งแวดล้อม เช่น กรณีของจังหวัดยะลา ขอยกตัวอย่างสองเรื่อง

เรื่องแรก เนื่องจากมีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดยะลา ทำให้ราษฎรบ้านสันติ 2 ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต ได้รับผลกระทบไม่มีที่อยู่อาศัย เกิดความทุกข์ยาก จึงได้ถวายฎีกาแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ขอพระราชทานความช่วยเหลือ ขณะนั้นผมดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ฝ่ายความมั่นคง ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ให้รับผิดชอบงานแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้กราบบังคมทูลรายงานและขอพระราชทาน

จัดตั้งหมู่บ้านชื่อ “โครงการเพื่อชุมชนเข้มแข็ง และร่มเย็นบ้านสันติ 2” แบ่งภารกิจ ออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 จัดหาที่พักอาศัยและส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎร จำนวน 15 ครัวเรือน

ระยะที่ 2 จัดที่พักอาศัยและส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎรเพิ่มเติมอีกจำนวน 25 ครอบครั

พร้อมปรับปรุงโรงเรียน สถานีนอนามัย และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของบ้านสันติ 2 และที่สำคัญเป็นการปฏิบัติงานสนองพระราชดำริ ทำให้ราษฎรไทยพุทธและราษฎรไทยมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข สร้างความพึงพอใจให้กับราษฎรในพื้นที่ ซึ่งต่างพากันชื่นชมพระบารมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ทรงแก้ไขปัญหาให้แกราษฎรได้อย่างเรียบร้อยเหมาะสม

เรื่องที่สอง มีปัญหาโรงเรียนเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชนไม่ได้สนับสนุนเงินค่าอาหารกลางวันให้
กับเด็กที่เป็นโรงเรียนเอกชน เหมือนกับโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดนหรือโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้เร่งช่วยเหลือ
เหมือนกับที่พระองค์ดำเนินการในโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดน คือ **โครงการเกษตร
เพื่ออาหารกลางวัน** ในโรงเรียนถิ่นทุรกันดาร
หลักการทรงงานอย่างง่าย ๆ ของพระองค์ คือ
ไปดูว่าโรงเรียนแห่งนี้มีปัญหาเรื่องอาหารกลางวันแล้ว
จะช่วยเหลือได้อย่างไร และไม่ประสงค์
ที่จะช่วยเหลือเป็นค่าอาหารโดยตรง พระองค์
พระราชทานทรัพย์ส่วนหนึ่งไปฝึกอบรมแก่

นักเรียนระดับประถม สอนให้รู้จักวิธีการทำการ
เกษตรเบื้องต้น การเลี้ยงไก่ ปลูกพืช ปลูกผัก
การเลี้ยงปลา การเพาะเห็ด พอรู้หลักการเหล่านี้
เรียบร้อยแล้ว จะนำเงินเหล่านั้นมาซื้อปัจจัย
ทางการผลิต เช่น ซื้อพันธุ์เห็ด พันธุ์พืช พันธุ์ปลา
พันธุ์ไก่ แล้วให้นักเรียนนำมาเลี้ยงกันพอไก่
ออกไข่ ผักโตพอที่จะเก็บมาทำอาหารได้ ให้เด็ก
นักเรียนรู้จักทำบัญชีว่าวันนี้เก็บไข่ได้กี่ฟอง
จับปลามาได้กี่ตัว เก็บเห็ดได้ทั้งหมดกี่กิโลกรัม
ไปส่งโรงอาหารโรงเรียนประจำนั้น แล้วให้
ผู้ปกครองของนักเรียนที่อยู่รอบโรงเรียน
ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาปรุงอาหารที่ได้จาก
ผลผลิตของโรงเรียน นำมาปรุงอาหารให้เด็ก
รับประทาน เพราะฉะนั้นโครงการได้ประโยชน์
สามประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง เด็กได้มีความรู้ เพราะประเทศไทยเราเป็นประเทศเกษตรกรรม จะต้องรู้เรื่องเกษตรเบื้องต้นทำอะไร

ประการที่สอง เด็กจะรู้จักการทำบัญชี เราจะสอนให้รู้จักการประหยัดค่าใช้จ่าย ด้วยการทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งสิ่งนี้ถือได้ว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสอนมาเรียบร้อยแล้ว

ประการที่สาม ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองกับโรงเรียนและนักเรียนจะมีความผูกพันกันมากยิ่งขึ้น โอกาสที่ผู้ไม่ประสงค์ดี จะมาทำร้ายครู ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน จะลดน้อยลง นี่คือคุณูปการของโครงการเกษตร เพื่ออาหารกลางวันในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ผมนำมาขยายในโรงเรียนอื่น ๆ ที่สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในจังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา โดยใช้ เงินงบประมาณตามโครงการพัฒนาจังหวัด เรียกว่าเงินพัฒนาจังหวัดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ผู้ว่าราชการ จังหวัดสามารถนำมาดูแลสนับสนุนงบประมาณ ให้โรงเรียนประมาณ 80,000 – 100,000 บาท เป็นการขยายผล

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ดำเนินโครงการทั่วประเทศ แต่มุ่งเน้นโรงเรียน ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ในโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน หรือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล หรือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นต้น ขณะนี้ผมได้หารือกับท่านรองปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้บริหารของกระทรวงมหาดไทยว่าจะได้ขยายโครงการไปยังโรงเรียนอื่นๆ แต่ว่าการขยายโครงการ จะดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ขณะนี้ได้สั่งการให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดไปหารือกับคณะกรรมการโรงเรียน ปรัชญาหารือกับผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาว่าโรงเรียนไหนมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ เพราะขณะนี้ทราบว่ากระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวัน ฉะนั้นเราเองไม่ต้องทำอะไรให้ยุ่งยาก แต่เราอาจจะไปเสริมว่า เมื่อโรงเรียนมีอาหาร

กลางวันอยู่แล้ว มีงบประมาณอยู่แล้ว เพิ่มเติม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู หรือครูกับผู้ปกครอง ซึ่งขณะนี้สังคมทั่วไปบอกว่า ครูกับผู้ปกครองมักไม่รู้จักกันจะไม่เหมือนสมัยก่อน ก็ปรับโครงการที่มีอาหารกลางวันอยู่แล้ว แทนที่จะให้ครูทำกับข้าว หรือผู้รับเหมาทำกับข้าวแล้วให้ตักข้าวกันเอง ให้ผู้ปกครองที่อยู่รอบโรงเรียนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาตักข้าวให้บุตรหลานรับประทาน จะเป็นการทำให้ผู้ปกครองได้เข้ามาในโรงเรียนได้รู้จักครู ฉะนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนกัน (Interaction) จะรับรู้ว่าบุตรหลานตนนั้นเรียนคณิตศาสตร์อ่อน หรือเรียนภาษาอังกฤษดี ครูสามารถชี้แนะผู้ปกครอง ทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาเด็กคนนี้ได้ถูกทางและมีอนาคตการศึกษาไปได้ไกล เด็กคนนี้น่าจะเหมาะกับการไปประกอบอาชีพด้านการเกษตร เด็กคนนี้น่าจะไปเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งนี่ถือเป็นต้นแบบ

ฉะนั้น ผมจึงได้พูดกับผู้ว่าราชการจังหวัดกับข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ให้ศึกษาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ ทุกพระองค์ในหลายมิติ ศึกษาในรายละเอียดให้รอบคอบ แล้วนำมาปรับใช้ตามความเหมาะสม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทในหลายโอกาสว่าโครงการพระราชดำริไม่ใช่โครงการที่ถูกต้องเสมอไป หรือทำได้ทุกทุกพื้นที่ พื้นที่ไหนไม่ต้องการ พื้นที่ไหนไม่เหมาะสมก็อย่าไปทำพื้นที่ไหนที่เหมาะสม พื้นที่ไหนที่ชาวบ้านมีความพร้อมที่จะทำหรือ มีความคิดริเริ่ม ขอให้ช่วยกันทำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทรงงานเรื่อง การระเบิดจากข้างใน พระองค์ไม่ทรงมีพระราชประสงค์บังคับให้ทั้งข้าราชการและ

ประชาชนต้องทำตามพระองค์ แต่มีพระราชประสงค์ให้ชาวบ้านรู้จักคิด รู้จักทำ อันนี้เป็นหลักการทรงงานที่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยควรเรียนรู้ และควรจะมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ด้วย

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ : การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ของกระทรวงมหาดไทย

“นโยบายสำคัญของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี คือ การเคารพเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และเมื่อมาสู่ระดับกระทรวงต่าง ๆ กระทรวงมหาดไทยก็เป็นกระทรวงหนึ่ง ได้กำหนดเป็นวาระมหาดไทย เรื่อง การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

ฉะนั้น ในฐานะผมเป็นหัวหน้าฝ่ายข้าราชการประจำ ผมขยายความว่าการปกป้องเทิดทูนสถาบัน คือ การดูแลพี่น้องประชาชนให้ได้รับความสุขหรือไม่มีความทุกข์ เรามีต้นแบบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่แล้ว

การที่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ระดับปลัดกระทรวงมหาดไทยจนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้น้อมนำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งได้สอดคล้องกับภารกิจ และหน้าที่ของคนกระทรวงมหาดไทย อยู่แล้ว ไปดำเนินการในพื้นที่นั้น เป็นการปกป้องเคารพเทิดทูนสถาบันอย่างหนึ่งในแนวทางที่ถูกต้อง และจะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เพราะว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นโครงการพัฒนาเป็นโครงการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ไม่เกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมือง

ฉะนั้น อยากให้ข้าราชการมหาดไทย หรือคนมหาดไทยยึดถือ เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกป้อง เคารพ และเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ตามวาระของกระทรวงมหาดไทยครับ”

เกิดด้วยทำ

นายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวว่า “งานโครงการพระราชดำริ และงานราชการต่าง ๆ **ผมขอให้ทุกท่านปฏิบัติบูชาถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้สุดกำลังความสามารถ** ผมทราบดีว่าบางครั้งงานต่าง ๆ นั้น อาจทำให้พวกเราเหนื่อยและท้อแท้ ผมขอแนะนำว่าคราใด ที่พวกเรา รู้สึกเหนื่อยหรือท้อแท้ ขอให้หันไปดูพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่อยู่ในบ้านหรือสถานที่ต่าง ๆ แล้วนึกย้อนทบทวนว่าตลอดระยะเวลาเกือบ 70 ปี นั้น พระองค์ท่านทรงงานหนักกว่าพวกเราหลายเท่า เพื่อประเทศชาติและประชาชนคนไทยมาโดยตลอด มิได้ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากพระองค์ได้เสด็จฯ ไป ทรงเยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขของประชาชนในตำบล/หมู่บ้านทั่วประเทศ ไม่ว่าพื้นที่นั้นจะทุรกันดารเพียงใด ก็ได้เสด็จฯ ไปหาประชาชนของพระองค์ และหลายครั้งที่ผมทราบว่าในการเสด็จฯ ไปยังตำบล/หมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือประชาชนนั้น ก็ทรงซักถามข้อมูลต่าง ๆ จากคนในตำบล หมู่บ้าน หรือส่วนราชการที่รับผิดชอบในตำบล หมู่บ้านด้วยพระองค์เองเสมอเพื่อช่วยเหลือประชาชนนั้น

ดังนั้น จึงขอให้พวกเราได้นำแนวทางการทรงงานและพระราชจริยวัตรของพระองค์ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ซึ่งจะ ทำให้ความเหนื่อยยากทั้งหลายลดลง เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาทได้...”

กระแสพระราชดำรัส 5 ธันวาคม 2532

“ฉันทำอะไรไม่ได้เพราะเดิมพัน
ของเรานั้นสูงเหลือเกิน
เดิมพันของเรา คือบ้าน
คือเมือง คือความสุข
ของคนไทยทั่วประเทศ”

“ในหลวง”

ทรงเป็นยิ่งกว่ามหากษัตริย์ เศรษฐกิจพอเพียง

biodiesel “หมื่นดิน”

โครงการทั้งหมื่นๆ กังหันชัยพัฒนา

ในหลวง ทรงปฏิรูปประเทศด้วยโครงการพระราชดำริ
เกือบ 4 พันโครงการ มีใครได้จับได้เกล้า เบบปฏิบัติบ้าง ?

เรารักในหลวง
หรือ
เราจะทำแบบในหลวง
แบบไหนที่เรียกว่ารัก

การพัฒนาด้วยทราย

คนไทยรัก “ในหลวง”
พวกเราจะเดินตามเบื้องพระยุคลบาทอย่างไร
ให้เหมาะสมต่อความรักและความห่วงใย
ที่ในหลวงมีต่อพวกเรา
โชคดีที่ได้เกิดบนแผ่นดินนี้ แผ่นดินของในหลวง

สื่อต่างชาติสงสัย
ทำไมคนไทย “รักในหลวง” สุดหัวใจ
“สังคมไทยแทบทั้งหมดได้รับผลประโยชน์จากพระราชกรณียกิจ
ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขององค์พระมหากษัตริย์ไทย
ไม่ว่าแม้แต่ทั้งชนกลุ่มน้อยชาวเขาทั้งหลาย”

โครงการแก้มลิง

การปลูกป่าชายเลน-แม่ฟ้าหลวง

การใช้หญ้าแฝก

แหลมผักเบี้ย

การพัฒนาเขาหินซ้อน

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

การฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม

การพัฒนาปากน้ำปราณบุรี

โครงการห้วยองคต

ศูนย์ศึกษาพัฒนาพิภพทอง

การบำบัดน้ำเสียด้วยผักตบชวา

การพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

การพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน

การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ลาว

โครงการแก้มลิงดิน

การพัฒนาภูพาน การพัฒนาพิภพทอง

เขื่อนคลองด่าน ฝ่ายแม่ว

ผลิตกระแสไฟฟ้าจากก๊าซขยะ

“...เศรษฐกิจพอเพียง
เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็ม
ที่ถูกตอกรอรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จากวารสารชัยพัฒนา
ประจำเดือนสิงหาคม 2542

กระทรวงมหาดไทย

กับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กรมการพัฒนาชุมชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีสายพระเนตรและพระราชอัจฉริยภาพด้านการพัฒนาเป็นที่ประจักษ์ทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่พสกนิกรทั้งแผ่นดินได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกายตรากตรำและมุ่งมั่น ทรงคิดค้นหา แนวทางการแก้ปัญหาและทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พสกนิกรด้วยพระองค์เองตลอดระยะเวลายาวนาน พระราชดำริ พระราชดำรัส และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็น “ศาสตร์พระราชา” ที่เสมือนทรัพย์อันมิอาจ

ประเมินค่าได้ ควรยึดเป็นแบบอย่างในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท นำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติตลอดไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประมวลจากพระราชดำรัส เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542

“...เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน **ทางสายกลาง** โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย**ความรอบรู้ ความรอบคอบ และ**

ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน**คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต** และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“...การเสริมสร้างสิ่งที่ชาวบ้านชนบทขาดแคลนและต้องการ คือความรู้ในด้านเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งที่เหมาะสม...”

“...การใช้เทคโนโลยีอย่างใหญ่โตเต็มรูปแบบหรือเต็มขนาด ในงานอาชีพหลัก ของประเทศย่อมจะมีปัญหา...”

5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มี การมุ่งที่การลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่พอกินพอใช้ และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า

“...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง...”

“...หากพวกเราร่วมมือร่วมใจกันทำสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ประเทศชาติของเราก็สามารถรอดพ้นจากวิกฤติได้...”

(ที่มา : เศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ; 2552)

จากปรัชญา... มาสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีภารกิจหลักในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นแสงสว่างนำทางสู่การสร้างสุขอย่างยั่งยืนของประชาชน จึงได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน ตั้งแต่ปี 2549 ผ่านกระบวนการพัฒนาชุมชนที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปฏิบัติงานตามหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ ความชอบธรรมและคุณธรรม ทำให้ชุมชนพึ่งตนเองบนความพอเพียง และบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในทุกกรมและรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะกรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

จากภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชนได้น้อมนำสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำโครงการ **พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง** โดยกำหนดเป้าหมายพัฒนาหมู่บ้านให้มีการดำเนินวิถีชีวิตภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักเกณฑ์ในการประเมิน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. **การลดรายจ่าย** มีการทำสวนครัว ครอบครัวปลอดอบายมุข
2. **การเพิ่มรายได้** ครัวเรือนมีอาชีพ และมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. **การประหยัด** ครัวเรือนมีการออม หมู่บ้านมีกลุ่มออมทรัพย์ฯ

4. **การเรียนรู้** ชุมชนสืบทอดภูมิปัญญา มีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. **อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม** มีการนำวัตถุดิบในชุมชนมาใช้ในการประกอบอาชีพ และมีการปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น

6. **ความเอื้ออารีต่อกัน** ชุมชนมีการช่วยเหลือคนจน และรู้จักสามัคคี

โดยในปี 2549 – 2551 ได้ดำเนินการทั่วประเทศในพื้นที่ทั้งหมด 58,537 หมู่บ้าน และต่อมาได้ขยายผลการดำเนินงานให้ก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการยกระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่มีศักยภาพให้เป็น **“หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ”**

กระบวนการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เป็นกระบวนการจัดการพัฒนาประชาชน พัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ให้มีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นสังคม “อยู่เป็น เป็นสุข” ด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทาง โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นตัวแบบหรือแนวทางให้กับหน่วยงาน หมู่บ้านหรือชุมชนประชาชน นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานในพื้นที่ ประสานพลังระหว่างภาคีการพัฒนาในระดับต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการ

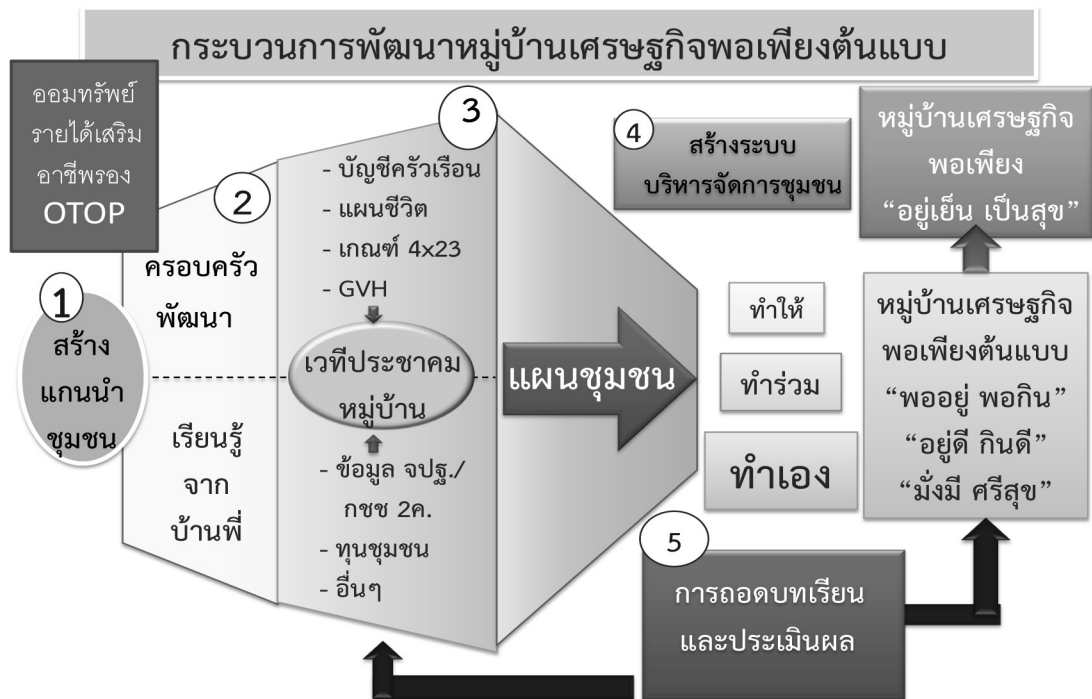

ปราชญ์ชาวบ้าน องค์การพัฒนาเอกชน เอกชน สถาบันการศึกษาและประชาชนในพื้นที่นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้

การจัดกิจกรรมในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มีขั้นตอนที่เริ่มจากการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน บทบาทของผู้นำให้เป็นแกนนำหรือหัวเรี่ยวหัวแรงหลักในการนำประชาชนในหมู่บ้านให้ลุกขึ้นทำกิจกรรมเพื่อจัดการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ส่งเสริมให้ผู้นำจัดกระบวนการทำแผนชุมชน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการคิด ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายการทำงาน โดยคน ในชุมชนเอง ผลักดันสร้างความรับผิดชอบ ให้เกิดกับบุคคลในชุมชนในการดำเนินการ

บริหารจัดการ ในกิจกรรมตามแผนงาน การพัฒนา ซึ่งสามารถบูรณาการกิจกรรมต่างๆ จากทุกหน่วยงาน โดยมีแผนชุมชนเป็นเครื่องกำกับการพัฒนา เมื่อดำเนินการจนมีความรู้ ประสบการณ์แล้ว จะมีการจัดทำเป็นชุดความรู้ มีหลักสูตรสำหรับการถ่ายทอดความรู้ และ จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อการขยายผล ในฐานะหมู่บ้านต้นแบบต่อไป ซึ่งนอกจากจะแสดงถึงการป้องกัน แก้ปัญหา อนุรักษ์ เพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนแล้ว ยังสามารถ สร้างภาวะผู้นำ เสริมทักษะการจัดการและ พัฒนากลุ่มต่างๆ ในชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เสริมสร้างเครือข่ายของภาคประชาชน มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรจากภายนอก ซึ่งสามารถ สร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่าย ระหว่างกันทั้งกับหน่วยงาน กับองค์กร กับหมู่บ้านอื่นๆ ในลักษณะพี่สอนน้อง รวมทั้ง ใช้การถอดบทเรียนการพัฒนาและการประเมิน ตามเกณฑ์เครื่องมือ เพื่อวางแผนและหมุนวน การพัฒนาไปอย่างไม่สิ้นสุด โดยสรุปเป็น รูปแบบจำลองกระบวนการพัฒนาได้ทั้งหมด 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการสร้างแกนนำหมู่บ้าน

มีเป้าหมายให้เกิดผู้นำการพัฒนา (change leader) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) อยู่ในชุมชน และสามารถนำการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน สร้างความเปลี่ยนแปลงของชุมชนไปสู่สิ่งที่ชุมชนต้องการหรือเป้าหมายที่กำหนด

ผู้นำที่เป็นแกนนำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วยผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำ อช. /อช. ผู้นำสตรี ผู้นำเยาวชน อาสาสมัครของหน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำที่ไม่เป็นทางการแต่มีจิตอาสาที่จะเข้ามาช่วยและพร้อมที่จะนำการพัฒนา เช่น

ปราชญ์ชาวบ้าน หรือบุคคลภูมิปัญญา ของชุมชนด้านต่างๆ สำหรับหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบแล้ว ควรสนับสนุนให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าไปเป็นแกนนำหมู่บ้านให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสืบทอดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

ผู้นำหรือแกนนำ จะได้รับการฝึกอบรมความรู้ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อวิถีชีวิต และฝึกทักษะการเป็นผู้นำให้เหมาะสมร่วมกัน เป็นการสร้างภาวะผู้นำ ด้วยกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่ม สามารถนำไปเสริมสร้างพลังการเคลื่อนไหวของชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือตามช่วงโอกาสวิกฤตต่างๆ ของชุมชน จัดระบบการบริหารจัดการของชุมชนไปสู่เป้าหมายที่ชุมชนต้องการ

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นหน่วยจัดทำหลักสูตร และดำเนินการการฝึกอบรมที่จะพัฒนาแกนนำสำหรับหมู่บ้านขยายผล ซึ่งเป็นหมู่บ้านเป้าหมายที่จะได้รับงบประมาณจากกรมการพัฒนาชุมชน หรือ จากหน่วยงานอื่นๆ ให้เหมาะสมกับพื้นที่และความจำเป็นสำหรับจังหวัดนั้นๆ นอกจากนี้สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน มีหลักสูตรพัฒนาเพิ่มทักษะในการเป็นผู้นำ นำไปปฏิบัติเป็นต้นแบบในการดำเนินวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้าน ให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 การส่งเสริมครอบครัวพัฒนา

การคัดเลือกครอบครัวพัฒนามาเป็นต้นแบบ และร่วมเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา ดำเนินการโดยแกนนำหมู่บ้านที่ผ่านการฝึกอบรมจากจังหวัด หรือหลักสูตรการพัฒนาแล้วร่วมกับเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนา จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อแจ้งแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและคัดเลือกครอบครัวพัฒนาจากครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งในระยะเริ่มต้น คัดเลือกอย่างน้อย 30 ครัวเรือนต่อหมู่บ้าน หรือเฉลี่ยร้อยละ 30 ของครัวเรือนทั้งหมด ให้กระจายไปตามคุ้มต่างๆ ภายในหมู่บ้าน เมื่อพัฒนาเป็นครอบครัวต้นแบบได้แล้วจะได้ขยายผลสู่ครอบครัวอื่นๆ ในคุ้มบ้านเดียวกันได้ทั่วทั้งหมู่บ้าน

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของหมู่บ้าน เน้นให้ครอบครัวพัฒนาเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการฝึกวิเคราะห์ตนเอง จากการทำบัญชีรับ - จ่ายครัวเรือน ซึ่งนำไปสู่การรู้จักตนเองและพึ่งตนเอง และการวางแผนชีวิตเรียนรู้จากเครื่องมือการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครอบครัวพัฒนา มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เชื่อมโยงสู่ระดับชุมชน เกณฑ์การประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเป้าหมายภาพรวมของการพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งการวางแผนในการไปศึกษาดูงาน

การไปศึกษาดูงานของครอบครัวพัฒนา มีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนเห็นของจริงจากผลสำเร็จของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน การพัฒนากลุ่มการพัฒนาหมู่บ้าน และนำมาประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านของตนเองได้ เมื่อครอบครัวพัฒนาผ่านการฝึกอบรม การศึกษาดูงานแล้ว จะจัดทำแผนชีวิตของครอบครัวเพื่อนำไปปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และช่วยกันวิเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลทางด้านกายภาพ (ดิน น้ำ ป่า) เพื่อนำไปใช้ในการจัดเวทีประชาคม วิเคราะห์ชุมชนและทำแผนชุมชนในขั้นต่อไป ให้สอดคล้องกับความจริงตามบริบทของชุมชนและตามศักยภาพของระดับการพัฒนาของแต่ละหมู่บ้าน ทิมปฏิบัติการระดับอำเภอจะต้องกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรและเนื้อหาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาอย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 เวทีประชาคมหมู่บ้าน จัดทำแผนชุมชน

กระบวนการแผนชุมชน เป็นหัวใจในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน เป็นการให้น้ำหนักที่ “การแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยชุมชน” แนวคิดนี้อยู่ภายใต้ความเชื่อว่า คนมีศักยภาพพัฒนาตนเองและชุมชนของตนเองได้ ชุมชนมีองค์ความรู้ และภูมิปัญญาที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง และชุมชนของตนเองได้ โดยมีการปรับกระบวนการทัศน์และวิถีปฏิบัติให้อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองมากขึ้น และพึ่งพาคนอื่นน้อยลง ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชนการสร้างแรงบันดาลใจของคนในชุมชน

ผลของการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแผนชุมชน เป็นทั้งองค์ความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างจิตสำนึกถึงระบบคุณค่าในการพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารจัดการชุมชน ที่แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเอง ชุมชนอาจต้องทำแผนหลายครั้งหลายประเด็น ขึ้นอยู่กับปัญหาที่มากระทบตามโอกาส แผนชุมชนอาจมีอยู่บ้างแล้ว การนำแผนมาทบทวน ตรวจสอบ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมให้เหมาะสมสถานการณ์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ชุมชนที่มีการจัดทำแผนแล้ว ควรทำความเข้าใจเกณฑ์ประเมิน ระดับการพัฒนา (4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด) และเกณฑ์วัดความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน (Gross Villages Happiness : GVH) ทำให้สามารถช่วยในการวิเคราะห์ เพื่อจะได้รู้ว่าต้องจัดเก็บข้อมูลใดเพิ่มเติม การทบทวนแผนชุมชนทำให้รู้ว่ามีส่วนที่ได้แก้ไขปัญหามาแล้วอย่างไร เช่น มีการช่วยเหลือคนจนในปริมาณมากน้อยเพียงใด ด้านครอบครัว การรวมกลุ่ม การบริหารจัดการชุมชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไรให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 4 สร้างระบบการบริหาร จัดการชุมชน

การส่งเสริมให้ชุมชนสามารถดำเนินงานตามแผนชุมชน ด้วยระบบการบริหารจัดการชุมชน เพื่อเคลื่อนไหวกิจกรรมของชุมชนเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดและใช้ระยะเวลายาวนานที่สุด โดยเริ่มจากกิจกรรม แผนงาน โครงการที่ชุมชนดำเนินการได้ด้วยตนเองก่อน

และให้มากที่สุด แล้วค่อยประสานแผนหรือ
บูรณาการ กิจกรรม แผนงาน โครงการที่ทำ
ร่วมกับหน่วยงาน หรือขอรับการสนับสนุน
จากหน่วยงานภายนอกในลำดับรองลงไป มีเช่นนั้น
จะทำให้ชุมชนให้ความสำคัญหรือเฝ้ารอแต่การ
ช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก นักพัฒนา
และแกนนำหมู่บ้าน จึงต้องส่งเสริมให้คน
ในชุมชนโดยเฉพาะครัวเรือนต้นแบบเป็นแกนนำ
ในการดำเนินการตามแผนชีวิตของตนเอง
ก่อให้เกิดเป็นกระบวนการทำงานเริ่มจากการ
พึ่งตนเอง เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาครอบครัว
ตนเอง ขยายสู่วงกว้างในระดับชุมชน
สร้างพฤติกรรม การดำเนินชีวิตเพื่อส่วนรวม
และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน พึ่งตนเอง
ได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินกิจกรรมตามแผนชุมชน

ประสานแผนชุมชนกับแผนขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ
เพื่อขยายโอกาสของชุมชนในการพัฒนาและ
แก้ปัญหา เพราะบางแผนงานเป็นโครงการ
ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญ
ภายนอกชุมชน หรือใช้งบประมาณมากเกิน
ความสามารถของชุมชน ที่จะดำเนินการได้เอง
อาจต้องร่วมมือกันทำระหว่างหน่วยงาน
ภายนอก กับชุมชน และบางกิจกรรมเป็น
โครงการใหญ่มีความซับซ้อนมาก ต้องใช้ทักษะ
หลักวิชาการสูงๆ เกินขีดความสามารถของ
ชุมชน ก็จำเป็นต้องพึ่งหน่วยงานภายนอก
ทั้งหมด การประสานแผนก็เพื่อให้ทราบว่า
โครงการหรือกิจกรรมที่ชุมชนต้องการ

ต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ เพื่อให้เกิด
ประสิทธิภาพสูงสุด การได้พบปะพูดคุยกับ
หน่วยงาน องค์กร ชุมชนอื่นๆ จะเป็นการร่วมกัน
คิดถึงรายละเอียดของโครงการ อำนาจหรือพลัง
การจัดการ รูปแบบ ลักษณะ วิธีการให้การ
สนับสนุนจากแหล่งต่างๆ ช่องทางการแสวงหา
งบประมาณและทรัพยากรในการจัดทำกิจกรรม
เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์
จังหวัด โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักนายกรัฐมนตรี) และกระทรวงต่างๆ รวมถึงการขยาย
พื้นที่เป็นโครงการร่วมมือกับชุมชนข้างเคียง
เป็นโครงการภูมินิเวศ หรือโครงการ ความร่วมมือ
ขยายโอกาสอื่นเพื่อให้ผลของกิจกรรมเป็น
ประโยชน์ มีประสิทธิภาพสูงสุด

การดำเนินกิจกรรมในแผนชุมชน

ความรับผิดชอบการเคลื่อนไหวกิจกรรมในแผน
ชุมชนนอกจากคณะทำงานแกนนำชุมชนแล้ว
คนในชุมชนเองจะต้องมีส่วนในการร่วมรับผิดชอบ
โครงการกิจกรรมสนใจ การแบ่งหน้าที่
ความรับผิดชอบตามความถนัด ความชอบ ความรู้
ทักษะของแต่ละบุคคลแต่ละกลุ่มคน การแบ่งกัน
รับผิดชอบในแผนชุมชนแต่ละด้าน เช่น
เป็นกรรมการด้านแผนพัฒนาการเกษตร เป็น
กรรมการด้านแผนการพัฒนากองทุนและ
สวัสดิการ หรือเลือกรับผิดชอบกิจกรรม เช่น เป็น
กรรมการกลุ่มอาชีพ กรรมการจะต้องศึกษา
หาความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของ
กิจกรรมโครงการนั้นๆ ให้กับคนอื่นๆ ในชุมชน
รับรู้ถึงความยากง่าย ลักษณะวิธีการดำเนิน

กิจกรรม ผลประโยชน์ของกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมจะได้รับเป็นการรวบรวมสมาชิกและสร้างแรงสนับสนุน ช่วยกันผลักดันกิจกรรมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 การถอดบทเรียนและประเมินผล

การถอดบทเรียนและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ 5 ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้สำหรับเป็นเวทีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ด้วยการจัดเวทีเพื่อประเมินผลการพัฒนาตามตัวชี้วัด ประกอบด้วย การประเมินตามเกณฑ์ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด เพื่อจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้าน เป็น 3 ระดับ คือ ระดับพออยู่พอกิน อยู่ดีกินดี มั่งมีศรีสุข และเพื่อประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้านและชุมชนครั้งที่ 2 ตามเกณฑ์ 6 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด

กลุ่มเป้าหมายในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วย แกนนำหมู่บ้าน ครุฑเรือนต้นแบบ ผู้แทนจากคุ้มต่างๆ ผู้แทนกลุ่ม องค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน ภาคีการพัฒนา โดยการนำของวิทยากรกระบวนการ (อาจเป็นเจ้าหน้าที่ นักพัฒนา ผู้นำ หรือภาคีเครือข่าย) เพื่อร่วมกันประเมินผลการพัฒนา ถอดบทเรียนการพัฒนา ค้นหาองค์ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนา นำไปใช้ขยายผลในฐานเรียนรู้หรือ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน นำปัญหาความเดือดร้อน ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย หรือความล้มเหลว มาวิเคราะห์ วางแผน

ในการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นเข้าสู่เวทีประชาคมหมู่บ้านปรับแผนชุมชน ร่วมกันกำหนดกิจกรรม แผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

5.1 การเตรียมความพร้อมก่อนการประเมินหมู่บ้าน

1) กรมการพัฒนาชุมชน จัดทำ คู่มือ คำอธิบายตัวชี้วัด วิธีการ ขั้นตอนการประเมิน

2) คณะทำงานระดับ จังหวัด อำเภอ สร้างความเข้าใจแก่ผู้ประเมิน โดยใช้แนวทางคู่มือ หรือ เวทีการประชุม

3) จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุนการประเมินหมู่บ้านฯ ติดตาม ตรวจสอบ และรับรองผลการประเมินหมู่บ้าน

4) คณะทำงานระดับอำเภอ ระดับ ตำบล ระดับหมู่บ้าน ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

5) ห้วงระยะเวลาของการประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้าน ดังนี้

- ส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้าน ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามหมู่บ้าน เป้าหมาย ประมาณเดือน เมษายน – กรกฎาคม

- ประเมินหมู่บ้าน เพื่อเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ดำเนินการ ตรวจสอบ/รับรอง และประกาศผลเป็นหมู่บ้านต้นแบบ ประมาณ สิงหาคม – กันยายน

5.2 การประเมินหมู่บ้านและการจัดทำทะเบียนข้อมูลหมู่บ้าน

1) **ระดับหมู่บ้าน** คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเวทีประชาคมในการให้ข้อมูลตามแบบประเมินหมู่บ้านฯ

2) **ระดับตำบล** คณะทำงานฯ ผู้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการประเมินหมู่บ้านฯ บันทึกข้อมูลการพัฒนาของหมู่บ้าน โดยใช้เวทีประชาคม เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ตรวจสอบ ยืนยันความครบถ้วนถูกต้องข้อมูลของหมู่บ้านฯ

3) **ระดับอำเภอ** คณะทำงานฯ พิจารณาตรวจสอบการประเมินหมู่บ้านของแต่ละตำบล และจัดทำทะเบียนข้อมูลหมู่บ้านฯ ส่งจังหวัด

4) **ระดับจังหวัด** รวบรวมทะเบียนข้อมูลหมู่บ้านฯ ที่อำเภอประเมินแล้วเป็น 3 ระดับ ส่งข้อมูลให้กรมการพัฒนาชุมชน

5.3 การประกาศหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

1) ระดับอำเภอ สนับสนุนการจัดเวทีการประเมินระดับหมู่บ้าน และรับรองผลของหมู่บ้านเพื่อเสนอเป็นต้นแบบ และจัดทำทะเบียนข้อมูลหมู่บ้านฯ ส่งจังหวัด

2) ระดับจังหวัด ตรวจสอบ รับรองหมู่บ้าน และประกาศเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ส่งผลให้กรมการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านที่ได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มีระยะเวลาการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ 2 ปี หลังจากการประกาศ

3) กรมการพัฒนาชุมชน รวบรวมสรุปผลของแต่ละจังหวัดเป็นภาพรวมของประเทศไทย นำเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อทราบและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

การประเมินศักยภาพหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ของกรมการพัฒนาชุมชน มีเครื่องมือในการประเมินศักยภาพ และ วัดผลการพัฒนาของหมู่บ้านเบื้องต้น ประกอบด้วย

1. เครื่องมือประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 6X2 (6 ด้าน 12 ตัวชี้วัด)

เป็นเครื่องมือหรือหลักเกณฑ์ที่ กรมการพัฒนาชุมชนให้ใช้สำหรับการส่งเสริม การเรียนรู้แก่ครัวเรือนพัฒนาให้เข้าใจและ ปฏิบัติตามได้โดยง่าย เพื่อให้เป็นครัวเรือนต้นแบบ ในการพัฒนา แล้วใช้ประเมินภาพรวมของหมู่บ้าน เมื่อได้คะแนน เกิน 18 คะแนน จากคะแนนเต็ม

36 คะแนน แสดงว่าหมู่บ้านนั้นๆ มีความพร้อม ในการพัฒนาต่อไปให้เป็น “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ”

2. เกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกระทรวงมหาดไทย

เป็นเครื่องมือหรือเกณฑ์การประเมิน เพื่อจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาให้ตรงตามศักยภาพของหมู่บ้าน แยกเป็น 3 ระดับ คือ

- “พออยู่ พอกิน” เน้นที่ระดับครัวเรือน มีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการพึ่งตนเอง ทำกิน ทำใช้ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้และ มีการออม ผ่านเกณฑ์ประเมิน 10 – 16 ตัวชี้วัด

- “**อยู่ดี กินดี**” เน้นที่ระบบการรวมกลุ่ม มีเป้าประสงค์เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการพัฒนาในรูปกลุ่ม การพัฒนารายได้ด้วยระบบกลุ่ม เพิ่มรายได้และขยายโอกาสคนในชุมชน ผ่านเกณฑ์ประเมิน 17 – 22 ตัวชี้วัด

- “**มั่งมี ศรีสุข**” เน้นที่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนและเครือข่าย มีเป้าประสงค์เพื่อให้เป็นต้นแบบหมู่บ้านการบริหารการพัฒนาด้วยองค์กรเครือข่ายในการยกระดับคุณภาพชีวิตเพิ่มโอกาสการประกอบอาชีพ จัดสวัสดิการชุมชนผ่านเกณฑ์ประเมิน 23 ตัวชี้วัด

เกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด

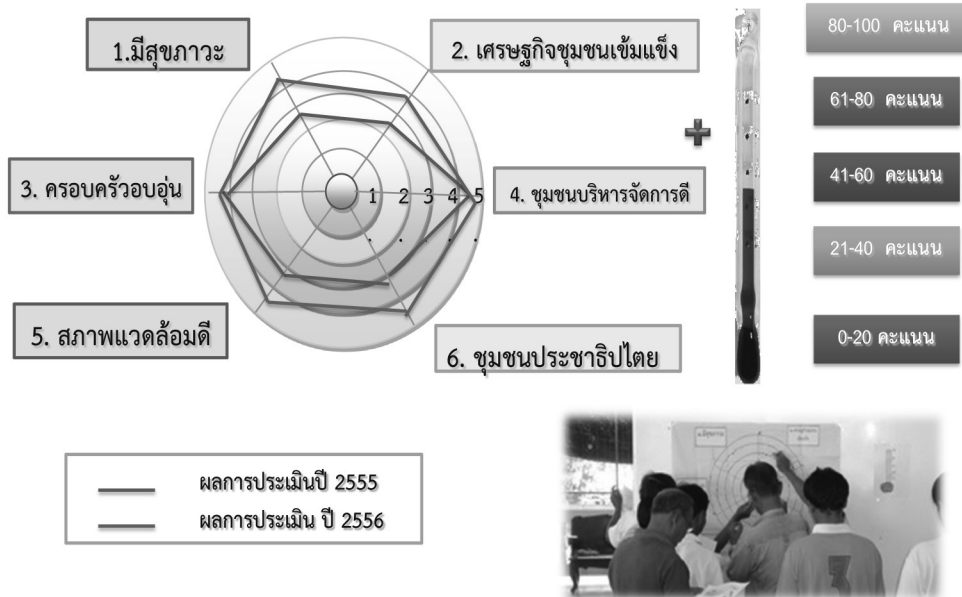
3. **ดัชนีชี้วัดความ “อยู่เย็น เป็นสุข”**
หรือ ความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน (Gross Village Happiness : GVH)

เป็นเครื่องมือใช้ในการประเมินผลลัพธ์ของการพัฒนา โดยการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน แลกเปลี่ยนข้อมูลความเป็นจริง

ในชุมชน แล้วให้ลงคะแนนความเห็นระดับความสุขร่วมกัน โดยให้ดำเนินการต้นรอบหรือก่อนลงมือพัฒนา หมู่บ้านจะได้อะไรบ้างที่ประกอบความสุขได้บ้างที่ต้องทำกิจกรรมหรือวางแผนในการพัฒนา และประเมินอีกครั้งเมื่อผ่านการพัฒนาในรอบ 1 ปี

การวัดความ“อยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน (GVH) ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความสุขของประชาชน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีการประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน (Gross Village Happiness : GVH) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ใน 6 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด

จากการที่กระทรวงมหาดไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในเรื่องของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ สามารถพัฒนาหมู่บ้าน

เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ 7,309 หมู่บ้านกระจายอยู่ทั่วประเทศ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลการพัฒนาดีเด่น สามารถเป็นตัวอย่าง และได้รับโล่รางวัลพระราชทาน “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข” ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 843 หมู่บ้าน

ได้สร้างและพัฒนาผู้นำชุมชนที่เป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้าน จำนวน 21,708 คน ครัวเรือนพัฒนาที่เป็นต้นแบบการพัฒนาและวิถีชีวิตแบบพอเพียง จำนวน 162,810 ครัวเรือน และศูนย์เรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน มีจำนวน 904 แห่ง

ในด้านความสุขของประชาชนที่ได้ดำเนินวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทยได้มีการประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน (Gross Village Happiness : GVH) ปี 2558 รวม 2 ครั้งๆ ที่ 1 มีค่าคะแนนความสุขเฉลี่ย 83.88 และครั้งที่ 2 มีค่าคะแนนความสุขเฉลี่ย 90.74 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

ด้วยสายพระเนตรและพระราชอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งแก่หมู่บ้าน/ชุมชน และนำความสุขให้บังเกิดแก่ประชาชนทั่วไป กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ยังคงมุ่งมั่นในการน้อมนำหลักปรัชญาดังกล่าวขยายผลสู่หมู่บ้านและประชาชนทั่วไทยไม่หยุดยั้ง

“กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนตั้งต้นแห่งความดีงาม”

กรมการพัฒนาชุมชน

“เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากขอความร่วมมืออย่างจริงจังจากรัฐบาลและคนไทยทั้งชาติ นั่นคือ การแก้ปัญหายาเสพติดที่บ่อนทำลายสังคมไทยมาหลายปี...

เมื่อ พ.ศ. 2546 ข้าพเจ้าได้เคยมอบเงินจำนวนหนึ่งให้แก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหายาเสพติด ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้นำเงินนี้ไปสมทบกับงบประมาณของสำนักงานจัดตั้งเป็นกองทุนต่อต้านยาเสพติดขึ้น โดยขอใช้ชื่อว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” มอบให้หมู่บ้านที่เข้าร่วม

การแก้ปัญหายาเสพติดในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 672 หมู่บ้าน จากนั้นรัฐบาลได้นำไปขยายผลจัดตั้งหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินขึ้นทั่วประเทศ เวลานี้มีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน 12,189 หมู่บ้าน

...ถ้าสังคมไทยปล่อยให้รัฐบาลทำงานฝ่ายเดียวคงไม่สำเร็จ คนไทยทุกคนต้องผลึกกำลังมาช่วยกันโดยเริ่มจากคนในครอบครัวก่อน ต่อจากนั้นคือ คนในสังคมทั้งหมดต้องช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กันและกัน ควรต่อต้านและประณามผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด...”

ความตอนหนึ่งจากพระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2554

ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2554

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อปวงชนชาวไทย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยต่อปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมไทยที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้นำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน จึงเป็นจุดกำเนิดของโครงการ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” สำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้นำพระราชทรัพย์ดังกล่าวสมทบกับงบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส. จัดตั้งเป็น “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” เพื่อมอบเงินกองทุนให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นเงินประเดิมเริ่มต้นกองทุนละ 8,000 บาท โดยมีพิธีพระราชทานเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 และมีการดำเนินงานต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันมี “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” จำนวน 18,497 กองทุน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับความไว้วางใจจากกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน จึงได้ดำเนินงาน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธานการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้พระบารมีของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อไป

กองทุนแม่ของแผ่นดิน มีเจตนารมณ์สูงสุด เพื่อมุ่งหวังให้เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนในการร่วมกันประกอบกรรมดี เป็นการน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในงานพัฒนาทั้งมวล มุ่งเน้นให้พสกนิกรมีอาชีพ สร้างรายได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาวัฒนธรรม สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยการพึ่งพา

ความเข้มแข็งของตนเอง ร่วมกันขจัดปัญหา ยาเสพติดบนพื้นฐานของการให้อภัยทางสังคม ให้ความรู้ รักสามัคคี สร้างความสามัคคีของคนในชุมชน ร่วมกันเอาชนะปัญหาอุปสรรค ด้วยแนวทางสันติ การสร้างพลังแห่งความดีงาม เหล่านี้ หากปรากฏในสังคมและชุมชนนั้นๆ จะเป็นสังคมและชุมชนแห่งคุณธรรมอย่างแท้จริง

ปรัชญาแนวคิดกองทุนแม่ของแผ่นดิน

คำว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1** เรียกว่า **เงินขวัญถุงพระราชทาน** เป็นพระราชทรัพย์ที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานให้กับหมู่บ้านและชุมชน โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้สมทบงบประมาณส่วนหนึ่งนำมาจัดสรรให้กับหมู่บ้านและชุมชน แห่งละ 8,000 บาท เงินจำนวนนี้ เปรียบเสมือน สิ่งที่เราระลึกถึงแห่งพระราชปณิธานของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นเงินพระราชทานอันเป็นสัญลักษณ์ แห่งพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงถือเป็นเงิน ศักดิ์สิทธิ์อันหาที่เสมอเหมือนมิได้ จึงเก็บไว้เป็น เงินขวัญถุงในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยไม่มีการใช้จ่าย

ส่วนที่ 2 เรียกว่า **ทุนศรัทธา** เป็นเงิน ที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนที่ได้รับกองทุน แม่ของแผ่นดินจะร่วมกันบริจาคอย่างต่อเนื่อง และรวบรวมขึ้นด้วยพลังความศรัทธา สมทบ เข้ากองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละหมู่บ้าน เป็นการแสดงออกถึงทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 3 เรียกว่า **ทุนปัญญา** เป็นเงิน ที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนดังกล่าว คิดค้น ขึ้นด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุน เพื่อขยายกองทุน ให้กองทุนมีการออกเงยขึ้น จนสามารถนำไปใช้จ่าย เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านได้อย่างเพียงพอต่อไป

วัตถุประสงค์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. เพื่อขยายพลังแห่งความดีของคน ในหมู่บ้าน ชุมชน ให้กว้างขวางขึ้น
2. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการในหมู่บ้าน ชุมชน ด้านความคิด ความรู้ การแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มและความตื่นตัว เพื่อร่วมกันแก้ไข ปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหายาเสพติด เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน

ใช้กระบวนการดังกล่าวให้บรรลุถึงความเข้มแข็งได้อย่างแท้จริง

3. เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ สนับสนุนให้คนทำดี และเสียสละเพื่อหมู่บ้าน/ชุมชน

4. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างยั่งยืน ทำให้ปัญหาพื้นฐานของหมู่บ้าน/ชุมชน ลดลง

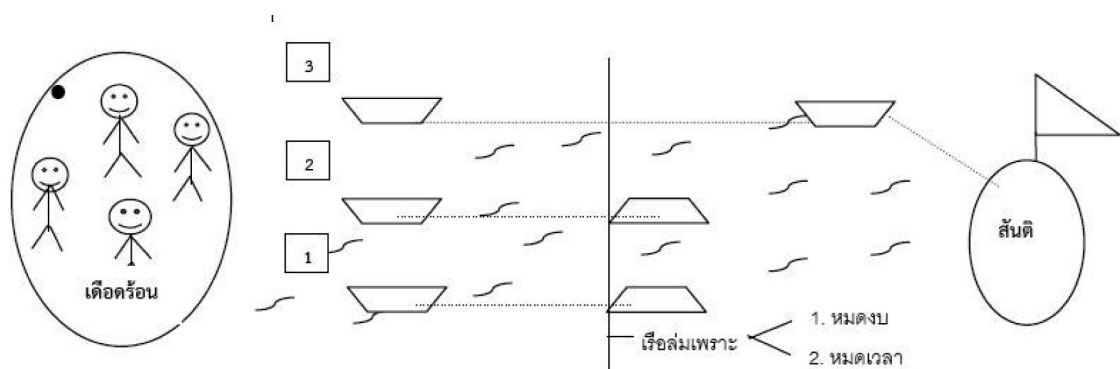
5. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างยั่งยืน และพัฒนาเป็นศูนย์ เรียนรู้หมู่บ้าน/ชุมชน

เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนทั้งภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน

แนวคิดความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับราชการ

มีข้อคิดสำคัญในการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชนว่าในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของรัฐที่ผ่านมาไม่ว่าการแก้ไขปัญหาใดๆ ก็ตาม โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาด้านสังคม หากให้รัฐดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียว จะไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และหากให้ประชาชนดำเนินการเองทั้งหมดก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่สมบูรณ์ได้เช่นกัน ฉะนั้น หากเห็นแล้วว่าทั้ง 2 ภาคส่วนมีเป้าหมายร่วมกันก็ควรให้มีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีบทบาทที่ชัดเจนของแต่ละภาคส่วนอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างตามภาพ ดังนี้

1. ให้นำเสนอเรื่อง เรือ 3 ลำ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โครงการ ดังนี้

เรื่อล่ำที่ 1 : ในการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนที่ผ่านมามีลักษณะคล้ายกับการช่วยเหลือประชาชนแบบเรื่อล่ำที่ 1 คือ เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อนในเรื่องใดก็จะมีหน่วยงานหรือคนภายนอกชุมชนมาชวนให้ขึ้นเรื่อเพื่อนำไปสู่ฝ่งโน้นที่เรียกว่า “สันติสุข” หรือแก้ไขปัญหาก็ได้ แต่เรื่อแล่นไปโดยยังไม่ทันจะถึงฝ่ง หรือยังมองไม่เห็นฝ่งเลยก็ต้องล่มเสีย อันเป็นสาเหตุมาจาก (1) หมดงบ หรือ (2) หมดเวลา (เจ้าหน้าที่ขับเค็ลนโครงการหมดเวลาการปฏิบัติงานเสียก่อน)

เรื่อล่ำที่ 2 : คล้ายกับเรื่อล่ำที่ 1 คือ เมื่อประชาชนเดือดร้อนอีก ทางราชการก็มีงบประมาณมาอีก ก็มาชักชวนประชาชนให้ขึ้นเรื่อเพื่อจะได้นำไปสู่ฝ่ง“สันติสุข”โน้นอีก แต่เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรื่อล่ำที่ 1 เป็นเหตุทำให้ประชาชนไม่เชื่อมั่นในการชักชวนของรัฐบาลจะไปถึงฝ่งได้จริง ทำให้ราชการต้องทำงานทางความคิดเพิ่มขึ้น เช่น ต้องมีคำตอบแทนเป็นค่าเสียเวลาให้กับชาวบ้านจำนวนที่มากพอชาวบ้านจึงจะยอมขึ้นเรื่อไปด้วย เพื่อให้ราชการสามารถดำเนินโครงการได้ แต่แล่นเรื่อไปได้ไม่นานเรื่อก็ต้องล่มอีกเช่นเคยด้วยสาเหตุเดียวกัน คือ (1) หมดงบ (2) หมดเวลา และก็ไ้ผลทำนองเดียวกัน คือ ยังไม่ทันไ้เห็นฝ่งโน้นเลยก็ต้องว่ายน้ำกลับฝ่งเดิมอีก

เรื่อล่ำที่ 3 : เป็นการชี้ให้เห็นว่า หากชาวบ้านเห็นไ้ว่าความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเป็นทุกข์ของชาวบ้านเอง หากไม่ร่วมมือในการแก้ไขปัญหาย่อมเดือดร้อนเองอย่างไม่สิ้นสุด

ยกตัวอย่าง เรื่อล่ำที่ 1 และ 2 เมื่อชาวบ้านยอมเห็นด้วยและขึ้นเรื่อมาแล้วแต่ก็ไม่มีส่วนร่วมอะไรเลยต่างก็นั่งกอดอกเฉยๆ ปล่อยให้ทางราชการขับเรื่อด้วยกำลังงบประมาณของรัฐฝ่ายเดียว หากชาวบ้านยังต้องการแต่ที่จะให้ราชการทำฝ่ายเดียวก็จะได้ผลเท่าที่ผ่านมามีอย่างแน่นอน ซึ่งยอมเสียเวลาทั้ง 2 ฝ่าย และต่างเห็นแล้วว่าไ้ไ้ผล เพราะแล่นไปไ้ไม่นานเรื่อก็ต้องล่มอีก ฉะนั้นหากว่าชาวบ้านมีความทุกข์จริงเมื่อขึ้นมาบนเรื่อแล้วต้องสัญญากันว่า จะช่วยกันพายเรื่อด้วยกำลังของตนที่มีอยู่ แน่ใจว่าเรื่อล่ำที่ 3 นี้ เมื่อหมดงบราชการแล้วเรื่อล่ำนี้จะแล่นไปไ้ไกลมากกว่าเดิม ซึ่งจะทำให้เรามองเห็นฝ่งข้างหน้าซึ่งเหลืออีกไม่ไกลแล้ว ระยะทางที่เหลือไม่ไกลแล้วนี้ชาวบ้านยอมจะพากันไปเองไ้จนถึงฝ่งข้างหน้าอย่างแน่นอน

2. หลังจากเข้าใจเรื่อเรื่อ 3 ล่ำแล้วให้ผู้นำกล่าวถึงการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” จะเป็นโครงการที่ช่วยเหลือพี่น้องประชาชนไ้จริง แต่ต้องดำเนินการในลักษณะเดียวกับเรื่อล่ำที่ 3 คือทุกคนต้องช่วยกัน ต้องถืว่าปัญหายาเสพติดเป็นทุกข์เป็นปัญหาของชุมชนที่รอการแก้ไขมานาน เป็นความโชคร้ายอย่างมากเลยที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และทางราชการมีน้ำใจมาช่วยเหลือด้วยอย่างไ้ทอดทิ้งให้เป็นปัญหาของประชาชนเพียงฝ่ายเดียว

การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นการขยายพลังแห่งความดีของคน ในหมู่บ้าน/ชุมชน เสริมสร้างกระบวนการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ร่วมกันภายใน หมู่บ้าน/ชุมชน สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจแบบพอเพียง พึ่งพาตนเอง ทั้งนี้ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน อย่างยั่งยืน และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ ของชุมชนทั้งภายใน และระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของกรมการพัฒนา ชุมชน โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนด แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุน แม่ของแผ่นดิน ดังนี้

1. สร้างความรู้ความเข้าใจแนวทาง ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

- ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด
- ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ

- ประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจ แนวทางดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินและ แนวทางการตรวจสุขภาพกองทุน

2. สร้างเครือข่ายกองทุนแม่ ของแผ่นดินระดับอำเภอ

- จัดตั้งเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระดับอำเภอ เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และ กลไก การขับเคลื่อนกิจกรรมระดับอำเภอ

สำหรับการดำเนินงานกองทุนแม่ของ แผ่นดินที่ผ่านมา กรมการพัฒนาชุมชนได้มี ส่วนสนับสนุนให้หมู่บ้าน /ชุมชน ดำเนินการ เพื่อเป้าหมายในการขจัดปัญหาเสพติดให้ได้ผล ด้วยอาศัยพลังสามัคคีของชาวบ้าน ให้ชาวบ้าน รู้จักพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานทุนทางสังคมที่มีอยู่ และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นกองทุนศักดิ์สิทธิ์ ที่มีลักษณะแตกต่างจากกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่ ในหมู่บ้าน ชุมชน 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 เป็นกองทุนที่มีจุดเริ่มต้นจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงเป็นเสมือนกองทุนพระราชทาน

ประการที่ 2 เป็นกองทุนที่กระจายอยู่ตามหมู่บ้าน/ชุมชน เท่านั้น ไม่มีกองทุนรวมในส่วนกลาง

ประการที่ 3 เป็นกองทุนที่มีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะในการแก้ไขปัญหาเสพติด รวมถึงปัญหาอื่นๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการให้กู้ยืมและไม่มียอดดอกเบี้ย

ประการที่ 4 เป็นกองทุนที่คนในหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกันระดมทุน โดยไม่ได้เกิดจากภายนอกเพียง ช่องทางเดียว ซึ่งเป็นการทำให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง เห็นพลังของตนเอง

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับประชาชนในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา กรมการพัฒนาชุมชนได้บูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเข้ากับภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน อาทิ การส่งเสริมให้ผู้นำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด การใช้ประโยชน์จากแผนชุมชน นำข้อมูลเข้าสู่เวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อเรียนรู้สภาพปัญหา

ด้านยาเสพติดของหมู่บ้าน และกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดในหมู่บ้าน การส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชนในการป้องกันยาเสพติด ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนได้จัดอบรมให้ความรู้ผู้นำชุมชน ได้แก่ อาสาพัฒนาชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เพราะผู้นำชุมชนถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้าน การส่งเสริมศักยภาพองค์กรสตรีในการป้องกันยาเสพติด ด้วยการส่งเสริมบทบาทสตรีให้เป็นแกนนำในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด และทำหน้าที่สอดส่องดูแลคนในครอบครัวส่งเสริมให้ครอบครัวแข็งแรง อีกทั้งกรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างเครือข่ายครอบครัวเข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนาเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนให้เยาวชนได้เรียนรู้

การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านต่างๆ เช่น การออกแบบและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์การบันทึกองค์ความรู้ด้านการ
สืบสานภูมิปัญญา การฝึกอบรมด้านอาชีพ
กิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม ส่งเสริมให้เยาวชน
ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กลยุทธ์การสร้างความเข้มแข็ง กองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดกลยุทธ์
การสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน
3 กระบวนงาน ที่สำคัญ คือ การตรวจสอบสุขภาพ
กองทุนแม่ของแผ่นดิน การส่งเสริมต้นกล้า
กองทุนแม่ของแผ่นดิน และการส่งเสริมศูนย์
เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

การตรวจสอบสุขภาพกองทุนแม่ของ แผ่นดิน

เป็นการประเมินสถานะกองทุนแม่ของ
แผ่นดิน โดยการตรวจประเมินด้านการบริหาร
จัดการ การบริหารกองทุนฯ การดำเนินงาน
ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
การเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนฯ ซึ่งแบ่ง
ระดับการประเมิน ดังนี้

ระดับ A หมายถึง กองทุนแม่ของแผ่นดิน
เข้มแข็ง หมู่บ้านชุมชนมีระบบเฝ้าระวังอย่าง
ยั่งยืนสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้

ระดับ B หมายถึง กองทุนแม่ของ
แผ่นดิน หมู่บ้านชุมชนมีระบบเฝ้าระวัง
หากได้รับการพัฒนาศักยภาพจะสามารถเป็น
ศูนย์เรียนรู้ได้ และ

ระดับ C หมายถึง กองทุนแม่ของแผ่นดิน
ที่ต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้มีศักยภาพในการ
ดำเนินงานเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมต้นกล้ากองทุนแม่ ของแผ่นดิน

เป็นการเตรียมความพร้อมหมู่บ้าน
กองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ รองรับการรับ
พระราชทานเงินกองทุน ด้วยกระบวนการ
10 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจโครงการแก้ทุกครัวเรือน
- 2) รับสมัครคณะกรรมการกองทุน
แม่ของแผ่นดิน
- 3) รับสมัครครัวเรือนสมาชิก
เข้าร่วมโครงการ
- 4) จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง
- 5) ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด
- 6) จัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน
- 7) ประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี
- 8) จัดกิจกรรมร่วมกันของสมาชิก
อย่างต่อเนื่อง
- 9) รับรองครัวเรือนปลอดภัย และ
- 10) รักษาสถานะชุมชนเข้มแข็ง

การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ ของแผ่นดิน

ส่งเสริมให้หมู่บ้านกองทุนแม่
ของแผ่นดินที่เข้มแข็ง เป็นแหล่งเรียนรู้
แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงาน
ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ

คนในหมู่บ้าน/ชุมชน ระหว่างหมู่บ้านชุมชนด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ส่งเสริมให้มีกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดที่ดำเนินการโดยชุมชนเอง

ตลอดระยะเวลาที่กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการกองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนที่แก้ไขปัญหา ยาเสพติด เน้นหลักการที่เป็น “กองทุนทางสังคม” ไม่ได้เน้นการจัดตั้งกองทุน จากทุนทรัพย์เป็นหลัก แต่เป็นการนำศักยภาพของทุนทางสังคมที่มีในชุมชนแสดงออกมาเป็นกองทุนตั้งต้นแห่งความดี สร้างความสามัคคี เริ่มต้นจากทุนศักดิ์สิทธิ์เป็นส่วนหนึ่งของเงินที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ต่อยอดด้วยทุนศรัทธา เป็นทุนตั้งต้นของกองทุนที่แสดงถึงศรัทธาของสมาชิกในการแสดงออกในการป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และทุนปัญญาที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันเป็นระยะเพื่อจะขยายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งทุนทั้ง 3 ส่วนได้แสดงให้เห็นถึงพลังศรัทธาของสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนที่พร้อมจะขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดโดยบูรณาการร่วมกับคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เน้นพลังศรัทธาของประชาชนในพื้นที่เป็นแรงหนุนในการดำเนินงานสู่เป้าหมาย “ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน”

กองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีผลงานดีเด่น กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านทางยาว หมู่ที่ 8 ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กองบรรณาธิการ

จากอดีตที่เป็นหมู่บ้านที่เคยประสบ
ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดอย่างหนัก
แต่วันนี้ คือ หมู่บ้านที่มีผลงานอย่างโดดเด่น
และเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
ด้วยความตระหนักถึงภัยจากยาเสพติด
ที่ทำลายสังคมและสถาบันครอบครัวอย่าง
น่ากลัว ชุมชนบ้านคลองควาย (หมู่บ้านทางยาว)
จึงเป็นชุมชนหนึ่งที่ได้เข้าโครงการกองทุนแม่
ของแผ่นดิน

วันที่ 9 ตุลาคม 2551 นายเดชา เครือโชติ
(อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านทางยาว หมู่ที่ 8
ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี)
ได้เป็นผู้แทนของบ้านทางยาว เข้าร่วมรับ
ประทานเงินขวัญถุง “เงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน”
จากทูลกระหม่อมมหัศจรรย์อุบลรัตนราชกัญญา
สิริวัฒนาพรรณวดี ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี
จังหวัดปทุมธานี ได้มอบเงินขวัญถุง กองทุนแม่
ของแผ่นดิน กองทุนละ 8,000 บาท เพื่อให้
หมู่บ้านได้ร่วมกันคิด ร่วมกันบริหารเงินขวัญถุง

กองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้เกิดดอกออกผล
ออกเงยต่อไป

เมื่อได้รับเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของ
แผ่นดินแล้ว ชาวบ้านได้ร่วมกันตั้งขบวนแห่
เพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมให้เห็นความสำคัญ
เรียกแรงศรัทธา และมีการเจริญพระพุทธมนต์
เป็นสิริมงคลแก่หมู่บ้าน โดยมีการนำเงินขวัญถุง
ใส่กรอบตั้งโต๊ะหมู่บูชาพร้อมเครื่องสักการะไว้
ที่วัดสหราษฎร์บำรุง โดยมีชาวบ้านบริจาค
สมทบทุนเพิ่มเติม จำนวน 1,999 บาท และได้ใช้
ห้องในศาลาวัดเป็นที่ทำการของกองทุนแม่ของ
แผ่นดินเป็นการชั่วคราวแต่ปัจจุบันมีที่ทำการอยู่
ณ โรงเรียนวัดสหราษฎร์บำรุง บ้านทางยาว หมู่ 8

ความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุน
แม่ของแผ่นดินของบ้านทางยาว กล่าวได้ว่าเป็น
ความสำเร็จของชาวบ้านทุกคนในหมู่บ้านที่ได้
มีศรัทธา และร่วมแรงร่วมใจกัน และโดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง คือ ความเข้มแข็งของคณะกรรมการ
กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านทางยาว ที่มี
นายเดชา เครือโชติ เป็นประธาน ได้มีการ
ประชุม ประชาสัมพันธ์ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ
อย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางดำเนินการ คือ

1. ด้านการป้องกันเน้นที่เยาวชน
ของหมู่บ้าน โดยให้มีเวทีการแสดงออก
ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ ด้วยคติที่ว่า “เยาวชน
คือ อนาคตของชาติ” ถ้าเยาวชนเป็นคนดี
ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยกิจกรรม
ต่างๆ ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือ
เป็นอย่างดีจากคณะครูโรงเรียน วัดสหราษฎร์บำรุง
พระวัดสหราษฎร์บำรุง ชาวบ้าน บ้านทางยาว
ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานราชการ เช่น
ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอ เป็นต้น

2. ด้านการเฝ้าระวัง มีการเฝ้าระวัง
ดูแลอย่างเข้มแข็ง และสนับสนุนให้โอกาสแก่
ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด และฟื้นฟู
กลับมาสู่ชุมชน ด้วยการส่งเสริมให้มีความรู้
ในการประกอบอาชีพ และให้มีบทบาทในชุมชน
โดยการให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน

3. ด้านการบำบัดรักษา ดูแลและ
เฝ้าอำนวยการแก่ผู้เสพยาเสพติดให้มีโอกาสเข้ารับ
การบำบัดรักษา โดยมอบหน่วยงานสาธารณสุข
รับช่วงดูแลต่อไป

กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านทางยาว ได้มีการจัดกิจกรรมต่อยอดเพิ่มทุนในการทอดผ้าป่าสมทบกองทุน เพื่อสมทบสร้าง ต่อเติมอาคารศูนย์เรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ให้เป็นที่ฝึกซ้อมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของ “เยาวชนวัยใส ด้านภยยาเสพติด” โดยชาวบ้านทางยาว สนับสนุนบุตรหลานของตนเองเข้าร่วมกิจกรรมแสดงลิเก การเล่นดนตรีไทย และการเล่นฟุตบอล เพราะนอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เห็นคุณค่าอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแล้วยังสามารถเป็นกิจกรรมหารายได้เสริมได้ด้วย ฝึกให้เยาวชนรู้จักพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินได้ขับเคลื่อน และสนับสนุนการทำงานต่อต้าน รณรงค์ให้หมู่บ้านปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน ทำให้เงินกองทุนมีความศักดิ์สิทธิ์ โดยใช้แรงศรัทธามาร่วม และหมู่บ้านทางยาวได้นำเงินที่หามาได้ส่วนหนึ่งสนับสนุนให้กับเยาวชน ลูกหลานบ้านทางยาวให้มีการฝึกลิเก/ดนตรีไทย ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการเล่นกีฬาฟุตบอล เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและกีฬาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับการสนับสนุนวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถ และอุทิศแรงกายเพื่อปลูกปั้นลูกหลานบ้านทางยาวให้เป็นเยาวชนที่มีพลัง มีความสามารถ เป็นแบบอย่างของเยาวชนที่ดี สำนึกรักบ้านเกิดของตนเองโดยการเรียนรู้สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย

จนสามารถมี **ลิเกเต๊ากวัยใสด้านภยยาเสพติด** ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวบ้านทางยาว ที่ลูกหลานของตนเองได้แสดงความสามารถ และสามารถจรรโลงจิตใจของเด็ก ผู้ใหญ่ บ้านทางยาว ทุกคนได้มีสิ่งยึดเหนี่ยว ดึงดูดใจและสามารถออกงานแสดงในที่ต่างๆ ได้กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านทางยาวได้ทำประโยชน์ให้แก่เด็ก ให้แก่สังคม และให้ประโยชน์ต่ออนาคตของชาติอย่างแท้จริง ปัจจุบันลิเกวัยใสด้านภยยาเสพติด มีสมาชิกทั้งสิ้น 70 คน สามารถแสดงลิเก/กลองยาว/ดนตรีไทย สามารถหาเงินเข้ากลุ่ม โดยการรับงานแสดงทั้งใน และนอกสถานที่ ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการฝึกเด็กให้มีความเก่งกล้าสามารถในศิลปะการแสดง/เป็นการรักษาทุนทางภูมิปัญญาของผู้ฝึกการแสดง และสามารถหารายได้เข้ากลุ่ม เป็นทุนการศึกษาแก่เด็กได้ด้วย

พิจารณาจากผลงานต่างๆ ของกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านทางยาว สามารถประสบความสำเร็จด้วยปัจจัย องค์ประกอบหลายประการ คือ

1. **ความสามัคคีของชาวบ้าน** ที่รู้จักรับฟังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ความสงบสุขของหมู่บ้าน
2. **ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและเป็นตัวอย่างที่ดี** มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา
3. **ได้สถาบันครอบครัวที่มีความเข้มแข็ง** พ่อแม่เอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน เด็กเยาวชนมีตัวอย่างที่ดี

4. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เช่น คณะอาจารย์โรงเรียนสหราษฎร์บำรุง เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอสามโคก ฝ่ายปกครองอำเภอสามโคก พัฒนาสังคม (หน่วยที่ 27) การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสามโคก วัฒนธรรมอำเภอสามโคก ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองควาย ฯลฯ

กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองควาย จึงนับเป็นตัวอย่างที่กล่าวได้ว่าเป็น Best Practice

ที่ควรศึกษาเป็นแนวทางได้ สำหรับหมู่บ้านอื่นๆ โดยเฉพาะการยึดหลักปรัชญาของกองทุน คือ “ศักดิ์ศรี ศรัทธา ปัญญา คุณภาพ” เพื่อสนองต่อพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีพระประสงค์ให้เด็กและเยาวชนไทยห่างไกลจากยาเสพติด เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป

อุดมการณ์ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ อุดมการณ์ของการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนเชิงคุณภาพ โดยรวมพลังของชุมชน เข้าแก้ไขปัญหาเสพติด ด้วยจิตใจที่พึ่งตนเอง และฟื้นฟูทุนทางสังคมของหมู่บ้าน /ชุมชน ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ตามสภาพของมิติทางสังคม-วัฒนธรรม ในแต่ละพื้นที่ ให้ยึดโยงกับความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคน พลังเหล่านี้ จะเป็นส่วนสำคัญในการทำให้กองทุนแม่ของแผ่นดินเพิ่มพูนขึ้นด้วยศรัทธาและปัญญา ของชุมชน จนหล่อหลอมแนวคิด อุดมการณ์ร่วมของชุมชนเป็นหนึ่งเดียว และพัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาพื้นฐานตามยุทธศาสตร์พระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นกรอบการแก้ไขปัญหา ที่ครอบคลุมทุกด้านของสังคม

บทบาทกระทรวงมหาดไทย : พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร

กองบรรณาธิการ

กระทรวงมหาดไทยได้มีโอกาสดถวายงาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน หลายวาระหลาย โอกาส โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสำคัญยิ่ง 2 กิจกรรม คือกิจกรรม “ปั่นเพื่อแม่ Bike for Mom” และกิจกรรม “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad” ที่คนไทยได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และ ปลื้มปิติ ในพระราชปณิธานของพระองค์ ในที่นี้ขอเสนอ พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ในด้านต่างๆ ที่ได้ทรงยึดมั่นในพระปฏิญาณ ทรงพระวิริยะอุตสาหะ มุ่งมั่นปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อประเทศชาติและ ประชาชนชาวไทย โดยมีได้ย่อท้อ และในปี พ.ศ. 2558 คนมหาดไทยได้มีโอกาสดถวายงาน

ในกิจกรรม “ปั่นเพื่อแม่” และ “ปั่นเพื่อพ่อ” ซึ่งผล การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามพระราชปณิธาน ทุกประการ เป็นที่ประทับใจและเป็นคุณูปการ แก่ปวงชนชาวไทย จึงขอพระราชทานกรณียกิจ ด้านอื่นๆ บางส่วนมาเผยแพร่พอสังเขป ดังนี้

ด้านการศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเยาวชนไทย ควรได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีและทั่วถึง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนิน “โครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” ขึ้นตั้งแต่ปี 2552 และ ต่อมาทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “มูลนิธิ ทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” ขึ้นในปี 2553 โดยมี

วัตถุประสงค์เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนที่เรียนดี ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นทุนพระราชทานตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญและสายอาชีวศึกษาต่อเนื่องไปจนสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ในปี 2556 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นนักบินที่ 1 เที่ยวบินมหากุศล เส้นทาง 'ไปกลับ กรุงเทพฯ - นครศรีธรรมราช' นำคณะ พุทธศาสนิกชนเดินทางไปกราบสักการะ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จ.นครศรีธรรมราช นำเงินรายได้จากการ จำหน่ายบัตร 100 ที่นั่ง โดยไม่หักค่าใช้จ่าย ร่วมสมทบทุนมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช กุมาร

ด้านการศึกษา สมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงฝึกฝน เลื่อมใสในพระบรมพุทธานุภาพ ทรงพยายาม หาโอกาสในวันหยุดเสด็จพระราชดำเนินไปถวาย สักการะสมเด็จพระสังฆราช และทรงเยี่ยม นมัสการพระเถระผู้ใหญ่เพื่อทรงสนทนา พระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมา สัมพุทธเจ้า นอกจากนี้ทรงแสดงพระองค์เป็น พุทธมามกะที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2509 ทรงมีพระราชศรัทธาออกบวช ในพระพุทธานุภาพ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีผนวช ณ พัทธสีมาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2521 โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร) เป็น พระราชอุปัชฌาย์ได้รับถวายพระสมณนามว่า “วชิราลงกรโณ” ประทับอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ตลอดจนทรงลาสิกขาในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2521 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ยังเสด็จ พระราชดำเนินแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปฏิบัติพระราชกิจทางพระพุทธศาสนาอย่าง สม่าเสมอ เช่น เสด็จพระราชดำเนินแทน พระองค์ไปทรงเปลี่ยนเครื่องทรง พระพุทธรูป มหามณีรัตนปฏิมากร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ตามฤดูกาล เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และการถวายผ้าพระกฐินหลวง ตามวัดต่าง ๆ เป็นต้น

ด้านการแพทย์และสาธารณสุข
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงโปรด ให้สร้าง “โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช” เพื่อให้การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยในถิ่นทุรกันดาร และยังทรงเป็นองค์นายกกิตติมศักดิ์ พระองค์ทรงมีพระราชปณิธานให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทุกโรง เอาใจใส่รักษาพยาบาลพสกนิกรของพระองค์ให้ปลอดภัยจากความเจ็บไข้โดยทั่วหน้าเสมอกัน โดยโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช มีทั้งสิ้น 21 แห่ง ทรงพระอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงพยาบาลสม่ำเสมอ พร้อมพระราชทานพระราชทรัพย์สนับสนุนให้มีอุปกรณ์การแพทย์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย เพื่อสามารถให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

ด้านการเกษตร นอกจากเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง พระราชทานขวัญ และกำลังใจแก่เกษตรกรไทยเป็นประจำทุกปีแล้ว ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา 50 พรรษา ในปี 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการ “คลินิกเกษตรเคลื่อนที่” ทุลฉวย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการดังกล่าว

ไว้ในพระราชานุเคราะห์ และพระราชทานพระราชานุญาต ัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายสัญลักษณ์โครงการ โดยทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จฯ เปิดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ณ หมู่ที่ 5 ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ที่สามารถทำให้การบริหารการจัดการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร แก่เกษตรกรบรรลุผลสำเร็จ เนื่องจากเป็นช่องทางที่สามารถให้บริการตรงตามความต้องการและทันต่อเหตุการณ์ การดำเนินงานคลินิกเกษตรเป็นการบูรณาการวิชาการแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนา ที่ดิน กฎหมาย การบัญชี สหกรณ์ ฯลฯ โดยการใช้การเคลื่อนที่เข้าไปหาเกษตรกร สร้างแรงดึงดูดใจ และกระตุ้น ให้เกษตรกรตื่นตัว ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา

การจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ในโอกาสสมหามงคล ทรงเจริญพระชนมพรรษา 83 พรรษา 12 สิงหาคม 2558
“ปั่นเพื่อแม่ Bike for Mom”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเล็งเห็นว่า การปั่นจักรยานเป็นการออกกำลังกายที่ดีในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน และเป็นกิจกรรมสร้างความสามัคคีให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่า ปัจจุบันการปั่นจักรยานได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจากคนทุกเพศทุกวัย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงจักรยานเพื่อ

ออกพระกำลังเช่นกัน ในฐานะทรงเป็นนักปั่นจักรยาน หลังจากทอดพระเนตรข่าวผู้ใช้จักรยานประสบอุบัติเหตุหลายราย ทรงห่วงใยต่อสวัสดิภาพของประชาชน จึงมีกระแสพระราชดำรัสผ่านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอให้ดูแลการสัญจรบนท้องถนนอย่างทั่วถึง เพื่อความปลอดภัยของประชาชนทุกคน โดยทรงให้สติและพระราชทานคำแนะนำว่า

การเคารพกฎจราจรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยลดอุบัติเหตุได้ จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชปณิธานที่จะจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญู กตเวทิตะและความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสสมหามงคล ทรงเจริญพระชนมพรรษา 83 พรรษา 12 สิงหาคม 2558 รวมทั้งเป็นการแสดงความสามัคคีร่วมกันของประชาชนชาวไทย อยากให้คนไทยให้ความสำคัญกับครอบครัวของตัวเอง จนเกิดกิจกรรม “ปั่นเพื่อแม่ Bike for Mom” กิจกรรม ครั้งยิ่งใหญ่ที่ถือเป็นวันประวัติศาสตร์ของไทยอีกวัน เป็นกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 83 โดยมีพสกนิกรไทย ทั้งในส่วนกลางและทั่วประเทศ พร้อมใจกันออกมาร่วมปั่นจักรยานและร่วมกันใส่เสื้อสีฟ้าสดใสงามสะพรั่งทั้งแผ่นดิน จนได้รับการบันทึกในกินเนสส์ บুক เป็นสถิติโลกว่ามีประชาชนมาร่วมตัว ปั่นจักรยานกันมากที่สุดในโลก คือ กว่า 136,000 คน โดยภาพขบวนปั่นจักรยานที่เรียงรายเป็นแถวยาวเหยียดในวันและเวลาเดียวกันทั่วทั้งแผ่นดิน นับเป็นภาพที่ชาวไทยต้องจดจำไปตราบนานแสนนาน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานการ์ด ขอบคุณ

เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2558 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานการ์ดขอบคุณประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศ ที่พร้อมใจเข้าร่วมกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา Bike for Mom นั้นเพื่อแม่ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2558 การ์ดดังกล่าวทรงออกแบบ มีพระบรมฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประทับคู่กับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลายพระหัตถ์ในรูปหัวใจสีขาว ด้านข้างพระบรมฉายาลักษณ์ ใจความว่า “ขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่มีน้ำใจร่วมสามัคคีและสนับสนุนกิจกรรม “Bike for Mom” “ปั่นเพื่อแม่” จนประสบผลสำเร็จเรียบร้อย และราบรื่นเป็นอย่างดีทุกประการ จึงขอถือโอกาสนี้ขอบคุณและขอให้ทุกๆ ท่านจงมีความสุข ความเจริญ มีสุขภาพกายใจแข็งแรง เพื่อเป็นกำลังของชาติบ้านเมืองต่อไป”

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แทนพระองค์ รับมอบรางวัลกินเนสส์บุ๊กเวิลด์เรคคอร์ด

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์รับมอบรางวัลกินเนสส์บุ๊กเวิลด์เรคคอร์ด จากผู้แทนกินเนสส์บุ๊กฯ ซึ่งได้บันทึกสถิติกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่” ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกันทั่วประเทศ จำนวนกว่า 136,000 คน ซึ่งถือเป็นสถิติใหม่ที่สูงที่สุดในโลก และชนะได้หวั่น ที่เคยได้ทำสถิติเอาไว้จำนวน 70,000 กว่าคน

นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์รับมอบรางวัลดังกล่าว ซึ่งถือเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ พระองค์ทรงรับสั่งว่าที่เราได้รางวัลในวันนี้เป็นเพราะประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่าได้ช่วยกันทำสิ่งที่เป็คุณประโยชน์และ

เป็นมงคลในวันสำคัญ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 12 สิงหาคม 2558 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รวมทั้งเป็นการออกกำลังกายที่ดี ในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน และแสดงออกถึงความรักความสามัคคีซึ่งสิ่งที่พระองค์ทรงรับสั่ง เป็นสิ่งที่ดีงามสำหรับคนไทยและประเทศไทย ในเวลานี้เป็นอย่างมาก สถาบันมีพระคุณอันประเสริฐต่อประเทศไทยมายาวนานในทุกเรื่อง และทุกโอกาส เพราะฉะนั้น ในฐานะที่เราเป็นลูกหลานไทยก็ต้องรักษาแผ่นดินนี้ไว้ ทำให้สถาบันทรงสำราญพระราชหฤทัย และเป็นศูนย์รวมของคนไทยทั้งชาติ รวมทั้ง ทุกคนและทุกภาคส่วนต้องช่วยกันในการที่จะทำให้ประเทศชาติน่าอยู่และเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนจนถึงอนุชนรุ่นหลัง และขอให้ทุกคนได้ร่วมดีใจกับรางวัลที่ได้รับในนามคนไทยทั้งชาติ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ถวายให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “แม่ของแผ่นดิน”

พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะประธานฝ่ายกิจกรรม “Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่” ในส่วนภูมิภาค กล่าวว่า การจัดกิจกรรมในทุกจังหวัดมีความเรียบร้อย ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างส่วนกลางกับทุกจังหวัดในช่วงการจัดกิจกรรมได้ตลอดเวลา จะเห็นได้ชัดเจนจากการบันทึกกินเนสส์บุ๊กความสำเร็จ ส่วนหนึ่งมาจากส่วนภูมิภาค จะเห็นได้ว่าในพื้นที่ต่างจังหวัดขบวนจักรยานปั่นด้วยความเรียบร้อย เป็นไปตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รวมทั้งเป็นการจุดกระแสการใช้จักรยานในการออกกำลังกาย และมีความสมัครสมานสามัคคี ในนามของกระทรวงมหาดไทย ขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ตลอดจนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วประเทศ ที่ได้ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ เพื่อสนองพระปณิธานและเทิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ภาพเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในครั้งนี้ที่ประชาชนคนไทยทั้งแผ่นดินได้รวมใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ได้สร้างความประทับใจและประทับใจแก่ทั้งคนไทยกับทั้งทั่วโลก ให้ได้เห็นถึงความรัก ความสามัคคี ความจงรักภักดี สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงเป็นเสมือนแม่ของแผ่นดิน และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

กิจกรรมจักรยาน “ปั่นเพื่อแม่ Bike for Mom” ในต่างประเทศ

วันที่ 16 สิงหาคม 2558 คนไทยในต่างประเทศได้จัดกิจกรรมปั่นเพื่อแม่ขึ้นในหลายประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย ได้เชิญชวนชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส มาร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่” เมื่อเวลา 10.00 น. ตามเวลาท้องถิ่น ซึ่งช้ากว่าประเทศไทย 14 ชั่วโมง ที่สวนสาธารณะกริฟฟิธปาร์ค นครลอสแอนเจลิส เพื่อแสดงความจงรักภักดี มีชาวไทยและชาวอเมริกันมาร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ โดยใส่เสื้อยืดสีฟ้าพิมพ์คำว่า “Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่” อย่างพร้อมเพรียง ร่วมปั่นจักรยานตามเส้นทางที่กำหนดสร้างความตื่นตาตื่นใจแก่ชาวอเมริกันที่ผ่านไปมา

ประเทศญี่ปุ่น ที่ซิติ มารีน่า เมืองโซชิ จังหวัดชิบะ ประเทศญี่ปุ่น มีคนไทย รวมทั้ง ผู้ฝึกงานชาวไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชิบะ เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก พิธีเปิดได้เริ่มขึ้น เวลา 08.00 น. โดยการกล่าวเปิดงานของนายกเทศมนตรีเมืองโซชิ คือ นายชินอิจิ โคชิกาวา

จากนั้นประชาชนร่วมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงสดุดีมหาราชา และมีการประกาศผลมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการแข่งขันเรียงความภาษาญี่ปุ่น หัวข้อ พระคุณแม่ และผู้ได้รับรางวัลอ่านเรียงความภาษาญี่ปุ่น จากนั้นร่วมกันปั่นจักรยานไปตามถนนในบริเวณซิติ มารีน่า

การจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558 “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชปณิธานที่แสดงความกตัญญูทดแทนที่แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้ง เพื่อถวายราชสดุดีและแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พ่อของแผ่นดิน” ตลอดจนเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีร่วมกันของประชาชนชาวไทย และเป็นการออกกำลังกายที่ดีในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนทุกหมู่เหล่า จัดกิจกรรมจักรยานถวายพระเกียรติ และถวายความจงรักภักดี เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ร่วมกับพสกนิกรชาวไทย ทั้งประเทศเพื่อถวายเป็นราชสดุดี โดยจะเป็นองค์ประธานนำขบวนจักรยานในวันศุกร์ที่ 11 ธันวาคม 2558 ดังพระราชปณิธานเฉลิมพระเกียรติและแสดงความจงรักภักดี และกตัญญูทดแทนที่ ต่อพระมหากษัตริย์ ร่วมใจเทิดพระคุณพ่อ เพื่อความสามัคคีของชาวไทยทั้งชาติ เพื่อสุขภาพกาย และใจ ตลอดจนความสดชื่นแจ่มใส และเพื่อชมศิลปวัฒนธรรมของชาติ (इन)

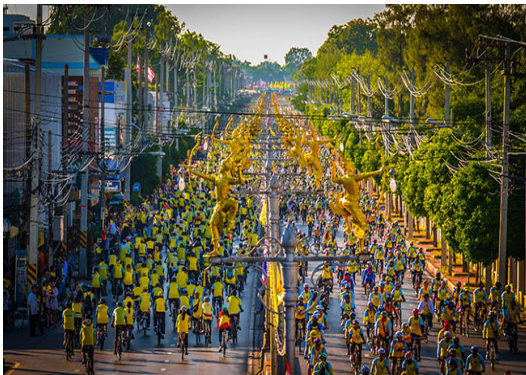

ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก

1. กิจกรรมปั่นจักรยานเฉลิมพระเกียรติ ทั่วประเทศไทย และอีก 66 เมืองทั่วโลก

วันที่ 11 ธันวาคม 2558 เวลา 15.00 น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ ทรงเป็นประธาน ในพิธีเปิดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558 “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad” และทรงนำขบวนพลสภานักปั่นเข้าร่วมกิจกรรม จักรยานเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็น

พระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่แสดงความกตัญญูทศเวทิต่ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้ง เพื่อถวายราชสดุดีและแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พ่อของแผ่นดิน” ตลอดจน เป็นการสร้างความรักความสามัคคีร่วมกันของประชาชนชาวไทย และเป็นการออกกำลังกายที่ดีในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนทุกหมู่เหล่า ในกรุงเทพมหานคร มีผู้ลงทะเบียนทั้งหมด 99,999 คน ในส่วนภูมิภาค มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น 498,105 คน ในต่างประเทศ รวม 66 ประเทศ มีผู้ลงทะเบียน 9,805 คน ถือว่าเป็นกิจกรรมมหามงคลยิ่งที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์

2. กิจกรรมนิทรรศการ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ในวันที่ 11 - 13 ธันวาคม 2558 ณ บริเวณสนามเสือป่า สำนักพระราชวัง ข้างลานพระบรมรูปทรงม้า โดยแบ่ง การจัดแสดงนิทรรศการ ออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. วันที่ 13 ธันวาคม 2558 เวลา 17.00 น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ โดยสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

2. วันที่ 12 - 13 ธันวาคม 2558 เวลา 09.00 - 17.00 น. เปิดให้ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา เข้าชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ คณะอนุกรรมการอำนวยการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดนิทรรศการ คือ “ทำดีแบบในหลวง” โดยมีแนวคิดให้ทุกหน่วยงานได้นำภารกิจที่ได้ปฏิบัติงานตามรอยเบื้องพระยุคลบาท มาจัดนิทรรศการ จำนวน 9 ด้าน ดังนี้

- 1) พระราชประวัติ
- 2) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ ความมั่นคงของชาติ
- 3) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ การศึกษา และสาธารณสุข
- 4) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าไม้

5) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ การจัดการอาชีพการเกษตร สหกรณ์ พลังงานทดแทน

6) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้ง 6 แห่งทั่วประเทศ

7) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ การสร้างความมั่นคงแห่งความพอเพียง : เศรษฐกิจพอเพียง

8) สถาบันพระมหากษัตริย์ กับ ศาสตร์ และศิลป์ (เพลงพระราชนิพนธ์ / ภาพถ่าย / นักประดิษฐ์ / ดนตรี / กีฬา)

9) สถาบันพระมหากษัตริย์ พระก้องเกียรติไกล : นานาชาติเทิดทูนพระองค์ เป็นกษัตริย์นักพัฒนา และทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลต่าง ๆ มากมาย

3. กิจกรรมประกวดภาพถ่าย

คณะกรรมการอำนวยการจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558 มีมติเห็นสมควรให้จัดประกวดภาพถ่ายจากกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad” โดยได้มอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นผู้ดำเนินการจัดการประกวดภาพถ่ายกิจกรรม “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad” เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยได้ร่วมบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558 รวมถึงส่งเสริมความตระหนักรู้ในพระคุณของพ่อ และ พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งคัดเลือกภาพจากการประกวดไปจัดแสดงนิทรรศการภาพถ่าย และจัดทำหนังสือภาพถ่าย “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad”

4. กิจกรรมขนกลางแปลงพระราชทาน

จำนวน 5 องค์ ดังนี้

องค์ที่ 1 “นารายณ์ปราบนาทก”

องค์ที่ 2 “ทศกัณฐ์ลักนางสีดา”

องค์ที่ 3 “จองถนน”

องค์ที่ 4 “หนุมานถวายพล บรยก -”

องค์ที่ 5 “พระรามคืนนคร”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานภาพ ฝีพระหัตถ์ และข้อห่วงใย 7

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานภาพวาดฝีพระหัตถ์ จำนวน 8 ภาพ เป็น “ข้อคิด 7 ประการ เพื่อความสำเร็จ ความสุข และความปลอดภัย” สำหรับผู้ร่วมกิจกรรมปั่นเพื่อพ่อ ทั่วประเทศ ในวันที่ 11 ธันวาคม 2558 ผ่านคณะกรรมการอำนวยการจัดกิจกรรมฯ ดังนี้

1. ทำจิตใจให้ผ่องใสด้วยความศรัทธา และทัศนคติที่ดีต่อพ่อตลอดจนเพื่อนร่วมชาติ
2. ตรวจเช็คร่างกายและเตรียมร่างกายให้พร้อม
3. พักผ่อนให้เพียงพอ
4. ศึกษาและสร้างทักษะในการขี่จักรยานให้รู้จริง
5. ตรวจเช็คจักรยานและอุปกรณ์สำหรับภารกิจการขี่ให้ดี
6. ศึกษากฎเกณฑ์และกฎจราจรตลอดจนเส้นทางการขี่
7. ขี่ด้วยความปลอดภัยและยิ้มแย้ม สุขกายสุขใจ

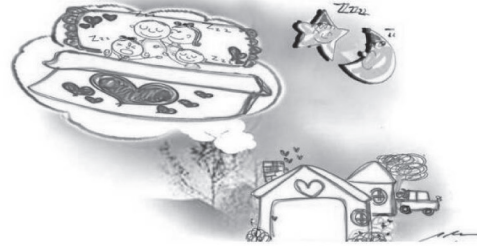
๓

ทำอาหารให้พ่อแม่และพี่น้อง

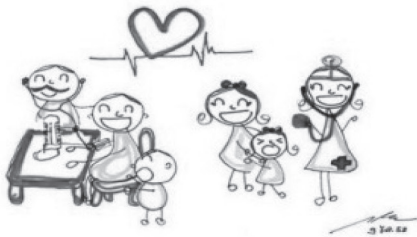
๔

ทำอาหารให้พ่อแม่

๕

ทำอาหารให้พ่อแม่และพี่น้อง

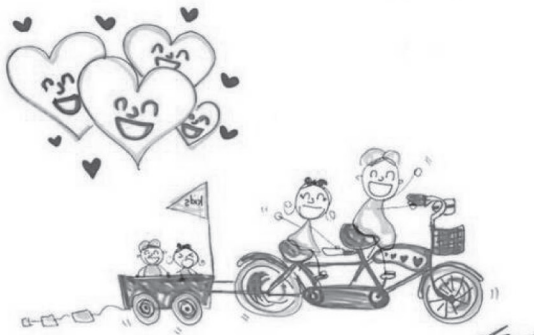
๖

ทำอาหารให้พ่อแม่และพี่น้อง

๗

ทำอาหารให้พ่อแม่และพี่น้อง

๘

ทำอาหารให้พ่อแม่และพี่น้อง

๙

ทำอาหารให้พ่อแม่และพี่น้อง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานการ์ด ลายพระหัตถ์ ทรงขอบใจประชาชน

การ์ดขอบคุณพระราชทาน ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นการ์ดลายพระหัตถ์ทรงมีพระราชกระแส ขอบใจพสกนิกรในกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ “Bike for Dad ปั่นเพื่อพ่อ” 11 ธันวาคม 2558 ความว่า “ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ด้วยความปลาบปลื้มและซาบซึ้งยิ่งนัก การที่ทุกท่านได้สำแดงความสามัคคีและน้ำใจ ตลอดจนความจงรักภักดีต่อองค์พระประมุข และชาติบ้านเมืองนั้นเป็นนิมิตหมายที่ประเสริฐ ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคน

จะเจริญก้าวหน้าเป็นบ้านที่ร่มเย็นและมั่นคง ก็ด้วยความรักและสามัคคีของคนในชาติ เพื่อประโยชน์สุข ของส่วนรวม งานนี้ได้เป็น ประจักษ์แล้วว่าคนไทย “ทำได้” และปลื้มที่สุด ที่ได้เห็นทุกคน “ปั่นเพื่อพ่อ” จากหัวใจ (คือแสดงออกด้วยการกระทำนั่นเอง)”

ภายในการ์ดตกแต่งด้วยภาพฝีพระหัตถ์ที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2558 เนื่องในกิจกรรมปั่นจักรยาน เฉลิมพระเกียรติ “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad”

รายการคืนความสุขให้คนในชาติ

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ถึงการจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad” ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสร็จสิ้นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างน่าประทับใจ ในการที่ร่วมกันสร้างประวัติศาสตร์ของชาติไทย เป้าหมายสำคัญคือ การรวมพลังแห่งความกตัญญูแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และร่วมใจสามัคคีของคนในชาติ ทั้งนี้ ความสามัคคีเป็นกำลังอย่างสูงสุด ของหมู่ชน ให้สมดังพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแด่พสกนิกรชาวไทย เมื่อ 50 กว่าปีที่ผ่านมา มีใจความว่า “...ประเทศไหน ถ้าประชาชนพลเมืองมีความสามัคคีกลมเกลียวกันดี มีระเบียบวินัย ประเทศนั้นก็เจริญและอยู่ในฐานะดี จึงเห็นได้ว่าความสามัคคีกลมเกลียวกันนั้น ระหว่างคนในชาติ และความเข้าใจรักซาระเบียบวินัย เป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่จะช่วยนำประเทศชาติสู่ความวัฒนาถาวร...” ขอขอบคุณ คนไทยทุกคน ทั้งผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมปั่นเพื่อพ่อ และผู้เฝ้ารอรับเสด็จฯ อยู่ 2 ข้างทางอย่างเนืองแน่น ผู้ให้กำลังใจอยู่ที่บ้าน และทุกๆ คนที่ล้วนมีส่วนร่วมในความสำเร็จ เป็นเจ้าภาพร่วมกัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ทุกภาคส่วน ทั้งภาคธุรกิจเอกชน ที่อยู่เบื้องหลัง ทำให้กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยทุกขั้นตอน

พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะประธานฝ่ายจัดกิจกรรมฯ “ปั่นเพื่อพ่อ Bike for Dad” ในส่วนภูมิภาคกล่าวว่า ภาพรวมการจัดกิจกรรมทุกด้านเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ศูนย์อำนวยการของกระทรวงมหาดไทย สรุปยอดผู้เข้าร่วมพิธีและผู้เข้าร่วมปั่นจักรยานทั้งสิ้น 919,334 คน แบ่งเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม 389,171 คน และผู้เข้าร่วมปั่นจักรยาน 530,163 คน จากยอดที่ลงทะเบียนเข้าร่วมปั่นในส่วนภูมิภาคทางเว็บไซต์ 498,105 คน ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมอันเป็นมหามงคลครั้งนี้อย่างพร้อมเพรียง เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย

การสร้างประวัติศาสตร์ของชาติไทย

การรวมพลังแห่งความกตัญญูแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นการการร่วมใจสามัคคีของคนในชาติสนับสนุนการจัดกิจกรรมอันเป็นมหามงคลครั้งนี้อย่างพร้อมเพรียง ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นั้นจึงแสดงให้เห็นว่าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีความกตัญญูทศเวทต่อพระราชชนก และพระราชชนนีมากมายเพียงใด กิจกรรมอันเกิดจากพระราชปณิธานครั้งนี้ตอกย้ำให้ลูกทุกคนรู้ว่า ความรักที่ลูกมีต่อ พ่อ – แม่ ปฏิบัติและแสดงต่อกันได้เสมอในทุกโอกาส ขอโน้มถวายพระพรชัยมงคล ขอทรงพระเจริญ ทรงมีพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยตราบนานเท่านาน

สร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กองบรรณาธิการ

“เรื่องที่ทำให้เรียนและของที่สำคัญ คือ ให้มีการดูแลสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพธรรมชาติรอบตัว ป่าเขา มองดูเหมือนกับว่าถ้าต้องการทำงานเกษตร แล้วเผาป่า ทำลายป่าทิ้งไปหมดหรือแม้แต่สัตว์ป่าต่างๆ ที่ทำลายไปนั้น ที่จริงในระยะสั้นนิดเดียวก็อาจจะดี เพราะจะทำให้ทำการเกษตรได้สำเร็จรวดเร็ว แต่ในระยะไกลนั้น ในส่วนที่เป็นป่าหรือแม้แต่สัตว์ต่างๆ นั้น ทำให้สิ่งแวดล้อมของเรา เกิดสมดุล ก็พยายามชี้แจงให้เห็นถึงข้อนี้ว่า ถ้าทำลาย ตัดไม้หรือว่าเผาเลย สิ่งที่ได้ไม่คุ้ม

กับสิ่งที่เสียไป พยายามให้นักเรียนศึกษาดูว่าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้แต่ละชนิด ต้นไม้แต่ละอย่างมีคุณสมบัติอย่างไร เป็นอย่างไร ใครเรียนรู้ยิ่งเรียนรู้มากก็ยิ่งจะรักสิ่งเหล่านี้ เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องรักษาไว้ นี่เป็นสมบัติของตัวเอง เป็นสมบัติของชุมชน ไม่ใช่เป็นของคนอื่น คนอื่นที่เข้ามา ก็เสียชีวิต เสียหายแทน แต่เสร็จแล้ว เสียตายแล้วเขาก็ออกไป ส่วนมากอายุมาก แล้วก็อาจจะเจ็บตายไปเดินมาไม่ไหวก็เท่านั้นเอง แต่ว่าตัวเรานี่ เราต้องอยู่ตรงนั้น หรือว่าต้องรักษาสมบัติอันเป็นสมบัติของเรา”

พระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสที่คณะผู้ปฏิบัติงาน โครงการพระราชดำริเข้าเฝ้าฯ ณ สวนดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร วันอังคาร ที่ 20 เมษายน พุทธศักราช 2553

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยราษฎรพื้นที่สูง เนื่องจากป่าต้นน้ำลำธารถูกบุกรุกทำลายส่งผล

ต่อชีวิตความเป็นอยู่ จึงพระราชทานแนวทางการพัฒนา การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ โดยการปลูกไม้หลาย ๆ ระดับ หลาย ๆ ชนิดทั้งไม้เรือนยอดสูง ลดหลั่นกันลงมาให้มีความเป็นป่าและการปลูกป่าร่วมกับพืชเศรษฐกิจเพื่อใช้ชาวบ้านสามารถสร้างรายได้ รวมทั้งทำให้มีพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้นอีกทางหนึ่ง

วันศุกร์ที่ 15 สิงหาคม 2557

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่อำเภอนาแห้ว ตรวจเยี่ยมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ “ไร่หลวงเลย” หมู่ที่ 5 ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย โดยมีนายกฤษฎา บุญราช อธิบดีกรมการปกครอง และนายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เฝ้าฯ รับเสด็จ

โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ เป็นโครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารในลักษณะผสมผสานกิจกรรมการปลูกป่าเป็นไม้ประชิดและปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นพืชควบ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าและช่วยชาวบ้านให้มีรายได้จากพืชควบอย่างเกือกুল และเป็นการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น กรมการปกครอง กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคธุรกิจเอกชน เป็นต้น เพื่อให้สามารถดำเนินการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร
2. เพื่อสร้างรายได้ลดรายจ่ายให้ชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมาย
3. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแลป่า
4. เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

ทั้งนี้การสร้างป่า สร้างรายได้ จะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่สูง ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากการปลูกพืชไร่หมุนเวียน และการปลูกพืชเกษตรเชิงเดี่ยว มาเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสานในระบบวนเกษตรเพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารเพิ่มความหลากหลายและรักษาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อวิถีชีวิตของชนกลุ่มบนพื้นที่สูงด้วยความสมัครใจและเสียสละพื้นที่ทำกินบางแปลงเพื่อเข้าร่วมโครงการ และสร้างรายได้ให้กับผู้ที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีรายได้จากการปลูกพืชเศรษฐกิจแบบผสมผสานในระบบวนเกษตรตลอดในการเข้าร่วมโครงการ และในระยะยาวจะมีไม้ยืนต้น ไม้ป่าที่อุดมสมบูรณ์ขึ้น โดยรายได้ระยะแรก ในช่วงปีแรกของโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการจะมีรายได้จากการปลูกพืชล้มลุก และสมุนไพรอายุสั้น ที่ปลูกควบกับไม้ป่าสามารถเก็บผลผลิตได้ภายในปีเดียว เป็นรายได้ที่ยังไม่มากนักเพียงเป็นรายได้เสริมจากการปลูกไม้ในโครงการ และในระยะกลางในช่วงปีที่ 4 - 5 ปี ขึ้น เริ่มเก็บผลผลิตจากพืชระยะกลาง คือ กาแฟ และชาเขียว ที่ปลูกควบคู่กับไม้ป่า และไม้สร้างรายได้ รวมถึงรายได้จากพืชสมุนไพรต่างๆ ด้วยในระยะยาว รายได้จากการเก็บผลผลิตจากไม้ป่า และไม้เศรษฐกิจที่เริ่มออกดอกผลควบคู่ไปกับพืชเศรษฐกิจระยะกลางและพืชสมุนไพร

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำรินอกจากจะช่วยให้สภาพป่าไม้ฟื้นฟูขึ้น เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และยังทำให้ประชาชนมีรายได้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้ ตลอดจน การป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติอันเกิดจากดินโคลนถล่ม น้ำท่วม น้ำแล้ง

การดำเนินงานตามโครงการเป็นการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของคณะทำงานในระดับอำเภอและระดับตำบล

คณะทำงานโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ระดับอำเภอ มีนายอำเภอเป็นประธาน คณะทำงาน นักวิชาการป่าไม้เป็นเลขานุการ ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ เกษตรอำเภอ ปศุสัตว์ ประมงอำเภอ สหกรณ์ พัฒนาการอำเภอ พัฒนาที่ดิน ชลประทาน องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานอื่นๆ ตามความจำเป็น

คณะทำงานโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ระดับตำบล มีปลัดอำเภอเป็นประธาน คณะทำงาน นักวิชาการป่าไม้เป็นเลขานุการ คณะทำงาน ประกอบด้วย เกษตรตำบล พัฒนาการตำบล พัฒนาที่ดิน ชลประทาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานอื่นๆ ตามความจำเป็น

การทำงานของคณะทำงานฯ มีแนวทางการดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีการดำเนินงานอย่าง เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อใช้เป็นพื้นฐานประกอบการทำงาน ข้อมูลกายภาพ เช่น

สภาพดิน น้ำ ภูมิอากาศ เป็นต้น ข้อมูลชีวภาพ เช่น จำนวนและวิธีการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ทำประมง รวมทั้งการดูแลรักษาป่า เป็นต้น ข้อมูลเศรษฐกิจ เช่น รายรับ รายจ่าย หนี้สิน และแหล่งที่มา เป็นต้น ข้อมูลด้านสังคม เช่น จำนวนครัวเรือน ประชากร กลุ่มกิจกรรม ผู้นำ ปัญหาและความต้องการ ข้อมูลด้านวัฒนธรรม เช่น งานบุญ งานประเพณี เป็นต้น

วิธีการรวบรวมข้อมูลได้จากการศึกษา ข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานต่างๆ เช่น ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นต้น หรือจากการทำประชาคมหมู่บ้านแล้วรวบรวมเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ปัญหาความต้องการเป็นรูปเล่ม เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน

วิธีการรวบรวมข้อมูลได้จากการศึกษา ข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานต่างๆ เช่น ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นต้น หรือจากการทำประชาคมหมู่บ้านแล้วรวบรวมเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ปัญหาความต้องการเป็นรูปเล่ม เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากจะทำให้รู้จักชุมชนมากยิ่งขึ้น ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความคุ้นเคยกับบุคคล ในชุมชน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงาน อีกด้วย

2. การจัดทำรูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้

การจัดทำรูปแบบการสร้างป่าสร้างรายได้ เป็นการศึกษาหาพันธุ์ไม้ป่า ไม้เศรษฐกิจ ที่เหมาะสม กับพื้นที่ตลอดจนการจัดการพื้นที่ ปลูก รูปแบบการปลูกพืช การดูแลรักษา รวมถึง การจัดหาพันธุ์และการตลาด

การดำเนินงานใช้วิธีการประชุม เชีงปฏิบัติการ มีบุคคลเป้าหมายที่เป็นทั้ง นักวิชาการป่าไม้ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการ พัฒนาที่ดิน และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันระดมสมอง จัดทำเป็นรูปแบบทางเลือก การปลูกพืชให้ชาวบ้าน

อนึ่ง รูปแบบการสร้างป่าสร้างรายได้ ที่จัดทำขึ้นอาจเป็นภาพรวมของทั้งอำเภอและ จังหวัด ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องถอดออกมาเพื่อเป็นทางเลือกในการปลูกพืชให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ หมู่บ้านหรือชุมชนที่รับผิดชอบ

3. การคัดเลือกแกนนำ

การคัดเลือกแกนนำ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นผู้นำในการชักจูงให้บุคคลเป้าหมาย เข้าร่วมทำกิจกรรม ซึ่งคุณสมบัติที่สำคัญของ แกนนำจะต้องเป็นที่เชื่อถือ และไว้วางใจของคน ในชุมชน ปกติแกนนำจะเป็นผู้นำในชุมชน ทั้งผู้นำอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น และผู้นำไม่ เป็นทางการ ได้แก่ บุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพ นับถือ โดยไม่มีตำแหน่งใดๆ ของทางราชการ

4. ประชุมแกนนำ

ประชุมแกนนำเป็นการให้ข้อมูล แก่ผู้นำให้ทราบข้อเท็จจริงของ ความสำคัญ และสภาพความเป็นจริงของป่าไม้ในชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้นำได้เกิดพลังในการ แก้ไขปัญหาของชุมชน

5. นำแกนนำไปทัศนศึกษา

การนำแกนนำไปทัศนศึกษา เป็น วิธีหนึ่งในกระบวนการการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้ กับผู้นำ โดยหลังจากการทัศนศึกษาแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีขั้นตอนการพูดคุยแลกเปลี่ยน ในประเด็น ความรู้ที่ได้จากการดูงาน และระดม ความคิดว่ามีกิจกรรมใดที่สามารถนำไปสู่การ ปฏิบัติภายในชุมชนได้

การสร้างจิตสำนึกให้แกนนำนั้น ยังมีวิธีอื่นๆ เช่น การเล่าเรื่องชุมชนที่ประสบ ความสำเร็จ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับแกนนำเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

6. ประสานงาน แกนนำเพื่อ ประชาสัมพันธ์ ชักชวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานประสานงานแกนนำ ที่เกิดจิตสำนึกในการรักษาป่าให้ชักชวน ชาวบ้านอื่นๆ เข้าร่วมทำกิจกรรมตามโครงการ สร้างป่า สร้างรายได้

7. จัดทำประชาคมเพื่อรับสมัคร ผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานและแกนนำจัดทำ ประชาคม ให้ความรู้แก่ผู้สนใจและรับสมัคร บุคคล เพื่อเข้าร่วมโครงการ

8. จัดตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ และตำบล

การจัดตั้งคณะทำงานโครงการ สร้างป่าสร้างรายได้ ระดับอำเภอและตำบล มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับอำเภอและตำบลได้ สนับสนุน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนา ความเหมาะสม ของพื้นที่ไม่รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหา

ในการจัดตั้งคณะทำงานดังกล่าว นั้น นักวิชาการป่าไม้ควรประสานงานและแจ้งให้ นายอำเภอพื้นที่เป้าหมาย ทราบถึงวัตถุประสงค์ โครงการและขั้นตอนปฏิบัติงานตลอดถึงความ จำเป็นในการจัดตั้งคณะทำงาน

เลขาธิการของคณะทำงาน ควร ประสานงานอำเภอให้มีการประชุมคณะทำงาน ต่างๆ ตามความเหมาะสม นอกจากนั้นควรนำ

รายละเอียดของโครงการแจ้งที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการอำเภอ และการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน

9. ประชุมผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และให้ความรู้ตลอดจนคัดเลือกผู้ประสานงาน

หลังจากทำประชาคมและรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการแล้ว ปฏิบัติงานควรจัดประชุมผู้เข้าร่วมโครงการและแกนนำทั้งหมดเพื่อแจ้งรายละเอียดโครงการ ขั้นตอนปฏิบัติงาน และถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนคัดเลือกผู้ประสานงานจำนวน 2-4 คน ตามความเหมาะสม

10. ผู้เข้าร่วมโครงการทัศนศึกษา

การนำผู้เข้าร่วมโครงการทัศนศึกษาเป็นวิธีหนึ่งในขั้นตอนสร้างจิตสำนึก ดังนั้นหลังการ ทัศนศึกษาแล้ว ผู้ปฏิบัติงานควรจัดให้มีเวทีระดมความคิดเห็นว่า จำและนำสิ่งที่ได้พบเห็นที่เกิดประโยชน์ไปประยุกต์และใช้ในการดำเนินงานในชุมชนได้อย่างไร

11. คณะทำงานระดับตำบลสำรวจวิเคราะห์พื้นที่เป็นรายครัวเรือนและกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งสำรวจความต้องการพันธุ์ไม้รายบุคคลตามแบบ สป.สร.1

ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ นัดแนะกับผู้ประสานงานชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมายเพื่อกำหนดวันที่จะเข้าพื้นที่วัดขอบเขตพื้นที่ที่ผู้เข้าร่วมโครงการยินดีที่จะปลูกพืชตามโครงการ

หลังจากการวัดขอบเขตพื้นที่แล้ว ผู้ปฏิบัติงานควรสอบถาม พันธุ์พืชที่ชาวบ้านต้องการปลูก ให้สอดคล้องกับรูปแบบการสร้างรายได้ที่กำหนดขึ้น (ตามข้อ 2) เป็นรายบุคคลแล้วกรอกข้อมูลลงตามแบบ สป.สร.1

12. สรุปความเหมาะสมในการปลูกพืชแยกเป็นรายหมู่บ้าน ระบุจำนวนไม้ป่าและไม่เศรษฐกิจ

ผู้ปฏิบัติงานสรุปรายชื่อพันธุ์ไม้และจำนวนความต้องการพันธุ์พืชของหมู่บ้านเป้าหมาย ลงตามแบบสรุปพื้นที่ และจำนวนพันธุ์ไม้ของผู้เข้าร่วมโครงการตามแบบ สป.สร.2

13. ประชุมคณะทำงานระดับอำเภอเพื่อพิจารณาความเหมาะสมพันธุ์ไม้และอื่นๆ และสรุปตาม แบบ สป.สร.2

ผู้ปฏิบัติงานสรุปรวบรวมชนิดและจำนวนพันธุ์ไม้ที่บุคคลเป้าหมายต้องการนำเข้าที่ประชุมคณะทำงานโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและแหล่งที่มา

หลังจากนั้นผู้ปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูลตามแบบสรุปพื้นที่และจำนวนพันธุ์ไม้ (สป.สร.2) ส่งสำนักงานโครงการสำนักโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อประสานงานรับการสนับสนุนพันธุ์ไม้

14. จัดหาพันธุ์ไม้

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนพิจารณาพันธุ์ไม้ตามแบบ สป.สร.2 แล้วแจ้งจำนวนพันธุ์ไม้ ที่สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทราบ

15. จัดทำแผนการปลูกพืช

ผู้ปฏิบัติงานแจ้งแกนนำชาวบ้านประสานงานทราบ เพื่อประชุมชี้แจงการจัดทำแผนการปลูกพืช ตลอดจนการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกและการดูแลรักษา

16. การปลูก

ผู้ปฏิบัติงานแจ้งแกนนำผู้ประสานงานชาวบ้านทราบ เพื่อบันทึกและวันปลูกเพื่อจะได้ปลูกพืชพร้อมกัน เป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ

17. ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม

ชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันได้ระยะหนึ่ง ทั้งการฝึกอบรม ทักษะศึกษา การปลูกพืชตลอดจนจัดตั้งแกนนำชาวบ้าน ผู้ประสานงาน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการกับเจ้าหน้าที่และชาวบ้านด้วย มีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ผู้ปฏิบัติงานควรแนะนำให้ชาวบ้านร่วมกันทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการมีความสามัคคี ผูกพันยิ่งขึ้น

โดยส่งเสริมให้รวมเป็นกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของสมาชิก นำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง กิจกรรมดังกล่าวควรเริ่มจากง่ายไปหายาก ได้แก่ การออมทรัพย์ การร่วมกันซื้อ การร่วมกันขาย การแปรรูป ถนอมอาหาร ศิลปะประดิษฐ์ หัตถกรรม ร้านค้า การร่วมกันผลิต แล้วพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชน

ในการดำเนินงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องหมั่นพบปะ ชี้แจง ทำความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ได้แก่ 1) คัดเลือกคณะกรรมการ 2) ส่งเสริมการออมทรัพย์และลงหุ้น 3) วางระเบียบกลุ่ม 4) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำ 5) ติดตามเสนอแนะ แก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด

18. ส่งเสริมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากจะต้องส่งเสริมให้ชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการ รวมกลุ่มกิจกรรมแล้ว ยังต้องส่งเสริมให้สมาชิก ใช้พื้นที่ข้างบ้านหรือพื้นที่ทำกินบางส่วน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา แบบผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้

19. ส่งเสริมอาชีพภายในกลุ่ม

การส่งเสริมชาวบ้านให้รวมกันเป็นกิจกรรม มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งเพื่อเพิ่มรายได้ และ ลดรายจ่ายให้สมาชิก ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานควรปรึกษารื้อกับสมาชิกในการทำกิจกรรม ตอบสนองวัตถุประสงค์ข้างต้น กิจกรรมดังกล่าว เช่น การรวมซื้อ รวมขาย การแปรรูป การถนอมอาหาร จัดทำศิลปะประดิษฐ์ หัตถกรรม รวมกันผลิตร้านค้า เป็นต้น

20. การจดทะเบียนกลุ่มกับทางราชการ

การดำเนินงานกลุ่มกิจกรรมได้มาระยะหนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานควรแนะนำให้กลุ่มได้จดทะเบียนกับ ทางราชการ เช่น วิชากิจชุมชน เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบ และเข้าให้การสนับสนุนตามความเหมาะสมต่อไป

21. การติดตามให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา

ผู้ปฏิบัติงานควรหมั่นเยี่ยมพูดคุยกับชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำร่วมแก้ไข ปัญหาตลอดเวลา

อนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานร่วมกับประชาชน ผู้เข้าร่วมโครงการ จะต้องประชุมปรึกษารื้อเพื่อชี้แจงแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานแล้ว ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานตามแบบ

รายงาน แผน - ผล (สป.สร.3) ส่งให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมป่าไม้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กระบวนการทั้งหมดข้างต้น เป็นคู่มือในการทำงานตามโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ที่ส่วนราชการและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำมาเป็นแนวทางในการสนับสนุนหรือขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ปัจจุบันโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ได้ขยายผลการดำเนินการไปในพื้นที่อื่นๆ ด้วย รวมมีการดำเนินการอยู่ใน 5 จังหวัด 12 อำเภอ ดังนี้

1. จังหวัดน่าน จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
2. จังหวัดเลย จำนวน 1 อำเภอ คือ อำเภอนาแห้ว
3. จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอกัลยาณิวัฒนา อำเภอแม่แจ่ม และอำเภออมก๋อย
4. จังหวัดตาก จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภออุ้มผาง อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาดและอำเภอพบพระ
5. จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอสบเมย

ในจำนวน 12 อำเภอดังกล่าว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย นับเป็นอำเภอดั้งแบบ ในการดำเนินการสนองพระราชดำริ สร้างป่า สร้างรายได้ โดยเฉพาะที่บ้านนาบ่อ ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นแหล่งที่ศึกษาเรียนรู้ สำหรับพื้นที่อื่นๆ นั้น คือ ที่ “ไร่ลองเลย”

“ไร่ลองเลย” สอนองพระราชดำริต้นแบบ สร้างป่า สร้างรายได้

วันศุกร์ที่ 15 สิงหาคม 2557 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงงานในพื้นที่โครงการ สร้างป่า สร้างรายได้ ณ ไร่ลองเลย ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ทรงติดตามผลการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ ด้านการอนุรักษ์พื้นที่ป่า และการส่งเสริมอาชีพ ให้ราษฎรทำกินได้อย่างยั่งยืน

“ไร่ลองเลย” ดำเนินงานโดยคุณสุรวิรัตน์ สิงห์รักษ์ หรือ คุณอิม ซึ่งเป็นเจ้าของไร่และเข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นนักเรียนทุนพระราชทานในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีโอกาสได้ศึกษาจนจบระดับปริญญาตรี ช่วงแรกทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ แต่ด้วยความเป็นลูกเกษตรกร ทำให้มีใจรักที่จะทำงานด้านการเกษตร จึงได้ใช้พื้นที่ระเบียงหลังห้องพัก เป็นพื้นที่เพาะกล้าเมล็ดพันธุ์ และเมื่อกล้าเมล็ดพันธุ์โตพอที่จะลงดินได้ ก็ส่งกล้าเมล็ดพันธุ์ทางไปรษณีย์กลับบ้าน เพื่อให้พ่อและแม่ นำมาปลูกลงดินที่ไร่ของตนเอง

ด้วยความตั้งใจว่าจะเปลี่ยนแปลงภูเขา
หัวโล้นในพื้นที่ไร่ให้กลับมามีพื้นที่สีเขียวอีกครั้ง

“ตอนนั้นก็ทดลองซื้อพันธุ์ไม้ที่คิดว่า
ปลูกในพื้นที่ของเราได้มาเพาะ แล้วส่งกลับ
ไปให้พ่อดูแลต่อ ซึ่งก็ติดตามผลอยู่ตลอด
คอยถามพ่อว่าโตขึ้นไหม ปลูกกับพื้นที่ได้
ไหม ก็ทำเช่นนั้นตลอด หลังเลิกงานมาก็มา
อยู่กับต้นไม้ ก็ช่วยให้จิตใจมีสุขภาพที่ดี
ขณะเดียวกันได้มีการเขียนรายงานถึงผู้ใหญ่
ในกรมวัง เรื่องการใช้ชีวิต เนื่องจากเป็น
นักเรียนทุนของพระองค์ท่าน จึงได้เขียน
เรื่องของการพัฒนา ดันกล้าถึงท่านผู้ใหญ่
ด้วย จนวันหนึ่งผู้ใหญ่ในกรมวัง ก็ถามว่า
พร้อมที่จะกลับไปอยู่บ้านหรือยัง พร้อม
กลับไปพัฒนาหมู่บ้านไหม นั่นเลยเป็นจุดที่
ได้กลับมาอยู่ที่บ้านเป็นเกษตรกรแบบเต็มตัว”

ที่ไร่ลองเคยเป็นไร่แบบผสมผสานมีทั้งการ
ปลูกพืชเศรษฐกิจและไม่ป่า อาทิ เช่น สตรอว์เบอร์รี
หว่า สักทอง ราชพฤกษ์ กาแฟ อินทผาลัม
มะคาเดเมีย และพืชอื่นๆ อีกมากมาย

“ตอนนี้อายุ 28 ปีแล้ว ได้มีโอกาสกลับ
มาอยู่บ้าน ได้มาตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน
ได้มาดูแลคนในพื้นที่ได้มีโอกาสอยู่พร้อมหน้า
พร้อมตากับครอบครัวกินข้าวด้วยกัน ดูแลคน
ในหมู่บ้านด้านสุขภาพและการดำเนินชีวิต
ซึ่งตั้งใจจะนำเอาความรู้และสิ่งที่ค้นคว้ามาตลอด
ชีวิต มาพัฒนาและดูแลทุกคนในนาแห้ว อย่าง
การสร้างป่า สร้างรายได้ ทำง่าย ๆ เพียงแค่ปลูก
ต้นไม้ 3 ต้น ก็สามารถสร้างรายได้แล้ว ซึ่งต้นไม้
3 ต้น ที่พูดถึง คือ 1.ต้นกินได้ 2.ต้นใช้ประโยชน์
และ 3.ต้นสวยงาม ทั้งนี้ อยากให้คนรักป่ามากขึ้น
เพราะป่าจะกลับมาช่วยเรา รายได้เรามาจากป่า
คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ ถ้าทำได้เช่นนั้น
คนก็จะไม่บุกรุกป่า ระบบนิเวศของบ้านเรา
ก็จะดีขึ้น”

ยอมรับว่าเมื่อมีป่าที่สมบูรณ์ทุก
อย่างก็จะมาเอง ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่เป็น
ผลิตผลจากป่า การปลูกพืชระยะสั้น ไม้ผล
ไม้ยืนต้น มีความหลากหลายของพืชพรรณ
ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ในเรื่องพืชมากขึ้น
และที่สำคัญทำให้ชีวิตของชาวบ้านดีขึ้นด้วย

นี่คือพระราชดำริของพระองค์ท่าน ซึ่งปรากฏว่าที่อำเภอนาแห้วเองโชคดีที่เราได้เกษตรกรเพิ่ม นื่องอ้อมกับครอบครัวของเขาได้ เปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวและค่อยๆ นำโครงการของพระองค์มาปลูก มีไม้ผลหลากหลายขึ้น ทำให้เขามีรายได้เพิ่มขึ้นและก็ทำให้พี่น้องประชาชนเริ่มมองเห็นประโยชน์แล้วก็กลับมาเปลี่ยนพฤติกรรมในการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ทำให้มีสีเขียวเพิ่มขึ้นเองก็ตรงกับยุทธศาสตร์จังหวัดที่ต้องการให้จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือจังหวัดสีเขียว เพราะฉะนั้นโครงการนี้จึงขยายผลไปสู่ที่อำเภอด่านซ้ายและอำเภอเมืองเลยอีก ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ในอำเภอนาแห้วที่เริ่มโครงการนี้ และก็ภายในระยะเวลา 2 ปี มีพื้นที่ประมาณ 4,000 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1,200 กว่าราย ส่วนอำเภอด่านซ้ายมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการถึง 400 กว่ารายแล้ว

ด้านนายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์
ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย กล่าวชื่นชมคุณสุรวิรัตน์ สิงห์รักษ์ เกษตรกรแกนนำคนสำคัญในการเข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ตามแนวพระราชดำริ ว่าอำเภอนาแห้วโชคดีที่ได้เกษตรกรแกนนำอย่างคุณสุรวิรัตน์ สิงห์รักษ์ และครอบครัว ได้เปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชผสมผสานตามโครงการพระราชดำริ ทำให้มีไม้ผลหลากหลายขึ้นมีอาชีพและรายได้ที่เพิ่มขึ้น

“ประชาชนเริ่มมองเห็นประโยชน์ แล้วก็กลับมาเปลี่ยนพฤติกรรมในการปลูก

พืชเชิงเดี่ยว ก็ทำให้มีสีเขียวเพิ่มขึ้นนั่นเอง ก็ตรงกับยุทธศาสตร์จังหวัดที่ต้องการให้จังหวัดเลยเป็น จังหวัดที่เป็น มิตร ต่อสิ่งแวดล้อม หรือจังหวัดสีเขียว นั่นเอง”

วิโรจน์ จิวะรังสรรค์

ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ย้ำด้วยว่า ปัจจุบันพื้นที่ในอำเภอนาแห้ว ที่เริ่มโครงการดังกล่าวมีพื้นที่ป่าเพิ่มประมาณ 4,000 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1,200 กว่าราย ขณะนี้โครงการดังกล่าวกำลังขยายผลไปสู่อำเภอด่านซ้ายและอำเภอเมืองเลยต่อไป ซึ่งเป็นการตอบโจทย์ที่ดีที่สุดจะทำให้พี่น้องประชาชนอยู่ช่วยกันดูแลพื้นที่ป่า สร้างป่าชุมชนขึ้นมาจากโครงการสร้างป่าสร้างรายได้นี้เอง

เลยปลื้ม สกัदनายทุนรุกป่า

วันที่ 24 กรกฎาคม 2558 นายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ได้นำ นายสมชัย อมรวัฒนสวัสดิ์ ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต 14 นายรังสรรค์ อำนาจบุตดี

นายอำเภอหนองบัว จังหวัดเลย และคณะสื่อมวลชน ลงพื้นที่ “ไร่ลองเลย” ตามโครงการสื่อมวลชน สัมผัสจริงของ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยได้เยี่ยมชมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามพระราชดำริ เยี่ยมชมธนาคารพันธุ์พืชที่ สนับสนุนงบประมาณโดยกรมการปกครอง และได้ร่วมปลูกป่าตามโครงการ 60 พรรษา 60 กลุ่ม 6,000 กล้า เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ป่าสวนแถบ บ้านนาบ่อ ตำบลแสงภา อำเภอหนองบัว จังหวัดเลย และผู้ว่าราชการ จังหวัดเลยได้ให้สัมภาษณ์ว่า

โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ตาม พระราชดำริ เกิดจากพระมหากรุณาธิคุณของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นำโครงการมายังอำเภอหนองบัว จังหวัดเลย หลังพบการบุกรุกป่าจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม จึงเป็นที่มาของโครงการ ดังกล่าว ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีรายได้ และไม่มีการบุกรุกป่า ด้วยการนำการปลูกพืช แบบผสมผสานมาแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของเองได้ โดยมีเกษตรกร ในพื้นที่ที่เริ่มนำแนวคิดนี้ไปให้ความรู้ให้กับ ประชาชนปรับพฤติกรรมการปลูกพืช

นอกจากนี้ โครงการนี้ยังช่วยป้องกัน ไม่ให้นายทุนเข้ามาบุกรุกป่า จนถึงตัดปัญหา การใช้สารเคมีในการปลูกพืช ขณะเดียวกัน สะท้อนการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยดูได้จากที่ ประชาชนในพื้นที่ได้รับการทำโครงการดังกล่าว ดีกว่าการปลูกยางพารา ข้าวโพด ที่ราคาผันผวน ตามเศรษฐกิจโลก แม้จะไม่ได้เงินมาก แต่ก็มีกินมีใช้ตลอด

ส่วนการวางแผนการตลาดในการขาย ผลผลิตทางการเกษตร นายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์ กล่าวว่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี ทรงส่งเสริมให้มีการปลูกพืช เศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าและมีความเหมาะสม กับสภาพพื้นที่ เช่น แมคคาดีเมีย และอะโวคาโด ที่จำหน่ายได้ในราคาสูง ซึ่งหลังจากนี้จะ พยายามทำความเข้าใจในการดำเนินแนวคิดนี้

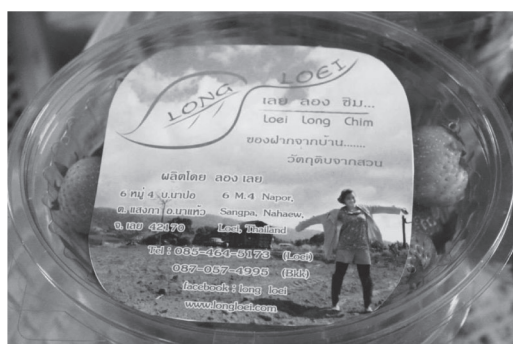

ให้ประชาชนได้ทราบถึงผลดีผลเสียจากการเพาะปลูกแบบใหม่กับแบบเก่า โดยปัจจุบันจะเห็นวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปได้อย่างชัดเจน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยกล่าวถึงการจัดสรรพื้นที่ดินทำกินกับเขตป่าสงวนว่าทางจังหวัด จะรักษาพื้นที่ป่าสงวนไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่มเติม ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(คสช.) ที่ให้ดำเนินการกับนายทุนที่บุกรุกป่า ซึ่งหากแก้ปัญหานี้ได้ ก็จะทำให้เลือดหยุดไหล ปัญหาต่างๆ จะคลี่คลาย อีกทั้งต้องพิสูจน์สิทธิของประชาชน ซึ่งโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ตอบโจทย์การแก้ปัญหานุกรุกป่าจากนายทุน ไม่มีการทำลายป่าเพิ่ม แต่มีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น

อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

กับการขับเคลื่อนโครงการพระราชดำริ

นายวรายุทธ ค่อมบุญ
นายอำเภอบ่อเกลือ

ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการประสานงาน และบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ในระดับพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการขับเคลื่อนงานและติดตามผลการดำเนินงานโครงการตามแนวพระราชดำริต่างๆ รวมทั้งบูรณาการด้านงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือ ดูแลประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงานของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นหลักในการทำงาน ซึ่งในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ อำเภอนั้น นายอำเภอจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะทำงานหรือหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถ นำแนวทางดังกล่าวข้างต้นมาชี้แจงในการ

ประชุมในระดับอำเภอ เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตลอดจนภาคเอกชน ประชาชน ในลักษณะประชารัฐ ให้นำไปประชาสัมพันธ์ขยายผลต่อไปในระดับตำบล หมู่บ้าน /ชุมชน ซึ่งในพื้นที่อำเภอบ่อเกลือจังหวัดน่าน โดยมีนายวรายุทธ ค่อมบุญ นายอำเภอบ่อเกลือ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาปฏิบัติงานและพัฒนาในพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน เพื่อให้มีความเป็นอยู่ดี กินดี มีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการในรอบปีงบประมาณ 2558 เช่น

1. โครงการขยายผลโครงการ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1.1 จัดซื้อวัสดุปรับปรุงซ่อมแซม
ฝาย บ้านน้ำหนาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ่อเกลือใต้
โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเก็บกักน้ำ ชะลอน้ำ ให้
เพียงพอกับการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร
ประโยชน์ให้แก่ประชาชน จำนวน 9 ครัวเรือน
ได้รับงบประมาณ 549,894 บาท

1.2 จัดซื้อวัสดุปรับปรุงซ่อมแซม
ฝายบ้านนาขาม หมู่ที่ 3 ตำบลบ่อเกลือใต้ โดย
วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำ ชะลอน้ำ ให้เพียงพอ
กับการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร ประโยชน์
ให้แก่ประชาชน จำนวน 5 ครัวเรือน ได้รับ
งบประมาณ 6,917 บาท

1.3 จัดซื้อวัสดุปรับปรุงซ่อมแซม
ฝาย บ้านเวร หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อเกลือเหนือ
โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเก็บกักน้ำ ชะลอน้ำ
ให้เพียงพอกับการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร
ประโยชน์ให้แก่ประชาชน จำนวน 35 ครัวเรือน
ได้รับงบประมาณ 863,855 บาท

1.4 จัดซื้อวัสดุปรับปรุงซ่อมแซมฝาย
บ้านนาเกิ่น หมู่ที่ 5 ตำบลบ่อเกลือเหนือ โดยมี
วัตถุประสงค์ เพื่อเก็บกักน้ำ ชะลอน้ำให้เพียงพอ
กับการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร
ประโยชน์ให้แก่ประชาชน จำนวน 21 ครัวเรือน
ได้รับงบประมาณ 245,710 บาท

1.5 จัดซื้อวัสดุปรับปรุงระบบท่อ
ส่งน้ำเข้าพื้นที่เพื่อการเกษตร บ้านผาคับ หมู่ที่ 2
ตำบลบ่อเกลือใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บ
กักน้ำ ชะลอน้ำ ให้เพียงพอกับการอุปโภค
บริโภค เพื่อการเกษตร ซึ่งประชาชน ปลูกพืช ข้าว,
ข้าวโพดหวาน, กระเทียม, พริก, ข้าวสาลี,
ผักกาดประโยชน์ให้แก่ประชาชน จำนวน
7 ครัวเรือนได้รับงบประมาณ 153,571 บาท

1.6 จัดซื้อวัสดุปรับปรุงระบบท่อ
ส่งน้ำเข้าพื้นที่เพื่อการเกษตรบ้านบ่อหยวกใต้
หมู่ที่ 9 ตำบลบ่อเกลือเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อเก็บกักน้ำ ชะลอน้ำให้เพียงพอกับการอุป
โภคบริโภค เพื่อการเกษตร ซึ่งประชาชน ปลูกพืช
ข้าว, กระเทียม, ผักสวนครัวประโยชน์ให้แก่
ประชาชน จำนวน 12 ครัวเรือนได้รับงบประมาณ
134,290 บาท

2. โครงการพัฒนาพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ภายใต้แผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยอำเภอบ่อเกลือ ทำการขยายผลลงสู่ตำบลหมู่น้ำ โดยหวังว่าผู้นำ/ แกนนำหมู่บ้าน/ ชุมชน เล็งเห็นความสำคัญของการน้อมนำพระราชดำริ มาปฏิบัติและร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้ประชาชน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

2.1 การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพภาคเกษตรที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่บ้านยอดดอย หมู่ที่ 10 ตำบลบ่อเกลือได้

2.2 แก้ไขปัญหาสุขภาพโภชนาการในเด็กอายุ 0-7 เดือน และเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พื้นที่อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ 2558 ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กอายุ 0-7 เดือน และเด็กนักเรียน

ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน และประชุมคณะทำงานวางแผนการดำเนินงาน

2. จัดอบรมให้ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ, อาหาร, การปรับสภาพความเป็นอยู่ให้กับผู้ปกครองเด็กและอาสาสมัครดูแลเด็กขาดสารอาหาร (อสข.)

3. ผู้ปกครอง และ อสม. ชี้แจงนำหนักเพื่อติดตามประเมินภาวะโภชนาการทุกเดือน พร้อมกับพบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดย อสข. โดยใช้แบบติดตามภาวะโภชนาการ และบันทึกภาวะสุขภาพเด็ก

4. ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ประเมินผลงานร่วมกันโดยนำข้อมูลที่ได้รับจาก อสข. มาวิเคราะห์และเข้าร่วมเวทีประเมินผลเพื่อรับทราบสรุปผลการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไข

5. เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข
ตรวจสอบสภาพช่องปากและฟันให้กับเด็กที่มี
ปัญหาภาวะทุพโภชนาการทุกรายพร้อมทั้ง
รักษา กรณีที่มีปัญหามากส่งต่อพบทันตแพทย์

6. เด็กนักเรียนที่ป่วยเป็นโรค
หอนอนพยาธิ ให้สุศึกษา, ปรับสภาพแวดล้อม,
ให้ยารับประทาน

7. ส่งเสริมให้เด็กรับประทาน
อาหารที่ใช้เกลือผสมไอโอดีนและอาหารที่มี
สารไอโอดีน

8. แปรรูปวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น
เป็นอาหารสำหรับเด็กรับประทานได้

9. สร้างครอบครัวต้นแบบ
สุขภาพดี ชีวีมีสุข ผลิตอาหารให้เพียงพอต่อ
ความต้องการ โดยประสานกับสำนักงานเกษตร
อำเภอบ่อเกลือ

10. สมทบจัดซื้ออาหารเสริม
สำหรับเด็กที่ขาดสารอาหารอำเภอบ่อเกลือ

11. สรุปข้อมูลการดำเนินงาน
และคืนข้อมูลให้กับชุมชนแต่ละตำบล

2.3 ซ่อมแซมจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์
โรงเรียนส่ว สาขาน้ำปากามีจำนวนนักเรียน
76 คน นักเรียน เป็นชนเผ่าลัวะ การเรียนการ
สอนชั้นอนุบาล ถึงชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

2.4 ส่งเสริมการปลูกพืชผัก
ปลอดภัยในพื้นที่ 4 ตำบล 39 หมู่บ้าน ประกอบ
ด้วยตำบลบ่อเกลือเหนือ ตำบลดงพญา
ตำบลบ่อเกลือใต้ ปลูกผักกาดขาวปลี คะน้า
ผักบุ้ง ผักถั่วลิสง แตงกวา ฯลฯ โดยใช้ปุ๋ยคอก

2.5 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ
เพื่อการเข้าสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ
(Smart Trader) ผู้ประกอบการ สินค้าผลิตภัณฑ์
หวายพัฒนาโดย 1.อบรมให้ความรู้การพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรคในการ
ดำเนินงานของผู้ประกอบการ 2. สนับสนุนวัสดุ
ตามความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ
ผู้ประกอบการ

2.6 อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น “การตีพิ ของชาวลัวะ” อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ประวัติความเป็นมาของพิธีการตีพิ เริ่มต้นเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวจากไร่เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง ซึ่งทำมาจาก กระบองไม้ไผ่ มีไว้สำหรับตีตามจังหวะเพลง ที่คิดขึ้นเองของชาวลัวะ

2.7 ขับเคลื่อนบริหารและประชาสัมพันธ์ โครงการพัฒนาพื้นที่ เช่น การออกเสียงตามสาย ในหมู่บ้าน การออกอำเภอกเลี่ยนที่ (1 เดือนครั้ง) จังหวัดเคลื่อนที่ แจกผ่านการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประจำ หรือการออกแผ่นป้าย

2.8 ขับเคลื่อนการพัฒนาในเกิด กระแสไฟฟ้าแก่ชาวบ้านในหมู่บ้านห้วยโตน หมู่ที่ 2 ต.ดงพญา เนื่องจากสาเหตุเป็นพื้นที่ ห่างไกล ชาวบ้านได้รับประโยชน์ 104 ครัวเรือน งบประมาณ 4,500,000 บาท ได้รับการ สนับสนุนงบประมาณจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย

2.9 การเยี่ยมผู้ป่วยในพระราชานุเคราะห์ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ชื่อผู้ป่วย นายนวนัย ใจปิงป่วยโรค กล้ามเนื้ออ่อนแรง งบประมาณมาจากกองราช เลขาณุกา ในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเกลือเหนือ ระยะเวลาในการลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วย เดือนละ 1 ครั้ง

3.โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งใน ปีงบประมาณ 2558 กรมการปกครอง ได้สนับสนุนงบประมาณ โดยมีการจัดสร้าง โรงเรือนเพาะชำกล้าไม้จำนวน 23 ศูนย์ การดำเนินการโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ใน พื้นที่อำเภอบ่อเกลือและอำเภอลำปางค์ จังหวัดน่าน จะได้รับคำแนะนำจาก ว่าที่ร้อยตรี กิตติ ชันฉิมมิตร (กรมวังผู้ใหญ่) อย่างใกล้ชิด ซึ่ง นายวรวิทย์ ค่อมบุญ นายอำเภอบ่อเกลือและนายอำเภอลำปางค์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการน้อมนำ พระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมาปฏิบัติงานและพัฒนาในพื้นที่ โครงการส่วนใหญ่ที่ดำเนินการในพื้นที่ เป็นโครงการตามแนวพระราชดำริ และ การดำเนินการดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหา ให้กับราษฎรในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ จากประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่ได้ดำเนินการโครงการต่างๆ ในพื้นที่

นายสุวัฒน์ พรหมสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ได้เล็งเห็นความสำคัญโครงการตามแนวพระราชดำริ และได้ขยายผล การดำเนินการ จึงได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณยุทธศาสตร์จังหวัดน่าน เพื่อต่อยอดโครงการต่างๆ เพื่อให้ราษฎรได้ประโยชน์อย่างสูงสุด

พระตำหนักภูฟ้า พระตำหนักหลังนี้เป็นที่ประทับของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เมื่อครั้งเสด็จมาเยี่ยมราษฎรบนบ่อเกลือสินเธาว์โดยเป็นพระตำหนักแบบทางเหนือและภายใน พระตำหนักยังมีศูนย์ศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภูฟ้า หรือ “ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา” อยู่ด้วยซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี 2542 เพื่อเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ให้แก่เด็กเยาวชน เกษตร และประชาชนทั่วไปที่มาเที่ยวและเยี่ยมชมศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ภายในศูนย์ภูฟ้าฯ

มีสิ่งให้เที่ยวชมและศึกษาหาความรู้มากมาย อาทิ มีห้องนิทรรศการหมุนเวียน ห้องสมุด อาคารแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาคารแปรรูปชาอู่หลงและมีให้ทดลองชิมด้วย มีการปลูกพืชไร่ดินแบบไฮโดรโปนิคส์ มีเส้นทางการศึกษาธรรมชาติให้เดินเที่ยว มีสวนธรรมภูฟ้า ศูนย์วัฒนธรรมภูฟ้า มีร้านค้าสวัสดิการ ที่นำสินค้าของทางการโครงการที่เป็นฝีมือชาวบ้านนำมาจัดจำหน่ายให้เลือกซื้อกันมากมาย และมีพระตำหนักภูฟ้าที่สวยงาม ซึ่งเป็นที่ประทับของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีขณะเสด็จมาทรงงานที่ศูนย์ภูฟ้าฯ

นครนายกโมเดล

การแก้ไขปัญหาฝักตบชวาในจังหวัดนครนายก

ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

จากกระแสพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานให้แก่นายกฤษฎา บุญราช เนื่องในวโรกาสเข้าเฝ้าฯ ทูลละอองพระบาท เป็นการสว่นพระองค์เพื่อขอรับพระราชทาน พระราโชวาทและพระราชดำริสำหรับนำไปใช้ในการปฏิบัติราชการในโอกาสที่จะเข้ารับตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558 เวลา 14.30 น. ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา โดยตอนหนึ่งพระองค์ฯ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับนายกฤษฎา บุญราช เกี่ยวกับการแพร่ขยายตัวของฝักตบชวา ในแหล่งน้ำต่างๆ ในจังหวัดนครนายก

นายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทย จึงได้รับสนองพระราชดำริดังกล่าว โดยมอบหมายให้จังหวัดนครนายก ดำเนินการแก้ไขปัญหฝักตบชวาในพื้นที่จังหวัดนครนายกให้มีประสิทธิภาพ และมีการบริหารจัดการแก้ไขปัญหฝักตบชวาที่ต่อเนื่อง โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญห และบำรุงรักษาแหล่งน้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

จากอดีตที่ผ่านมา จังหวัดนครนายก ประสบกับปัญหาฝักตบชวาในหลายพื้นที่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัด มีแหล่งน้ำ โดยเฉพาะแม่น้ำและลำคลองหลายสาย มีแม่น้ำ นครนายกและคลองบ้านนา เป็นแม่น้ำ ลำคลอง สายหลัก มีระบบคลองส่งน้ำชลประทานส่งน้ำ เข้าไปยังพื้นที่เพื่อการเกษตรและเพื่อการ อุปโภคบริโภค ทำให้การแพร่ขยายตัว ของฝักตบชวาและวัชพืชเป็นไปได้ง่ายและ รวดเร็ว

จังหวัดนครนายกได้ดำเนินงาน รับสนองพระราชดำริในการที่จะแก้ไขปัญหา ฝักตบชวา ซึ่งแพร่ขยายตัวในพื้นที่ โดยได้ร่วม บูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ตามยุทธศาสตร์ “ประชารัฐ” เข้ามามีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน “โครงการคลอง สวย น้ำใส คนไทยมีความสุขจังหวัดนครนายก” โดยยึดกรอบแนวคิดในการที่จะแก้ปัญหา ดังนี้

1. สำรวจพื้นที่ดำเนินการ

การดำเนินการแก้ไขปัญหาฝักตบชวา ในพื้นที่จังหวัดนครนายกที่ผ่านมา จะดำเนินการ แก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ โดยมุ่งเน้นที่จะ แก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่มีปัญหาฝักตบชวาเท่านั้น มิได้มองถึงสภาพปัญหาของฝักตบชวาที่แท้จริง ขาดการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม โดยเฉพาะ ต้นตอหรือสาเหตุของปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาของฝักตบชวาในพื้นที่อย่างมี ประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้แม่น้ำคูคลอง ในพื้นที่ปราศจากฝักตบชวาอย่างยั่งยืนประชาชน ได้รับประโยชน์สูงสุดจากแหล่งน้ำในพื้นที่ จังหวัดนครนายก จึงได้มีการกำหนดกรอบแผนงาน

โดยแบ่งพื้นที่ในการดำเนินการในการแก้ไข ปัญหา โดยให้ทุกอำเภอดำเนินการสำรวจ เส้นทางน้ำไหลผ่านในพื้นที่ความรับผิดชอบ และแบ่งพื้นที่เข้าดำเนินการ ดังนี้

พื้นที่ต้นน้ำ ดำเนินการแก้ไขปัญหา ในพื้นที่ที่เป็นต้นตอหรือสาเหตุของปัญหา ฝักตบชวา ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาฝักตบชวา ในเขตพื้นที่อื่น

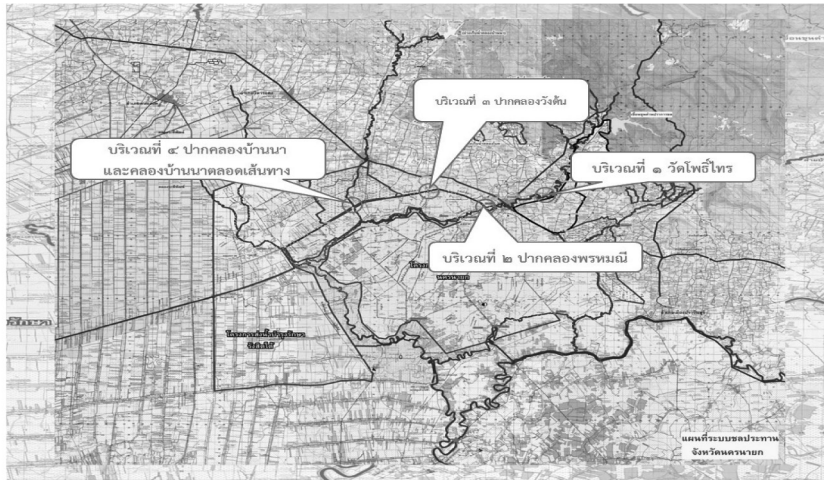
พื้นที่กลางน้ำ ดำเนินการแบ่งมอบ พื้นที่และหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝักตบชวาในพื้นที่ โดยอาศัยความร่วมมือของอำเภอและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น การวางแนว ดักฝักตบชวา การสร้างฝายชะลอน้ำ ฯลฯ

พื้นที่ปลายน้ำ ดำเนินการสร้างการ มีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึก ความตระหนักในการ บำรุงรักษาแม่น้ำคูคลอง และกักเก็บน้ำ ให้สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การแบ่งหน้าที่หน่วยงาน รับผิดชอบ

หนึ่งในประเด็นปัญหาของการแก้ไข ปัญหาฝักตบชวา คือ ต่างคนต่างทำ ขาดการ บูรณาการดำเนินการร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาฝักตบชวาในพื้นที่ได้ อย่างเป็นรูปธรรม จังหวัดนครนายก ตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้บูรณาการหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยแบ่งหน้าที่ หน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไข ปัญหาฝักตบชวาออกเป็น 3 มิติ คือ

มิติ Function (จังหวัด)

เป็นการดำเนินการบูรณาการดำเนินงานร่วมกันตามภารกิจหน้าที่ของส่วนราชการหลัก เช่น ชลประทานจังหวัดนครนายก สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครนายก ในการแก้ไขปัญหาผักตบชวาในพื้นที่ ที่ประสบปัญหาผักตบชวา ซึ่งเกินขีดความสามารถของระดับอำเภอ/ท้องถิ่น และระดับพื้นที่ โดยมอบหมาย

ให้ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด 1 ท่าน เป็นหัวหน้าทีมในระดับจังหวัด

มิติ Local (ท้องที่ ท้องถิ่น)

เป็นการประสานความร่วมมือของหน่วยงานในระดับท้องที่ ท้องถิ่น ในการดำเนินงานแก้ไข ปัญหาผักตบชวาในพื้นที่เขตความรับผิดชอบ โดยมีท่านนายอำเภอเป็นแกนนำในการดำเนินการ และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ แนวคูคลอง ตามแนวเขตการปกครองของแต่ละท้องถิ่น โดยให้ทุกท้องถิ่นที่มีคูคลองได้ตั้งงบประมาณ ในการกำจัดผักตบชวาร่วมกันภายใต้การกำกับ ของท่านนายอำเภอ โดยให้บูรณาการการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรอบแนวคิดการแก้ไขปัญหาผักตบชวา

2. แบ่งหน้าที่หน่วยงานรับผิดชอบ

มิติ Area (หมู่บ้าน ชุมชน)

เรามองมิติของ Area ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนหลักสำคัญ ซึ่งเป็นการดำเนินการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ซึ่งใกล้ชิดกับสภาพปัญหาในพื้นที่มากที่สุด โดยมีการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมกันดูแลรักษาความสะอาดแม่น้ำคูคลองในวันสำคัญหรือทุกวันพระ โดยมีท่านเจ้าอาวาสเป็นแกนนำฝ่ายสงฆ์โดยจัดให้มีกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการกำจัดผักตบชวาแก่พระลูกวัด ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และโรงเรียนก็จะมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นแกนนำในการนำครู นักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ใกล้ริมน้ำ โดยสร้างกิจกรรมทางเลือกหลังเวลา 14.00 น. เพื่อให้ครู และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำจัดผักตบชวา และการนำมาใช้ประโยชน์

ซึ่งทั้ง 3 มิติ มีกระบวนการภายใต้หลักการบูรณาการ 4 M ขับเคลื่อนการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาผักตบชวาในทุกมิติ คือ

1) **คน (Man)** โดยการสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผักตบชวาจากทุกภาคส่วน ในทุกระดับท้องที่ ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และภาคประชาชน (ประชารัฐ)

2) **เงิน (Money)** บูรณาการงบประมาณในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาจากทุกภาคส่วน รวมถึงการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมิติสัมพันธ์

3) **เครื่องมือ (Materials)** บูรณาการเครื่องมือ เครื่องจักร จากหน่วยงานที่มีศักยภาพในพื้นที่เข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินการกำจัดผักตบชวา เช่น รถแบ็คโฮ เรือกำจัดผักตบชวา เรือ ฯลฯ

4) **การบริหารจัดการ (Management)** มีการวางแผนและขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยการบูรณาการการปฏิบัติงาน ความคิดในเชิงระบบ และการดึงผู้นำชุมชน วัด โรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแม่น้ำคูคลองให้สะอาดอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ และยั่งยืน

3. การใช้ประโยชน์จากผักตบชวา

ผักตบชวา เป็นวัชพืชที่มีการแพร่ขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว ใน 1 เดือนผักตบชวาเพียง 1 ต้น อาจขยายพันธุ์ได้มากถึง 1,000 ต้น ผักตบชวาที่เก็บขึ้นมาจากคูคลอง ปกติจะไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ จังหวัดนครนายก จึงได้วางแผนให้มีการส่งเสริมให้ความรู้กับชาวบ้าน ในการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) **ด้านการเกษตร** เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำปุ๋ยหมัก นำมาใช้ปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อปลูกพืชจะได้ดินที่ร่วนซุยเหมาะกับการเจริญเติบโตของพืชผักต่างๆ อีกทั้งยังสามารถนำผักตบชวาซึ่งมีคุณสมบัติในการอุ้มน้ำได้ดีมาใช้ในการเพาะเห็ด โดยมีจุดน้ำร่องที่โรงเรียนบ้านชุมพล หมู่ที่ 5 ตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์

2) **ด้านปศุสัตว์** เพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ ใบผักตบชวาสามารถนำมาใช้เลี้ยงสุกร เลี้ยงไก่ เนื่องจาก มีคุณค่าทางสารอาหาร อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ในภาวะที่ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์หลักมีราคาสูง

3) **การทำสิ่งประดิษฐ์** เพื่อใช้ทำเป็นของใช้ต่างๆ เช่น กระเป๋าทึอ เปลญวน เครื่องจักสาน นำมาเป็นวัตถุดิบสำหรับงานหัตถกรรม เช่น รองเท้าแตะ ตะกร้า ฯลฯ ซึ่งสามารถทำเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง โดยมีหน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจัดทำโครงการ ให้ความรู้ในเรื่องการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ในการจักสานให้แก่กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP

4. การบริหารจัดการน้ำหลังคลอง สวย Extend Results

จากกรอบแนวคิดและการดำเนินการ การแก้ไขปัญหาผักตบชวาในทุกมิติ ทั้งในมิติ Function (จังหวัด) มิติ Local (อำเภอ/ท้องถิ่น) และมิติ Area (หมู่บ้าน/ชุมชน) เมื่อแม่น้ำ คูคลองในพื้นที่จังหวัดนครนายก ไสสะอาด ปราศจากผักตบชวาแล้ว จังหวัดนครนายก จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงาน เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยที่ยั่งยืน โดยนำ 3 มาตรการ เข้ามาดำเนินการ ดังนี้

1) บริหารเวลา (เหลื่อมเวลา)

จากสถานการณ์น้ำในภาพรวมทั้งประเทศจะเห็นได้ว่าในปี 2559 แหล่งน้ำใน 4 เขื่อนหลัก ทั้งเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณน้ำกักเก็บค่อนข้างน้อยและคาดว่าจะเพียงพอแค่น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและรักษาระบบนิเวศเท่านั้น โดยคาดการณ์ว่าฤดูแล้งในปีนี้จะมาเร็วและยาวนานกว่าทุกปี จังหวัดนครนายก จึงได้มีการวางแผนขยายเวลาบริหารจัดการน้ำแหล่งน้ำในพื้นที่ทุกแหล่ง ทั้งจากเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ให้สามารถเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการกักเก็บน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งน้ำอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการเกษตรและได้น้ำเต็ม ให้เพียงพอเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ฤดูแล้งที่จะมาถึง โดยแผนการขยายเวลานี้เป็นการวางแผนเพื่อให้ทุกพื้นที่ในจังหวัดนครนายกได้น้ำเพียงพอในทุกกิจกรรมจนถึงเดือนมิถุนายน 2559 (ขยายเวลาการระบายน้ำ จากที่ต้องระบายน้ำในระยะเวลา 6 เดือน ขยายเป็น 8 เดือน

เพื่อบริหารความเสี่ยงกรณีฝนไม่ตกตามที่คาดการณ์ไว้ และสำรองน้ำกรณีฉุกเฉิน)

2) บริหารน้ำ (กักเก็บน้ำ)

การบริหารน้ำ คือ การบริหารจัดการน้ำทั้งในระบบชลประทานและนอกเขตชลประทานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1 ใช้เครื่องมือในระบบชลประทานในการบริหารจัดการน้ำและกักเก็บน้ำ โดยใช้ประตูระบายน้ำ ฝายชะลอน้ำถาวรมาเป็นกลไกในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 การสร้างฝายชะลอน้ำชั่วคราวเพื่อเก็บกักและหน่วงน้ำให้อยู่ในพื้นที่ให้นานที่สุด รวมถึงการปรับพื้นที่ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มศักยภาพและกระจายพื้นที่กักเก็บน้ำ

3) บริหารแหล่งน้ำธรรมชาติ

3.1) เพิ่มแหล่งอาหารในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการปล่อยพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ ในแหล่งน้ำ โดยเฉพาะชนิดพันธุ์ปลากินพืช เช่น ปลาตะเพียน ปลายี่สกเทศ และการปลูกพืชน้ำหรือพันธุ์ไม้น้ำ เพื่อป้องกันการขยายตัวของผักตบชวา

3.2) การรักษาสมดุลของแหล่งน้ำ โดยการปรับระบบนิเวศน์ให้พืช สัตว์น้ำ รวมทั้งคนได้อยู่อาศัยอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยวางแผนดำเนินการโครงการปล่อยมัจฉาคืนสู่วารี สร้างบุญบารมีในเขตอุทยาน โดยมีส่วนประสงค์เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างและอนุรักษ์พันธุ์ปลาในแม่น้ำลำคลอง สร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

3.3) การสร้างความตระหนักความเข้าใจให้กับประชาชนให้ปลูกพืชตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างจิตสำนึกในการตระหนักถึงความสำคัญของน้ำ การกักเก็บน้ำ รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

5. การควบคุม ประเมินผล และ ทบทวนการดำเนินการ

กระบวนการสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาผักตบชวาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คือการควบคุมติดตาม และประเมินผลการดำเนินการ โดยได้ดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

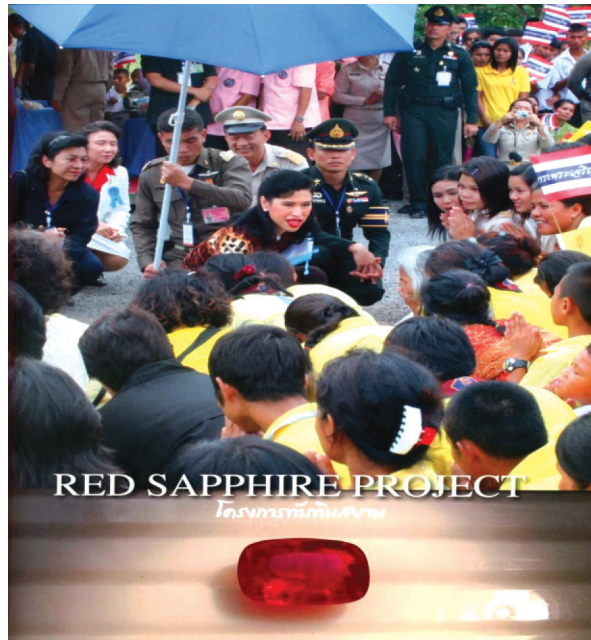

1) การควบคุมและประเมินผล แผนกลยุทธ์ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งหากมีสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจะได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ทันทั่วทั้งที่

2) การควบคุมและติดตามผล การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การวัดผล การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามภารกิจ เพื่อรับทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละภาคส่วน

3) การประเมินผลโครงการ ในทุกมิติ ได้แก่ กระบวนการ ปัจจัยแวดล้อม รวมถึงผลผลิตผลลัพธ์ที่ได้ เพื่อรวบรวมและตรวจสอบผลการดำเนินการในภาพรวมว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ หรือหากพบข้อติดขัด จะได้นำแนวทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ผักตบชวา เป็นวัชพืชที่คงอยู่ในแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดนครนายกมาอย่างยาวนาน การดำเนินการแก้ไขปัญหาผักตบชวาจะประสบผลสำเร็จไม่ได้ หากประชาารัฐทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน มิได้ร่วมมือร่วมใจ การสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจให้กับทุกระดับชั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งน้ำ เพื่อคืนสายน้ำให้กลับมาใสสะอาด ดังนั้น กลไกประชาารัฐ จึงเป็นวิธีการที่แก้ปัญหามักตบได้อย่างดีและยั่งยืนตลอดไป

โครงการทับทิมสยาม

เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์
นายประทีป กิริติเรชา
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

เมื่อปี 2536 ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ได้เสด็จทอดพระเนตรตามพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศกัมพูชา เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงคราม ต้องกลายเป็นพื้นที่รองรับผู้อพยพหนีภัยสงครามจากประเทศกัมพูชาในระหว่างที่มีการสู้รบกัน และเมื่อศูนย์อพยพต่างๆ ได้ปิดลง พื้นที่ดังกล่าวได้กลายเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ป่าต้นน้ำลำธารต่างถูกทำลาย จึงมีพระราชดำริก่อตั้ง **โครงการทับทิมสยาม** ซึ่งเป็นโครงการอนุรักษ์ และบริหารทรัพยากรธรรมชาติอย่างครบวงจร พื้นที่พุ่มสภาพแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านในจังหวัด

ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เป็นการดำเนินการด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ในอันที่จะฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรไทยในพื้นที่ของศูนย์อพยพในอดีต และพื้นที่ใกล้เคียง โดยดำเนินการส่งเสริมอาชีพ จัดสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน อบรมให้ความรู้ทางด้านการเกษตรแผนใหม่ ปลูกฝังความเข้าใจและจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสภาพแวดล้อมให้คงอยู่ จัดการให้มนุษย์และสิ่งแวดล้อมอยู่ร่วมกันได้อย่างพอเหมาะและสมดุล อีกทั้งยังดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โครงการทัพบทิมสยาม มีทั้งสิ้น 8 โครงการ ตั้งอยู่ใน 4 จังหวัดของภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดตราด

โครงการทัพบทิมสยาม 01 ตั้งอยู่ที่ บ้านด่านชุมพล บ้านคลองแสง และบ้านทับมะกอก ตำบลด่านชุมพล อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด

จังหวัดสระแก้ว

โครงการทัพบทิมสยาม 02 ตั้งอยู่บริเวณ กิโลเมตรที่ 18 ถนนคลองหาด- พุ่งขนาน ตำบล คลองไก่อี้น อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

หมู่บ้านทัพบทิมสยาม 03 ตั้งอยู่ที่ตำบล ทัพไทย อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

หมู่บ้านทัพบทิมสยาม 05 ตั้งอยู่บริเวณ ปลายเขาตังก้อน ตำบลคลองไก่อี้น อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

โครงการทัพบทิมสยาม 08 ตั้งอยู่ที่ หนองแขว กิ่งอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสุรินทร์

โครงการทัพบทิมสยาม 04 ตั้งอยู่ บ้านกะเลงเวก ตำบลเทพรักษา อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดศรีสะเกษ

3. การพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วย การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และส่งเสริมให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยให้การศึกษาเกี่ยวกับโครงการฯ การสาธารณสุข และให้ข่าวสารที่ถูกต้องและทันสมัย รวมทั้ง ปลุกฝังให้มีวินัย มีความสามัคคี

4. การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้การศึกษา อบรม พร้อมสอดแทรกการอนุรักษ์ป่าไม้ บริเวณต้นน้ำลำธาร

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ

1. การจัดสรรที่อยู่ให้แก่ราษฎรอย่างมีระบบ และการจัดสรรอาชีพที่เป็นหลักฐานให้ราษฎรที่เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่โครงการฯ

2. พัฒนาคุณภาพประชากรในโครงการฯ ให้มีพื้นที่ความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อเป็น การพัฒนาชุมชน

3. สร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ ในแง่ การปลุกฝังให้ราษฎรมีความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น และชุมชน

4. เป็นต้นแบบ (Prototype) ของ การพัฒนาชุมชนอย่างครบวงจร

5. อนุรักษ์ป่าสงวน ฯ ที่ยังสมบูรณ์อยู่ และยับยั้งการบุกรุกป่าสงวนฯ เพิ่มเติม

6. พื้นฟูสภาพดิน ป่าเสื่อมโทรม และ แหล่งน้ำให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อชุมชน

การดำเนินงานตามโครงการทัพบกสยาม

แต่ละพื้นที่โครงการ ประกอบด้วย คณะกรรมการ 4 ชุด ดังนี้

1. หัวหน้าโครงการและผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ ทำหน้าที่ควบคุมและการกำกับการบริหารงานของโครงการให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์

2. คณะกรรมการอำนวยการ ทำหน้าที่ กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงาน ตลอดจนติดตามผลงานและให้คำแนะนำ ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

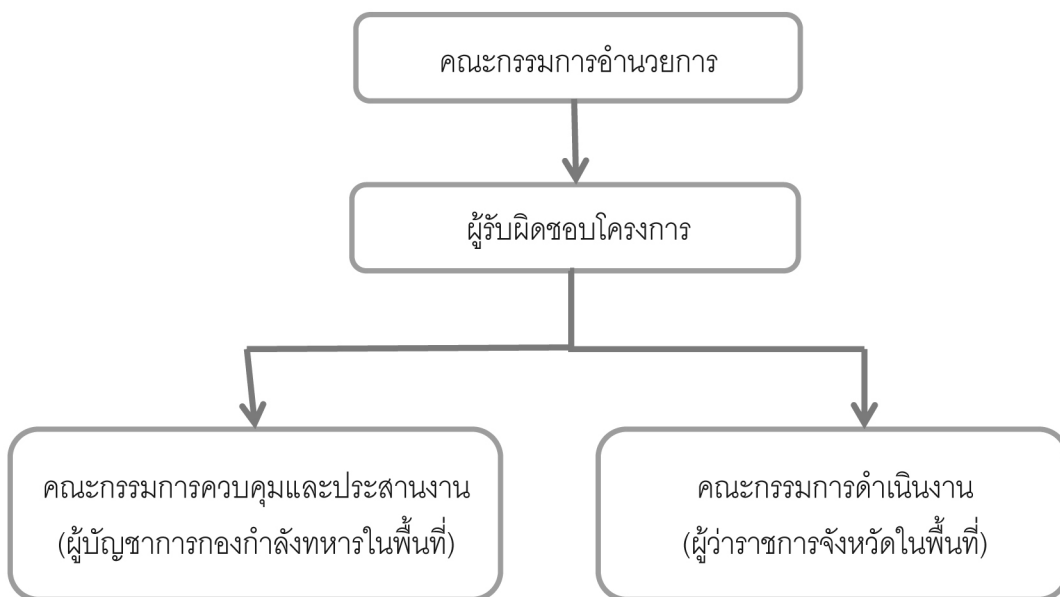
3. คณะกรรมการควบคุมและประสานงาน มีผู้บัญชาการกองกำลังทหารในพื้นที่เป็น ประธานทำหน้าที่ ควบคุมกำกับดูแล ให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและ เป้าหมายที่กำหนด ติดตามผล การดำเนินงาน และประสานการดำเนินงานกับส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้คำแนะนำในการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

4. คณะกรรมการดำเนินงาน มีผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่เป็นประธาน ทำหน้าที่วางแผนการปฏิบัติงาน ควบคุมและ รับผิดชอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รวบรวมผลการดำเนินงานและจัดทำรายละเอียด โครงการและงบประมาณเพื่อขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงานผลการปฏิบัติงานตามระยะเวลา

ในการดำเนินงานนั้นนอกจากจะได้รับ ความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานราชการ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแล้ว ยังได้รับ การสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงบริษัทเอกชนต่าง ๆ ด้วย

แผนผังการบริหารโครงการ

เบื้องหลังการขับเคลื่อนโครงการทับทิมสยาม 06 และโครงการทับทิมสยาม 07

ทีมงานวารสารดำรงราชานุภาพ ได้รับเกียรติในการให้สัมภาษณ์จาก **นายประทีป กิริติเรขา รองปลัดกระทรวงมหาดไทย** เป็นผู้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการขับเคลื่อนโครงการทับทิมสยามที่จังหวัดศรีสะเกษตั้งแต่เริ่มต้นโครงการทับทิมสยาม 06 ที่หมู่บ้านนาจะเรียว ซึ่งเป็นพื้นที่ทุรกันดารอยู่ใกล้พรมแดนกัมพูชา ห่างจากประเทศไทยไม่เกิน 19 กิโลเมตร ตั้งแต่ครั้งเมื่อดำรงตำแหน่งป้องกันจังหวัด กระทั่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ได้มีโอกาสกลับไปเป็นผู้สนับสนุนโครงการทับทิมสยาม 06 และ 07 อีกครั้งหนึ่ง

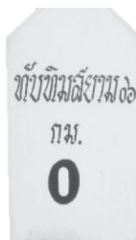
ทีมงานจึงแกะรอยตั้งแต่สมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งป้องกันจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าท่านและทีมงานที่ทำการปกครองจังหวัดได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นผู้บุกเบิกเข้าไปกินนอนคลุกคลีกับชาวบ้านเพื่อให้

ชาวบ้านเห็นความสำคัญ มีความมั่นใจและเข้ามาร่วมแรงร่วมใจในการทำโครงการกับทางราชการ ทำให้เห็นเป็นรูปธรรม และต่อมาท่านมีโอกาสดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ จึงได้บูรณาการกับทุกภาคส่วนในการสนับสนุนงบประมาณผ่านหน่วยงานราชการเพื่อเสริมกิจกรรมการดำเนินงานโครงการทับทิมสยาม 06 และ 07 ในอีกบทบาทหนึ่งเพื่อให้**โครงการทับทิมสยามเป็นโครงการที่เข้มแข็งและมีความยั่งยืน คือชาวบ้านสามารถดำรงชีพได้ด้วยตนเองและมีคุณภาพในชีวิตที่ดีขึ้น และที่สำคัญสามารถอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ได้อย่างอุดมสมบูรณ์** ในภาพรวมของโครงการทับทิมสยาม ท่านมีความคิดเห็นว่า โครงการทับทิมสยาม ตั้งแต่ 01 – 08 น่าจะมีแนวการดำเนินงานและวัตถุประสงค์เดียวกันหมด คือ จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ที่จะพัฒนาหมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาชุมชนอย่างครบวงจร และทรงมีพระราชดำริสรุปความว่าให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่

ที่เคยเป็นที่ตั้งศูนย์อพยพชาวกัมพูชาและหมู่บ้านในจังหวัดตามแนวชายแดน โดยให้จัดตั้งหมู่บ้านที่พระราชทานนามว่า “โครงการทับทิมสยาม” เพื่อช่วยเหลือประชาชนไทยในพื้นที่ หรือเป็นผู้ที่อพยพมาจากจังหวัดต่างๆ แล้วมาทำกินในพื้นที่ป่าเกิดการบุกรุกป่าเพื่อใช้เป็นที่ทำกิน ปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิตมีความยากจน คุณภาพชีวิต ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

การคัดเลือกหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการ

การคัดเลือกหมู่บ้าน จังหวัดเป็นผู้เสนอ โดยใช้ข้อมูลต่างๆ ของจังหวัด เช่น ข้อมูล จปฐ. เพื่อดูเกณฑ์ความยากจน พื้นที่ที่ติดหมู่บ้านชายแดนไทย-กัมพูชาและเป็นที่ที่มีปัญหาการบุกรุกป่า ความเป็นไปได้ของการจัดโครงการ เป็นต้น แล้วนำเสนอให้สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์เป็นผู้พิจารณา และท่านได้กล่าวย้อนไปในอดีตว่า ในปี พ.ศ. 2535 ขณะนั้น **ท่านอุทัยพันธุ์สงวนเสริมศรี** ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ (2535 –2536) ได้เล็งเห็นว่าหากมีโครงการทับทิมสยามเข้าไปจะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น จังหวัดศรีสะเกษ จึงได้เสนอรายชื่อหมู่บ้านจะเรีย หมู่ที่ 13 ตำบลปรีอใหญ่ อำเภوخันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นหมู่บ้านทับทิมสยาม 06 และในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2536 ก็ได้เสนอชื่อหมู่บ้านสันติสุข

หมู่ที่ 15 ตำบลบักดอง
อำเภอขุนหาญ จังหวัด
ศรีสะเกษ ได้รับการตั้งเป็น
หมู่บ้านทับทิมสยาม 07

การนำโครงการทับทิมสยาม เข้ามาตอบโจทย์

จากปัญหาการบุกรุกทำลายป่า การไม่มีที่ดินทำกิน การขาดแคลนน้ำ ไม่มีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอ และเดิมประชาชนในพื้นที่อยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ตามพื้นที่ทำกินของตนเอง ในเขตของสถานีเพาะเลี้ยงพันธุ์สัตว์ป่าจุฬาภรณ์ หรือบางพื้นที่ก็เป็นเขตพื้นที่ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) บ้าง เขตป่าสัมปทานบ้าง เป็นการอพยพมาอยู่ของประชาชนที่ยากจนทำให้มีการทำผิดกฎหมายคือ การบุกรุกป่าเพื่อเป็นที่ทำกินจึงถูกจับกุม ท่านกล่าวว่าปัญหาโดยรวมคือ การขาดปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคนั่นเอง และการนำโครงการทับทิมสยามเข้ามาช่วยชาวบ้าน เพื่อแก้ไข

ปัญหาการบุกรุกป่า มีอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีการส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และหวงแหนพื้นที่ของตน น่าจะเป็นการตอบโจทย์ได้ดีดังนั้นการเริ่มต้นดำเนินการ อันดับแรกเริ่มจากการจัดตั้งหมู่บ้าน มีการสำรวจพื้นที่สำรวจคนและมีการกำหนดว่าผู้ที่จะเข้าอยู่ในหมู่บ้านตามโครงการทับทิมสยามต้องเป็นผู้ที่เคยอาศัยและทำกินอยู่ในละแวกนั้นเท่านั้น ไม่มีการดึงบุคคลจากที่อื่น ไม่มีการนำคนมาเพิ่มเติม ต้องเป็นผู้ที่ยากจนจริงๆ และมีกติกาพื้นฐานว่าห้ามบุกรุกป่าอีก และเมื่ออยู่อาศัยแล้วห้ามขายสิทธิแต่มีสิทธิย้ายไปอยู่ที่อื่นได้ และการกำหนดสิทธิในการอยู่อาศัยจะมีคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเอง

การดำเนินการโครงการฯ แบบบูรณาการ

การดำเนินงานของโครงการช่วงแรก

เป็นการช่วยเหลือจัดสรรพื้นที่ทำกิน จัดหาที่อยู่อาศัย จัดหาแหล่งน้ำ จัดทำโรงหม่อนไหม การทำงานของส่วนราชการในจังหวัดเป็นการทำงานมีส่วนร่วมทุกส่วนราชการ ชาวบ้าน เอกชน แต่ปัจจุบันการดำเนินงานแบบนี้เรียกว่าแบบบูรณาการ โดยมีหน่วยงานกลางในการประสานงาน คือ สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำหน้าที่เป็นประธาน คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และส่วนราชการต่างๆ เป็นคณะกรรมการ ร่วมกันทำงาน เช่น กรมการปกครอง ก็ทำหน้าที่เสนอกระทรวงมหาดไทยขอจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นให้ถูกต้องตามกฎหมาย สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทในขณะนั้น (ร.พ.ช.) ก็ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ก็ร่วมกันจัดทำถนน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมชลประทานดำเนินการขุดอ่างน้ำขนาดพื้นที่ประมาณ 106 ไร่ โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2539 แล้วเสร็จในปี พ.ศ.2540

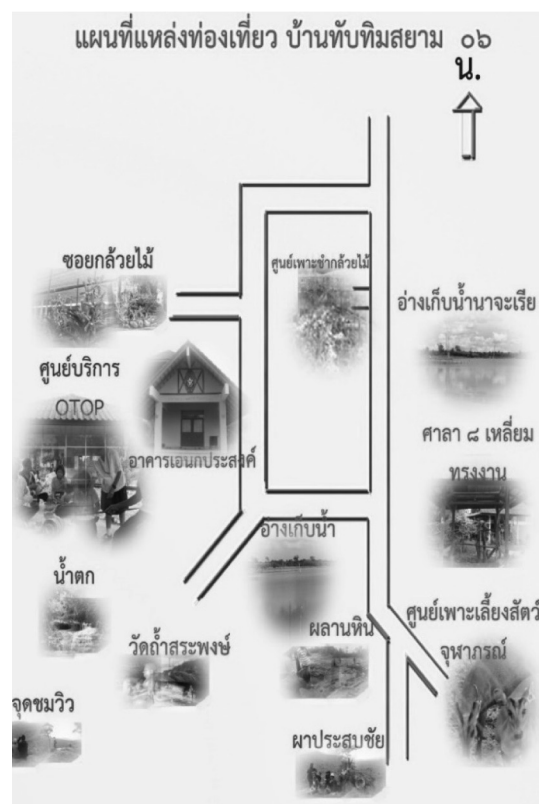

การดำเนินงานระยะต่อมา
ศูนย์พัฒนาหม่อนไหม ก็เข้าไปในพื้นที่เพื่อส่งเสริมอาชีพสร้างอาชีพ สร้างรายได้ โดยพิจารณาว่า ผู้ที่จะเข้าอยู่อาศัยในโครงการมีความถนัดหรือมีความเหมาะสมจะทำอาชีพอะไร กระทรวงสาธารณสุขก็มีการจัดตั้งสถานีนอนามัย กระทรวงศึกษาธิการก็มีการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่เดิมให้ลูกหลานของผู้ที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านทับทิมสยามสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนั้นได้ มีการนำระบบสาธารณสุขไปบุกเข้าไปในหมู่บ้าน และมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพตามความถนัดตามความต้องการของชาวบ้านในโครงการ เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ กลุ่มปลูกยางพารา มีโรงสีข้าว และกลุ่มผลิตสินค้าเครื่องจักสาน และมีการจัดตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าของกลุ่มต่างๆ

หลักการทำงานโครงการทับทิมสยาม 06 และ 07

หลักการทำงานโครงการทับทิมสยาม 06 และ 07 ต้องขออนุญาตกล่าวเอ่ยนามอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ 2 ท่าน จากที่กล่าวข้างต้นมาแล้วท่านหนึ่งก็คือ **ท่านอุทัยพันธุ์สงวนเสริมศรี** ที่เป็นผู้ริเริ่มจัดพื้นที่เตรียมโครงการนี้ ส่วนอีกท่านหนึ่ง คือ **ท่านจิโรจน์ โชติพันธ์** เป็นผู้ดำเนินโครงการและพัฒนาเนื่องจากท่านมีวิสัยทัศน์และมีหลักการทำงานด้วยการใช้เกณฑ์มาตรฐาน จปฐ. มาดำเนินการโดยมอบหมายงาน จปฐ. ที่ส่วนราชการใดรับผิดชอบก็ให้เข้ามามีส่วนร่วม และพัฒนาพื้นที่

ให้ได้มาตรฐานที่กำหนด ตาม 8 ตัวชี้วัดของ **จปฐ.** ที่ว่า **สุขภาพอาหารดี มีบ้านอาศัย ศึกษาอนามัยถ้วนทั่ว ครอบครัวปลอดภัย รายได้ดี มีลูกไม่มาก อยากร่วมพัฒนา พาสู่คุณธรรม** นำเกณฑ์นี้มาเป็นหลักในการทำงาน และจากการสัมผัสพบว่ามีข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่งต้องระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดข้อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านใกล้เคียง ซึ่งทางจังหวัดศรีสะเกษก็ไม่ได้ละเลยได้ให้งบพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเป็นอยู่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้หมู่บ้านใกล้เคียงเช่นเดียวกัน และผู้ว่าราชการจังหวัดท่านต่อๆ มา ก็มีการพัฒนาร่วมกับหน่วยราชการ และจัดกิจกรรมตลอดทุกปี อาทิเช่น หมู่บ้านทับทิมสยาม 06 ทุกวันที่ 4 กรกฎาคม ซึ่งเป็น

วันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ส่วนราชการและชาวบ้านร่วมกันจัดพิธีเทิดพระเกียรติ เพื่อแสดงถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ด้วยการนำของผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานราชการ ร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ และชาวบ้านได้นำผลิตผลในโครงการมาแสดงมีการประชาสัมพันธ์ชาวเชิญชวนชาวบ้านทั้งหมู่บ้านใกล้เคียงหรือนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย

การรายงานผลการดำเนินงาน

การรายงานผลการดำเนินงานผ่านทางผู้แทนของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ที่กำหนดตรวจพื้นที่ปีละ 2 ครั้ง เพื่อติดตามผลการดำเนินงานทุก 6 เดือน และเมื่อครบปี จังหวัดศรีสะเกษจะจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อนำเสนอผ่านสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมานายดำรงรัตน์พานิช รองประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์พร้อมคณะ ได้ไปตรวจเยี่ยมติดตามความก้าวหน้า ณ หมู่บ้านทับทิมสยาม 06 อำเภอขุขันธ์ และหมู่บ้านทับทิมสยาม 07 อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดศรีสะเกษได้จัดประชุมราษฎรหมู่บ้านทับทิมสยามและคณะ เพื่อรับฟังงานพัฒนาและความคืบหน้าในการดำเนินโครงการทับทิมสยาม โดยนายยุทธนา วิริยะกิตติ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

ได้รายงานว่าปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ควบคุมป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า การลักลอบตัดไม้ และมีการจัดระเบียบเข้าอยู่อาศัย เพื่อป้องกันการขายสิทธิในที่ทำกินอย่างเข้มงวด

ตัวอย่างผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

ปัจจุบันโครงการทับทิมสยาม 06 และ 07 มีการพัฒนาก้าวหน้าโดยมีการดำเนินการดังนี้

1. มีการจัดสร้างสถานีเพาะเลี้ยงกล้วยไม้จุฬาภรณ์ (ทับทิมสยาม 06) โดย ศ.ดร.ระพี สาคริก ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการเพาะ

เลี้ยงกล้วยไม้ มีกล้วยไม้พันธุ์หายาก และ กล้วยไม้พันธุ์ท้องถิ่น

2. การพัฒนาอ่างเก็บน้ำทับทิมสยาม 06 ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำ สำคัญของชาวตำบลปรือใหญ่ มีน้ำขัง ตลอด ทั้งปี ลักษณะอ่างเป็นแบบฝาย เป็นแหล่ง อนุรักษ์พันธุ์ปลาตามธรรมชาติ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำพันธุ์ปลา มาปล่อยภายในอ่างและไม่อนุญาตให้ชาวบ้าน เข้าจับปลา สันอ่างเก็บน้ำใช้เป็นถนน เหมาะแก่ การขี่จักรยานชมทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำ ยามเย็น โดยในช่วงเดือนมีนาคม – พฤษภาคม จะพบนกเป็ดน้ำ ในอ่างเก็บน้ำด้วย

3. พัฒนาการท่องเที่ยวสถานที่ เพาะเลี้ยงพันธุ์สัตว์ป่าจุฬารักษ์ การปรับปรุงฟื้นฟู สภาพป่ารองรับการปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ เพาะเลี้ยงขยายพันธุ์สัตว์ป่า และทำการฝึกสัตว์ป่า ให้มีความพร้อมก่อนปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ ปรับปรุงเพิ่มเติมแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร และ สร้างแหล่งอาหารเสริม ให้สัตว์ป่าตลอดจน พัฒนาปรับปรุงระบบประปาให้สามารถใช้ใน การบำรุงแปลงพืช อาหารสัตว์ ทำให้เกิดความ

สวยงาม กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชน นอกจากนี้สถานี่ เพาะเลี้ยงพันธุ์สัตว์ป่าจุฬารักษ์ ยังมีจุดชมวิว หลายจุดที่สวยงาม บางจุดไม่ได้เป็นหน้าผา แต่สามารถชมทัศนียภาพได้ จุดที่เป็นหน้าผา สวยงามและชมทัศนียภาพได้ คือ ผาประสพชัย หรือผาฉลุย ซึ่งอยู่ในป่าลึก ลักษณะหน้าผาเป็น หน้าผาไม่ใหญ่มาก มีเนินหินยื่นออกไป หน้าผา สูงประมาณ 350 เมตร จากระดับน้ำทะเล ปานกลาง สามารถชมทัศนียภาพได้กว้างขวาง สุดลูกหูลูกตา พื้นที่ด้านล่างคาบเกี่ยว 3 อำเภอ คือ อำเภอชุมพวง อำเภอภูสิงห์ และอำเภอชุมพลบุรี

4. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร (หมู่บ้านปุย อินทรีย์) แม่ข่ายปุยชีวภาพบ้านทับทิมสยาม 07 โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทย จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตปุยชุมชน บ้านทับทิมสยาม 07 หมู่ 15 ตำบลบลักดอง อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดศรีสะเกษ ชุมชน เกิดความรู้และเข้าใจเรื่องปุย เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ในชุมชน ลดต้นทุนในการทำการเกษตร และช่วยให้สภาพดินดีขึ้น ส่งผลให้ชุมชนกลุ่ม เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตปุยซึ่งเป็น เทคโนโลยีหลักได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันในด้านการผลิตปุย โดยเฉลี่ยปีละ 70 ตัน และ มีการตรวจสอบคุณภาพของปุยอินทรีย์ให้ได้ มาตรฐาน

มหาดไทยตอบโจทย์โครงการพระราชดำริ

โครงการทบทิมสยาม เป็นอีกโครงการหนึ่งที่กระทรวงมหาดไทยโดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ เข้ามามีบทบาทในการสนองงานโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง และเน้นงานโครงการแบบมีส่วนร่วมของส่วนราชการ และชาวบ้านในรูปแบบของหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาของความมั่นคงและสังคม

อีกรูปแบบหนึ่ง ทำให้ราษฎรไทยมีความหวงแหนรักแผ่นดินไม่ทิ้งถิ่นที่อยู่อาศัย รักษาสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้ชาวบ้านชายแดนมีความอยู่ดีกินดี ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากความห่วงใย และความปรารถนาดีที่ประสงค์ให้ชาวบ้านที่ยากไร้ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเพื่อดูแลรักษาสภาพแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลาย ซึ่งเป็นพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ผู้ก่อตั้งโครงการทบทิมสยาม

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ เข้าเฝ้าฯ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเงินจากการจัดเทศน์มหาชาติการกุศลเฉลิมพระเกียรติ
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

บทบาทของกระทรวงมหาดไทย ในมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์

โดย มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์

น้อยคนนักที่จะทราบว่า กระทรวงมหาดไทยมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งปัจจุบันมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เป็นองค์ประธาน ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในชื่อของโครงการ “น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน” และได้รับความสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดมา รวมทั้งจากสมาคมแม่บ้านมหาดไทย ซึ่งมีภริยาปลัดกระทรวงมหาดไทย

เป็นนายกสมาคม นับถึงวันนี้ เป็นเวลากว่า 33 ปี แล้ว สรุปได้ดังนี้

เมื่อปี 2525 หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ผู้ริเริ่มโครงการได้รับคำแนะนำจากปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายพิศาล มูลศาสตรสาทร) ให้จดทะเบียนก่อตั้งเป็นมูลนิธิ เพื่อให้เป็นองค์กรนิติบุคคลที่จะดำเนินงาน “โครงการน้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน” ได้อย่างสืบเนื่องต่อไป โดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงพระกรุณา

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ งาน “ร่วมจิตต์ รวมใจ ๓๐ ปี มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน”
ณ อาคารรับรอง พระราชวังดุสิต

เป็นองค์ประธานก่อตั้งมูลนิธิฯ ตามคำกราบทูลเชิญของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ผู้ประสานการก่อตั้งและประธานกรรมการดำเนินงานมูลนิธิฯ คนแรก ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยทุกสมัยรับเป็นกรรมการอำนวยการมูลนิธิฯ จนถึงปัจจุบันนี้ และนายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทยเป็นกรรมการดำเนินงานในระยะแรก ต่อมาเป็นกรรมการอำนวยการมูลนิธิฯ โดยกรุณาฯ รับเป็นประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนส่วนภูมิภาคด้วย ปัจจุบันนายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทย ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการอำนวยการมูลนิธิฯ (ประเภทองค์กรเอกชน) เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และประสานกับภริยาผู้ว่าราชการในทุกจังหวัด

เมื่อปี 2525 ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้เป็นผู้ประสานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด สอบถามความสมัครใจของบุตรหลานของราษฎรที่ยากจน เพื่อนำมาบวชเป็นสามเณร

จำนวน 201 รูป โดยมูลนิธิฯ ได้ให้ทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเรียนพระปริยัติธรรมให้เป็นศาสนทายาทที่ดี แก่บรรพชิตต่อไป

ในปี 2525 - 2526 เนื่องจากมูลนิธิฯ เพิ่งก่อตั้งและไม่มีงบประมาณในการให้ทุนการศึกษาอบรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่องแก่เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสทุกอำเภอทั่วประเทศ จำนวนในขณะนั้น 2,525 คน ซึ่งต้องใช้จ่ายเป็นเงินปีละ 5 ล้านบาท หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดทำเหรียญ 9 รัชกาล เพื่อมอบเป็นของบูชาแก่ผู้บริจาคเงินคนละ 20 บาท ต่อ 1 เหรียญ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จัดทำทั้งสิ้น 550,000 เหรียญ โดยสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระกรุณาปลุกเสกให้ทั้งหมด ณ พระตำหนักที่ประทับในวัดบวรนิเวศวิหาร และได้รับความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ ประชุมภริยาผู้ว่าฯ ทั่วประเทศ
ณ โรงแรมอิมพีเรียล ควีนส์ปาร์ค กรุงเทพฯ

ทุกจังหวัด ช่วยนำไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชน
ในจังหวัด โดยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงฯ
จำนวนมาก รวมทั้งคณะของรัฐมนตรีว่าการ
สมัยนั้น (พลเอก สิทธิ จิรโรจน์) ได้กรุณา
นำเหรียญ 9 รัชกาล จากกรุงเทพฯ ไปเผยแพร่
ด้วยตนเอง หรือในวาระที่มาประชุมในกระทรวงฯ
หรือในโอกาสที่เดินทางไปยังจังหวัดต่าง ๆ
ตามคำขอของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร อีกทั้ง
ผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ ได้จัดงานวันเยาวชน
ช่วยเยาวชน เมื่อเดือนมกราคม 2526 ด้วย เป็นผล
ให้มูลนิธิฯ สามารถหาเงินได้ถึง 8 ล้านบาท
ทำให้มูลนิธิฯ มีเงินเพียงพอที่จะให้ทุนการศึกษา
อย่างต่อเนื่องแก่เยาวชนทั่วประเทศได้
ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างน้อย 2 ปี

ในระยะต่อมามูลนิธิฯ ได้เชิญให้
ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นประธาน
คณะกรรมการทุนการศึกษาประจำจังหวัดของ

มูลนิธิฯ และภริยาผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน
คณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัด
ของมูลนิธิฯ ซึ่งทั้ง 2 ท่าน และคณะข้าราชการ
ในจังหวัด ได้สนับสนุนและช่วยเหลือ
การดำเนินงานของมูลนิธิฯ อย่างดียิ่งตลอดมา อาทิ
การคัดเลือกเยาวชนเข้ารับทุน การส่งเงินทุน
การศึกษาให้ถึงมือเยาวชน การจัดหาทุนให้เยาวชน
การออกเยี่ยมเยียนเยาวชนผู้รับทุนและ
ครอบครัว และให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการ
อื่นๆ รวมทั้งเรื่องสุขภาพ และความเป็นอยู่ของ
คนในครอบครัว

นอกจากงานดูแลเยาวชนผู้รับทุนมูลนิธิฯ
เป็นประจำแล้ว ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด นายกสมาคม
แม่บ้านมหาดไทย และภริยาผู้ว่าราชการจังหวัด
ต่าง ๆ ได้อุปถัมภ์การดำเนินงานของมูลนิธิฯ
เป็นพิเศษในโอกาสสำคัญ เช่น

วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ประชุมภริยาผู้ว่าฯ ทั่วประเทศ
ณ กระทรวงมหาดไทย

การจัดกิจกรรมถวายพระราชกุศล / เฉลิมพระเกียรติฯ

• ในโอกาสครบรอบ 20 ปี แห่งการก่อตั้งของมูลนิธิฯ พ.ศ. 2545 มูลนิธิฯ จัดปฏิบัติธรรมเยาวชนผู้รับทุนทั่วประเทศ ประมาณ 100 คน ณ วัดเทพประทาน อำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสนี้ ปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยการประสานงานของประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนส่วนภูมิภาค (ภริยา ปลัดกระทรวงมหาดไทย) ได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเชิญชวนให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดบริจาคเงินสมทบให้มูลนิธิฯ กับทั้งช่วยประสานขอไฟฟ้าให้วัด เนื่องจากไฟฟ้า ไม่พอใช้ในกรณีที่มีผู้มาอยู่วัดจำนวนมาก และผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ได้สนับสนุนหลายประการในการจัดปฏิบัติธรรมครั้งนี้

• ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ปี 2550 กระทรวงมหาดไทย ได้สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ และประสานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดจัดเทศน์มหาชาติมหาจุลเฉลิมพระเกียรติในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ ต่อเนื่องเป็นเวลา 4 วัน เมื่อเดือนธันวาคม 2549 ในกรุงเทพฯ ได้รับพระบรมราชานุญาตจัด ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง รวมทั้งได้รับเงินบริจาคจากจังหวัดต่าง ๆ รวม 18,044,779.46 บาท ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ พร้อมด้วยคณะกรรมการอำนวยการจัดงานได้เข้าเฝ้าฯ เพื่อนำเงินรายได้จากการจัดงานดังกล่าว ทูลเกล้าฯ ถวายเงินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในนามมูลนิธิฯ เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย รวมทั้งสิ้น 39,109,999 บาท เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2551

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ร่วมในการฉายพระบรมรูปด้วย

• **ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษา ปี 2554** ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ และประสานให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัดจัดการเจริญพระปริตรมหากุศลเฉลิมพระเกียรติในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน 2554 ในกรุงเทพฯ ได้รับพระบรมราชานุญาตจัด ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง ในการนี้องค์ประธานมูลนิธิ และองค์ประธานจัดงาน (พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ) ได้ทรงมีลายพระหัตถ์ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเงินบริจาคจากจังหวัดต่าง ๆ รวม 4,730,364.37 บาท แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

งานนี้กระทรวงมหาดไทย โดยโรงพิมพ์ อสารรักษาดินแดน สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือ 2 รายการ

1) หนังสือที่ระลึก (มีบทสวดมนต์) 4 สี 111 หน้า จำนวน 200,000 เล่ม เพื่อมอบให้ผู้ไปร่วมงานทุกจังหวัดและผู้อุปถัมภ์การจัดงาน

2) หนังสือสรุปการจัดงานจากทุกจังหวัด 182 หน้า จำนวน 5,000 เล่ม เพื่อมอบแก่คณะกรรมการจัดงานในทุกจังหวัด และผู้อุปถัมภ์การจัดงาน

นอกจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดและประธานแม่บ้านมหาดไทยจังหวัดทุกจังหวัดได้ร่วมกันคัดเลือกเยาวชนในจังหวัดมาปฏิบัติธรรมถวายพระราชกุศล ณ วัดเทพประทาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ได้ให้ความสนับสนุนในการจัดปฏิบัติธรรมครั้งนี้

• **ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 86 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 81 พรรษา ปี 2556** กระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าภาพจัดการเจริญพระปริตรมหากุศลเฉลิมพระเกียรติโดยพระสงฆ์ จำนวน 99 รูป ในกรุงเทพฯ จัด ณ พระอุโบสถวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร และได้ประสานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดจัดในวันเดียวกัน เมื่อเดือนมีนาคม 2556 ตามโครงการที่มูลนิธิ จัดเจริญพระปริตรทุกเดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2556

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๘ และการประชุมกรรมการอำนวยการครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ ณ โรงแรมแกรนด์ เมอร์เคียว กรุงเทพฯ ฟอรั่ม

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทย โดย
โรงพิมพ์อสาธิตราชดิณแดน สนับสนุนการจัดพิมพ์
หนังสือ 2 รายการ

- 1) หนังสือบทสวดมนต์ เพื่อมอบให้
ผู้ไปร่วมงาน
- 2) หนังสือสรุปการจัดงาน
จากทุกจังหวัด 4 สี 144 หน้า จำนวน 6,000 เล่ม
เพื่อมอบแก่คณะกรรมการจัดงานในทุกจังหวัด
และผู้อุปถัมภ์การจัดงาน

• ในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ องค์พระบรมราชินีูปถัมภ์
มูลนิธิฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ
ปี 2547 และในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา
80 พรรษา ปี 2555 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม
สนับสนุนการจัดบรรพชาเยาวชนผู้รับทุน
มูลนิธิฯ ทั่วประเทศ ประมาณ 100 คน เพื่อถวาย
เป็นพระราชกุศล ณ วัดพระปฐมเจดีย์
ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม

วันที่ 6 มิถุนายน 2555 ประชุมภริยาผู้ว่าฯ ทั่วประเทศ
ณ กระทรวงมหาดไทย

• **ในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพครบ 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี** ประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัดนครปฐม (นางจำเนียร ศิลปอาชา) เป็นประธานจัดงานร่วมใจทอดผ้าป่ามหากุศลถวายสมเด็จพระย่า 100 ปี ที่วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม โดยจัดหาทุนได้กว่า 5 ล้านบาท เพื่อนำไปจัดตั้งเป็นกองทุน 100 ปี สมเด็จพระย่า นำเฉพาะดอกผลให้เป็นทุนการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องแก่สามเณรที่ยากไร้ในวัดต่าง ๆ

• **ในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ 4 รอบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประธานที่ปรึกษามูลนิธิฯ ปี 2546** ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานจัดสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ 4 รอบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงาน

สลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นเงิน 5 ล้านบาท และประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนส่วนภูมิภาค (นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช) เป็นประธานจัดทอดกุศลมหากุศล และจัดทอดผ้าป่ามหากุศล รวม 2 ครั้ง เพื่อหาทุนสมทบการสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ

• **ในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์** ประธานก่อตั้งและประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิฯ ทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา ปี 2546 และทรงเจริญพระชนมายุ 7 รอบ 84 พรรษา ปี 2550 มูลนิธิฯ จัดปฏิบัติธรรมเยาวชนผู้รับทุนทั่วประเทศครั้งละประมาณ 100 คน ณ วัดเทพประทาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีได้ประสานงานและสนับสนุนการจัดปฏิบัติธรรมเป็นอย่างดี

• ในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ ประทานก่อตั้งและ ประทานกิตติมศักดิ์มูลนิธิฯ ทรงเจริญ พระชนมายุ 84 พรรษา ปี 2550 มูลนิธิฯ ได้ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย จัดสร้างอาคารปฏิบัติธรรม เฉลิมพระเกียรติ และเพื่อถวายเป็นพระราช กุศล ณ วัดเทพประทาน อำเภอสอยดาว จังหวัด จันทบุรี ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยทุกสมัย ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการจัดสร้าง และได้อุปถัมภ์ช่วยเหลือหาเงินสมทบการจัดสร้างด้วย พร้อมทั้งอุปถัมภ์การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก อนุสรณ์สถิตแห่งความจงรักภักดี 4 สี 108 หน้า จำนวน 5,000 เล่ม เพื่อมอบแก่ผู้ร่วมงานพิธี ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ ไปทรงเปิดอาคาร เมื่อปี 2553

การช่วยเหลือหาทุนให้มูลนิธิฯ

- ปี 2525 - 2526 ผู้ว่าราชการจังหวัด และภริยาทุกจังหวัด มีส่วนร่วมสนับสนุน การจัดหาทุนให้มูลนิธิฯ อาทิ ในโอกาสจัดทอดผ้าป่า ทุนการศึกษา ครั้งที่ 1, เผยแพร่เหรียญ 9 รัชกาล และภาพพระบรมฉายาลักษณ์ 9 รัชกาล ไปยังหมู่บ้านต่างๆ ทั่วประเทศ, เนื่องในการจัดละคร การกุศล, จำหน่ายน้ำหอม คุณเลอวิโคโลญจน์ ฯลฯ ซึ่งมูลนิธิฯ ได้นำเงินที่ได้รับบริจาค จากแต่ละ จังหวัด ส่งกลับไปให้เป็นทุนการศึกษาของ เยาวชนในทุกจังหวัด

- ปี 2555 มูลนิธิฯ ครบรอบ 30 ปี แห่งการก่อตั้งมูลนิธิฯ ปลัดกระทรวงมหาดไทย สนับสนุนสมาคมแม่บ้านมหาดไทย จัดทอด ผ้าป่าทุนการศึกษา เมื่อเดือนสิงหาคม 2555 ณ วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี มอบรายได้ ให้มูลนิธิฯ 3 ล้านบาท โดยพระธรรมสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่ोजรัญฐิตธัมโม) ให้ความอุปถัมภ์และ บริจาคเงินสมทบ

วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ประชุมภริยาผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ
ณ โรงแรมพลาซ่า แอทธินี กรุงเทพฯ

การจัดประชุมประธานคณะกรรมการ อุปการะเยาวชนประจำจังหวัดต่าง ๆ

โดยจัดประชุมในแต่ละภาค หรือจัด
ในบางจังหวัด หรือจัดพร้อมกันทุกจังหวัด หรือ
ในกรุงเทพฯ เป็นระยะ ๆ ตลอดมา โดยนายก
สมาคมแม่บ้านมหาดไทย เป็นประธานจัดการ
ประชุม เพื่อพบปะสังสรรค์ และขอขอบคุณภริยา
ผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ผู้เป็นกำลังสำคัญ
ที่ช่วยให้การดำเนินงานของมูลนิธิฯ สำเร็จด้วยดี
ตามความมุ่งหมาย อีกทั้งเพื่อรับฟังความคิดเห็น
หรือข้อเสนอแนะจากภริยาผู้ว่าราชการจังหวัด
เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานของมูลนิธิฯ
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเกิดประโยชน์
เพิ่มพูนแก่เยาวชนผู้ยากไร้ด้อยโอกาส
ในทุกจังหวัดต่อไป

ในการจัดประชุมทุกครั้ง ปลัดกระทรวง
มหาดไทย กรุณาให้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการ
ทุกจังหวัดให้อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน
ของมูลนิธิฯ

รับเสด็จฯ ณ กระทรวงมหาดไทย

ตั้งแต่ปี 2555 และ 2557 นายกสมาคม
แม่บ้านมหาดไทย ด้วยความสนับสนุนของ
กระทรวงมหาดไทย ได้จัดประชุมประธาน
คณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัด
ทุกจังหวัดพร้อมกัน ณ ศาลาว่าการกระทรวง
มหาดไทย โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
โสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ องค์ประธาน
มูลนิธิฯ ทรงพระกรุณาเสด็จเป็นประธาน
พร้อมกับประธานเข็มกลัด “พุ่มเพชร”
สัญลักษณ์มูลนิธิฯ แก่ประธานคณะกรรมการ
อุปการะเยาวชนประจำจังหวัดที่ได้รับการ
แต่งตั้งใหม่ด้วย โดยได้กราบทูลเชิญเสด็จปีเว้นปี
สำหรับปีใดที่ไม่ได้มีการประชุม ได้ประธาน
เข็มกลัด “พุ่มเพชร” ในงานวันรวมจิตต์เสริมพลังใจ
ให้เยาวชนที่ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร โดย
ก่อนเข้าเฝ้านายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทย
ได้จัดให้กรรมการมูลนิธิฯ ได้มีโอกาสพบปะ
ประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำ
จังหวัด ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ล่วงหน้าทีศาลา
ว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ งาน “วันร่วมจิตต์เสริมพลังใจให้เยาวชน” ประจำปี ๒๕๕๔
ณ พระตำหนักวังสวนกุหลาบ พระราชวังดุสิต

การจัดเยาวชนทั่วประเทศมาทัศนศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ตั้งแต่ ปี 2537 เป็นต้นมา มูลนิธิฯ ได้จัดทัศนศึกษาให้เยาวชนผู้รับทุนมูลนิธิทั่วประเทศ โดยจัด 2 - 3 ปี ครั้ง ครั้งละประมาณ 100 คน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัดและภริยาให้ความสนับสนุนในการคัดเลือกตัวแทนเยาวชนของแต่ละจังหวัด มาร่วมทัศนศึกษากับตัวแทนของเยาวชนจังหวัดอื่น ๆ เป็นการให้โอกาสอันมีค่าแก่เยาวชนผู้ด้อยโอกาสในชนบทได้มีความรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย และเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นการสร้างเสริมจิตสำนึกให้เยาวชนผู้เป็นกำลังสำคัญของชาติ ได้เกิดความรักภาคภูมิใจ ความรัก ความผูกพัน และความหวงแหนในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยกันอนุรักษ์มรดกอันล้ำค่าของชาติไทย

ให้ยั่งยืน อยู่คู่ผืนแผ่นดินไทยตราบนับวันกาล
โดยปัจจุบันจัดเป็นครั้งที่ 8 ในเดือนตุลาคม 2559

การจัดทำระบบติดตามทุนการศึกษา ไว้ในเว็บไซต์

เมื่อปี 2557 ในการประชุมประธานแม่บ้านมหาดไทย (ภริยาผู้ว่าราชการจังหวัด) ในฐานะประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัดของมูลนิธิฯ ประจำปี 2557 เมื่อเดือนมิถุนายน 2557 ณ ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย องค์ประธานมูลนิธิฯ ทรงแสดงความเป็นห่วง เรื่องการส่งเงินทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนผู้รับทุนมูลนิธิฯ ในทุกจังหวัด หากเยาวชนได้รับเงินช้าอาจจะขัดข้องในเรื่องการเรียนได้ ปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงได้มอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำระบบติดตามทุนการศึกษาของทุกจังหวัด ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเยาวชนผู้รับทุนมูลนิธิฯ

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๘ งาน “ฉลองครบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก”
ณ วิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ

ทุกระดับ ทุกจังหวัด และเชื่อมโยงเข้ากับเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ เพื่อให้จังหวัดต่าง ๆ สามารถตรวจสอบและติดตามรายงานผลการเรียน เอกสาร จากสถานศึกษาต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา และสามารถส่งเอกสารให้มูลนิธิฯ ได้รวดเร็ว เพื่อให้มูลนิธิฯ จัดส่งเงินทุนการศึกษาได้ทันเวลา เมื่อจัดทำระบบเสร็จแล้ว ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ 2 ครั้ง ขอให้ทุกจังหวัดจัดเจ้าหน้าที่ติดตามดูแลจากเว็บไซต์ โดยเฉพาะกับทั้งนายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทย ได้มีหนังสือและส่งไลน์ขอให้ประธานแม่บ้านมหาดไทยในทุกจังหวัด ตรวจสอบติดตามทางเว็บไซต์ที่กระทรวงฯ และสมาคมฯ ได้เชื่อมข้อมูลไปไว้เช่นกัน และได้รับผลสำเร็จอย่างดี เป็นผลให้สถานศึกษาจัดส่งเอกสารรายงานผลการเรียนปีการศึกษา 2557 ของเยาวชนให้มูลนิธิฯ จำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา มาในระยะเวลาเดียวกัน

สนับสนุนการจัดงาน “ฉลองครบ 100 ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก” ในปี 2558

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้ประกาศยกย่องให้หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบุคคลสำคัญของโลก ในรอบ 100 ปี ชาตกาล ในปี 2558 ในฐานะผู้มีผลงานดีเด่นด้านสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาชุมชนและการศึกษาด้านวัฒนธรรม และร่วมเฉลิมฉลองในปี 2557 - 2558 ซึ่งพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ทรงพระกรุณารับเป็นประธานจัดงานฯ โดยทรงแต่งตั้งปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคณะกรรมการจัดงานฯ และนายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทยเป็นกรรมการจัดงานฯ และได้เสด็จไปทรงเป็นประธาน

วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ นิทรรศการ “จิตงามดุจดอกบัว” ชีวประวัติและผลงานหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
บุคคลสำคัญของโลก ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

การประชุมเพื่อเตรียมงาน 2 ครั้ง ที่กระทรวงการต่างประเทศและจัดกิจกรรมต่างๆ รวม 10 กิจกรรม โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนุดตามาตุ ได้เสด็จไปทรงเป็นประธานงานฉลองครบ 100 ปีชาตกาล เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2558 (วันครบ 100 ปีวันเกิด) ณ วิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ และเสด็จไปทรงเปิดนิทรรศการ “จิตงามดุจดอกบัว Her Heart is as Beautiful as the Lotus” ในกรุงเทพมหานคร ที่หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2558

กระทรวงมหาดไทย และสมาคมแม่บ้านมหาดไทย ได้ให้ความสนับสนุนการจัดงานฉลองครบ 100 ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลกอย่างยิ่ง คือ

1) อุปถัมภ์การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก 100 ปี “งามจิตต์ A Princess with a Heart of Gold” หนังสือที่เดินเรื่องชีวประวัติ และผลงาน

ของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ระดับชาติ และระดับโลก ด้วยภาพ 4 สี ทั้งเล่ม เป็น 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และอังกฤษ มีความหนาถึง 372 หน้า พร้อมภาพเขียนหม่อมงามจิตต์ โดยอาจารย์เนติกร ชินโย จิตรกรชั้นนำของประเทศ จำนวน 2,000 เล่ม

2) อุปถัมภ์การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกงานฉลองครบ 100 ปี ชาตกาล 1 สี 136 หน้า จำนวน 1,200 เล่ม

3) จัดนำหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่นในจังหวัดต่างๆ ที่เคยได้รับรางวัล “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” 10 หมู่บ้าน มาสาธิตการทำหัตถกรรม และจำหน่ายหัตถกรรมในงานนิทรรศการที่หอศิลป์วัฒนธรรม แห่งกรุงเทพมหานคร ในวันหยุดทุกสัปดาห์ เป็นเวลา 1 เดือน พร้อมอุปถัมภ์การเดินทาง - ที่พัก - อาหาร

4) นายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทย รับเป็นประธานจัดนิทรรศการในส่วนภูมิภาค

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ประชุมสร้างอาคารปฏิบัติธรรม จ.จันทบุรี
ณ กระทรวงมหาดไทย

โดยขอความสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัด 4 แห่ง อุปถัมภ์และเป็นประธานจัดนิทรรศการในแต่ละจังหวัด โดยภาคเหนือ จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่จังหวัดขอนแก่น ที่ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ภาคตะวันออก จัดที่จังหวัดชลบุรี ที่ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเฟสติวัล พัทยา บีช และที่โรงเรียนเมืองพัทยา 1 - 9 และ 11 ภาคใต้ จัดที่จังหวัดสงขลา ที่มหาวิทยาลัยทักษิณ

5) นายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทย รับเป็นประธานคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นทั่วประเทศ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและจริยธรรม เข้ารับรางวัล 100 ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก

6) สนับสนุนห้องประชุมในกระทรวงมหาดไทย พร้อมบุคลากรทุกสายการ

การยกย่อง และให้กำลังใจแก่ผู้เป็นกำลังสำคัญ

เพื่อเป็นการยกย่องและให้กำลังใจแก่ผู้เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานของมูลนิธิฯ ในจังหวัดต่าง ๆ มูลนิธิฯ ได้ดำเนินการ 2 ประการ คือ

1) จัดให้มีการมอบเข็ม “พุ่มเพชร” สัญลักษณ์มูลนิธิฯ แก่ประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนส่วนภูมิภาค และประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัดทุกจังหวัด ในฐานะผู้เป็นกำลังสำคัญของมูลนิธิฯ ในแต่ละจังหวัด โดยจัดพิธีมอบเป็นครั้งแรก เมื่อปี 2548 โดยได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระราชทานเข็ม “พุ่มเพชร” ให้ทุกคน ครั้งต่อ ๆ มาได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์

เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ประธานมูลนิธิ ประทานเข็ม “พุ่มเพชร” สำหรับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ในที่ประชุมประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัดในเดือนมิถุนายน 2557 ที่ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย และในงาน “วันร่วมจิตต์เสริมพลังใจให้เยาวชน” ในเดือนกรกฎาคม 2558 ที่ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

2) เสนอให้มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร มอบรางวัล “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” รางวัลสร้างเสริมคนดีมีคุณธรรม แก่ประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนส่วนภูมิภาค และประธานคณะกรรมการอุปการะเยาวชนประจำจังหวัดที่มีผลงานดีเด่นในการสนับสนุนการทำงานของมูลนิธิ และ

ติดตามดูแลเยาวชนผู้ยากไร้ในจังหวัดนั้น ๆ อย่างใกล้ชิด (เฉพาะที่รายงานให้มูลนิธิทราบ) โดยมอบในงาน “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” วันที่ 18 ตุลาคม (วันถึงอนิจกรรม) ตั้งแต่ปี 2535 เป็นระยะ ๆ ในปีพิเศษต่าง ๆ ตลอดมา จนถึงปัจจุบันพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ทรงพระกรุณาเสด็จไปประทานรางวัลที่หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์

ทั้งหมดนี้ คือ บทบาทของกระทรวงมหาดไทยและคนมหาดไทย ที่ได้สนองงานรับใช้งานในพระบรมวงศานุวงศ์ มาอย่างยาวนาน เพื่อให้พี่น้องประชาชนคนไทย มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข

มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

อุทกภัยในประเทศไทยที่เกิดขึ้นทุกปี และมักเกิดขึ้นซ้ำในบริเวณเดิมเสมือนกับการต้องเริ่มฟื้นฟูอาชีพใหม่ ในช่วงเริ่มต้นของการฟื้นฟูอาชีพใหม่ ผู้ประสบภัยอาจไม่มีรายได้ใช้ทุนเดิมในการฟื้นฟู ขณะที่ผู้ประสบภัยที่เป็นเกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินครอบครัวยังน้อย สองหมื่นบาท หนี้สินอาจเกิดขึ้นจากหลายกรณี บางกรณีอาจเกิดจากการประสบภัยธรรมชาติ และมักเกิดจากการขาดความพอประมาณ ในการประกอบอาชีพ เกิดการเล็งผลเลิศทำให้เกิดความเสี่ยงสูง โดยที่ไม่มีวิธีการลดความเสี่ยง ยังอาจเกิดจากการใช้เงินโดยขาดเหตุผลที่สมควร และการที่จะทำให้ความพอประมาณ การมีวิธีการลดความเสี่ยงอย่างมีเหตุผลอันเป็นหัวใจในการฟื้นฟูช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่มีอาชีพเกษตรกรรม การน้อมนำแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาช่วยในการฟื้นฟูอาชีพให้เกิดความยั่งยืนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง

มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เริ่มต้นจากการดำเนินโครงการอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ซึ่งมีขึ้นในขณะที่มีอุทกภัยในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2538 มีผู้ได้รับความเดือดร้อนจำนวนมาก

จนภาคราชการและองค์กรการกุศลที่มีอยู่ มีอาจให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง จนเกิดเหตุการณ์กระทบกระทั่งกันระหว่างประชาชน อันเกิดจากความเครียด อันเนื่องมาจากการป้องกันน้ำท่วมในวงจำกัด

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงออกปฏิบัติการกิจในโครงการฯ เป็นครั้งแรก ในช่วงเช้าวันที่ 29 ตุลาคม โดยเสด็จออก รับน้ำใจจากผู้ไม่ประสบภัยที่สถานีบริการน้ำมัน และช่วงบ่ายได้เสด็จพระดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนที่ซอยจรัลสนิทวงศ์ 34 เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด

การออกปฏิบัติพระกรณียกิจในครั้งนี้ ส่งผลให้เหตุการณ์สงบลงอย่างปาฏิหาริย์ จากนั้นมาโครงการฯ ก็ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนได้จัดตั้งเป็นมูลนิธิที่ผู้บริจาคสามารถหักลดหย่อนภาษีได้ ตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน 2544 และได้พัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

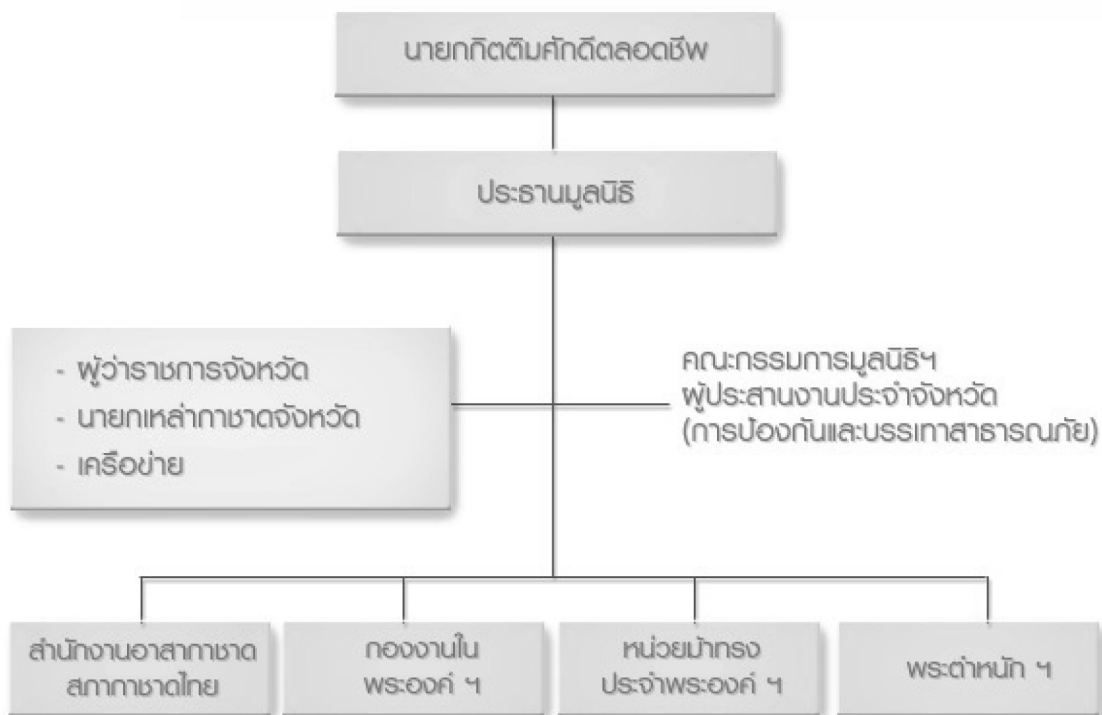
มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ซึ่งมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุ และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา องค์นายกิตติมศักดิ์และองค์ประธานมูลนิธิ

ได้จัดทำต้นแบบการฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยตามแนวทางเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ขึ้น และเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมด้านความรู้ ฝึกทักษะ ซึ่งจำเป็นต้องมีสถานที่ฝึกอบรม ฝึกฝนและดูงานองค์นายกิตติมศักดิ์และองค์ประธานมูลนิธิ จึงมีพระดำริให้จัดสร้างศูนย์การเรียนรู้ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยต้นแบบเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยที่ผ่านมาได้จัดสร้างแล้วเสร็จพร้อมเปิดดำเนินการฝึกอบรมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในวันที่ 25 พฤษภาคม 2551

มูลนิธิฯ จึงได้กราบทูลเชิญพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จทรงเป็นประธานในการเปิดศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง จากการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของมูลนิธิฯ นับแต่ปี พ.ศ. 2538 ต่อเนื่องมาในความเสียหายจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในการทำงานช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน ได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร ซึ่งถือเป็นความจำเป็นอันดับแรก และจากพระราชประสงค์ช่วยเหลือเกษตรกร การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิธีที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนได้ จึงได้มีการสร้างต้นแบบการฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยฯ ขึ้น

โครงสร้างมูลนิธิ

- นายกิตติศักดิ์ ติลลิตชีพ
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี
พระวรราชาทินัดดามาตุ

- ประธานมูลนิธิฯ พระเจ้าหลานเธอ
พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนและเชื่อมโยงให้ภาครัฐ
และเอกชนร่วมกันเกื้อหนุนประชาชนช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกันในยามทุกข์ยากจากอุทกภัย
ที่รุนแรง โดยเน้นการประทังชีวิตและการฟื้นฟู
สภาพจิตใจ

แนวทางในการดำเนินงาน

มูลนิธิฯ สนับสนุนภาคราชการ
ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยมีแนวทาง
ในการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรมหลัก

1. ช่วยเหลือประทังชีวิตผู้ประสบ
อุทกภัย 3 ด้าน คือ

- ด้านการจัดตั้งคลังน้ำดื่มแบบปันส่วน
โดยสมัครใจ และการแจกจ่ายน้ำดื่ม

- ด้านการประกอบและแจกจ่าย
อาหารสด

- ด้านการแจกจ่ายถุงยังชีพ

2. ช่วยเหลือการดูแลผู้อ่อนแอ ได้แก่
ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้เจ็บป่วยเรื้อรัง หญิงมีครรภ์
และเด็กเล็ก โดยจัดตั้งอาสาสมัคร “เพื่อนพึ่ง
(ภาฯ) ยามยาก” คอยดูแลและเยี่ยมเยียน
จนกว่าระดับน้ำลดเป็นปกติ

กิจกรรมพิเศษ

1. ช่วยเหลือการฟื้นฟูสภาพจิตใจ
ผู้ประสบภัย

2. ช่วยเหลือให้เกิดความร่วมมือ
ในการฟื้นฟูอนามัยชุมชนภายหลังน้ำลด

3. การช่วยเหลือที่พักรั่วชั่วคราว

4. การช่วยเหลือจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็กเล็ก
ชั่วคราว

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ

สมาคมกาชาดไทยได้กำหนดบทบาทและ
หน้าที่ ความรับผิดชอบให้เหล่ากาชาดและ
กิ่งกาชาดอำเภอในด้านของหน่วยงาน ให้เป็นไป
ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ
บรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นให้แก่
ประชาชนที่อยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และ
เป็นตัวแทนของสมาคมกาชาดไทยในการบำบัด
ทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ราษฎร และมีหน้าที่ได้รับ
มอบหมายดังนี้

1. งานบรรเทาทุกข์

2. งานสังคมสงเคราะห์และส่งเสริม
คุณภาพชีวิต

3. งานรับบริจาคโลหิต ดวงตาและ
อวัยวะ

4. งานโครงการพระราชดำริ

5. งานสนับสนุนและส่งเสริมกิจการ
ยุวกาชาด อาสากาชาด

6. งานหารายได้

7. งานสมาชิก

8. เป็นตัวแทนของสมาคมกาชาดไทย

9. กิจกรรมพิเศษอื่นๆ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ พิชิต สุวรรณประกร รองประธานมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย กล่าวถึงขั้นตอนการฟื้นฟูว่า ความยั่งยืนที่จะเกิดขึ้นจะต้องรู้จักความพอ รู้จักลดความเสี่ยง ลดหนี้และมีทุนซึ่งวิธีการที่จะลดหนี้จะต้องมีการเปลี่ยนวิธีการผลิต เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวิถีชีวิต ซึ่งสิ่งนี้ เป็นสิ่งสำคัญ แต่การจะเปลี่ยนสิ่งเหล่านี้ได้ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการฝึกฝน และเพื่อให้เห็นถึงวิธีการ การเรียนรู้การเริ่มต้น จึงก่อเกิด ศูนย์การเรียนรู้ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย ต้นแบบเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การเรียนรู้ฯ แห่งนี้ จึงเป็นต้นแบบเป็นสถานที่ฝึกอบรม ฐานของผู้ประสบอุทกภัยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการยังชีพหลังน้ำลด มีวิธีการดำเนินชีวิต อาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้นแบบการฟื้นฟูผู้ประสบภัยแห่งนี้เป็นต้นแบบที่มีเป้าหมายให้เกิดการฟื้นฟู ที่ยั่งยืนและที่ผ่านมามีได้ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้มาแล้ว 7 รุ่น

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดผลมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมยั่งยืน จะต้องมีการกลยุทธิ์ การเปลี่ยนวิธีผลิต การเปลี่ยนวิธีคิด และการเปลี่ยนวิถีชีวิต ซึ่งเหล่านี้รวมเรียกว่า โมเดลซึ่งจะมีการติดตามประเมินผล ร่วมด้วย จากต้นแบบขั้นตอนและกลยุทธิ์ที่กล่าวมา การจุดประกายเป็นก้าวเริ่มต้นที่มีความสำคัญ เป็นการเปลี่ยนวิธีคิดซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่

การเปลี่ยนวิถีชีวิตซึ่งสามารถผลิตอาหารที่ปลอดภัยรับประทานได้เองภายใน 45 วัน จากนั้นนำความรู้ที่ได้จากการผลิตอาหารได้เองค่อยๆ ขยายผลไปสู่อาชีพของตนเอง หลังจากเป็นอาชีพแล้วเกิดการพึ่งพาตนเองไปสู่การเลิกใช้สารเคมี ผลิตปุ๋ยใช้เอง ซึ่งเมื่อเลิกใช้สารเคมี พื้นดินก็จะกลายเป็นผืนดินเกษตรอินทรีย์ ผลผลิตที่ได้ก็จะมีคุณภาพมีราคาเกิดการพึ่งพาตนเองทั้งการผลิต การบริโภคที่มีความปลอดภัย สุขภาพดี อีกทั้งสิ่งที่ผลิต ยังเป็นสินค้าที่ดี มีคุณภาพขายได้ราคา ฯลฯ ซึ่งเมื่อมาถึงจุดนี้ ก็เป็นความพอเพียงรู้จักความพอประมาณ จากต้นแบบตลอดจนสถานที่ที่มีความหมายต่อการศึกษาดูงาน ศูนย์การเรียนรู้ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยต้นแบบเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง แห่งนี้นับเป็นแหล่งความรู้ ที่มีความหมาย ความสำคัญซึ่งไม่เพียงช่วยบรรเทาความทุกข์ยากให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยได้มีความหวัง มีพลัง ในการต่อสู้กับภัยธรรมชาติ ความสูญเสีย หากแต่ยังนำพาชีวิตให้พบกับความสุขอย่างยั่งยืนแท้จริงอีกด้วย

จากวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก เพื่อสนับสนุนและเชื่อมโยงให้ภาครัฐ และเอกชนร่วมกันเกื้อหนุนประชาชน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามทุกข์ยาก จากอุทกภัยที่รุนแรง โดยเน้นการประทังชีวิต และการฟื้นฟูสภาพจิตใจ ในส่วนของกระทรวงมหาดไทย โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง

อ่างทองได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามหลักการพัฒนาชุมชนด้วยการสร้างการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดำเนินการในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกันการบริหารจัดการชุมชน พัฒนาปราชญ์ชุมชน พัฒนาภูมิปัญญาเป็นแหล่งเรียนรู้หมู่บ้านผ่านเกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกระทรวงมหาดไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงและมีความสุข โดยมีโครงการที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1. เพื่อนพ้อง (ภาพ) ฟันฟูอาชีพผู้ประสบอุทกภัย ด้วยโครงการชุมชนต้นแบบการเกษตรอินทรีย์ วิถีพอเพียงยุคดิจิทัล

2. โครงการต้นแบบฟันฟูผู้ประสบอุทกภัยตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของมูลนิธิอาสาเพื่อนพ้อง (ภาพ) ยามยากสภากาชาดไทยและการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านบางตาแผ่นดิน หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

เพื่อนพ้อง (ภาฯ) ฟันฟูอาชีพพุประสบอุทกภัย

ด้วยโครงการชุมชนต้นแบบการเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงยุคดิจิทัล

รศ.ดร.นพ.พิชิต สุวรรณประกร

ด้วยมูลนิธิอาสาเพื่อนพ้อง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ องค์นายกิตติมศักดิ์ตลอดพระชนม์ชีพและพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา องค์ประธานมูลนิธิฯ ดำเนินการสนับสนุนหน่วยงานรัฐบาล ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแบบรอบด้าน อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูอาชีพ ผู้ประสบอุทกภัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งการปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีผลิต และวิถีชีวิตโดยให้เปลี่ยนวิถีชีวิต มีการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เปลี่ยนวิถีผลิต

จากใช้สารเคมีเป็นการเกษตรอินทรีย์ สำหรับวิธีคิดนั้น ถ้าสามารถเปลี่ยนเป็นเกษตรกร ที่ทำงานแบบพนักงานทั่วไปคือวันละ 7 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 6 วัน ควรจะมีรายได้เหมือนเงินเดือนขั้นต่ำ ผู้จบปริญญาตรีคือเดือนละ 15,000 บาท การจะให้มีงานทั้งปีได้ต้องสามารถมีผลผลิต ตลอดทุกฤดู ซึ่งอุปสรรคที่สำคัญ คือ น้ำ ที่อาจเกิดจากน้ำมากเกินในบางปี แต่น้ำแล้งเกิดทุกปี ปีไหนที่น้ำท่วมจึงกลายเป็นภาวะน้ำท่วมร่วมภัยแล้ง ถ้าแก้ภาวะนี้ได้เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ

มูลนิธิฯ พบว่ามีพื้นที่ที่สามารถจะแก้ไขกระจายอยู่ทั่วไปทั่วประเทศ และหากได้มีการร่วมกัน ด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ด้านการผลิต ด้านเทคโนโลยี มีการร่วมมือด้านการบริหารจัดการจาก ศูนย์พัฒนาเกษตรธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยแพร่ การสนับสนุนด้านงบประมาณจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีการบูรณาการในพื้นที่โดยเกษตรจังหวัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร น่าจะบรรลุเป้าหมายได้

ปัจจัยที่สร้างความยั่งยืน คือ

มีรายได้ แนวนอนเทียบเคียงกับ สถานภาพทางสังคมซึ่งบรรลุได้ด้วยมีเงื่อนไขสำคัญ ดังนี้

- มีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
- ต้องทำงานตามคุณภาพและส่งมอบตามที่กำหนด
- ต้องทำงานเต็มเวลาเหมือนผู้มีเงินเดือน
- มีปริมาณงานเพียงพอตลอดทั้งปีเหมือนผู้มีเงินเดือนประจำ

- ผลผลิตต้องสามารถจำหน่ายได้ผลตอบแทนอย่างน้อยเฉลี่ยเดือนละ 15,000 บาท
- ต้องทำเกษตรอินทรีย์
- ผ่านการทดสอบการทำงานแบบบูรณาการด้วยระบบดิจิทัล

การมีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และการเกษตรอินทรีย์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงโปรดให้มูลนิธิฯ ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยให้ผลิตอาหารวิถีธรรมชาติรับประทานเองได้ภายใน 45 วัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของสร้างความพร้อมทางการเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง ต่อมาจึงมีการปลูกฝังการปฏิบัติและวิธีการคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้และศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) (ดังภาพ)

การทำงานตามคุณภาพ

รวมเวลาที่เริ่มต้นจนปัจจุบันเป็นเวลา
กว่า 15 ปี ทั้งหมดยังคงมีศูนย์การเรียนรู้และ
ศูนย์สาธิต อยู่ส่วนหนึ่ง สามารถพัฒนาเข้าสู่
ระบบการบริหารจัดการและการผลิตแบบ
precise quality และ precise delivery ระบบ
ดิจิทัลได้จนสามารถปลูกพืชผักรับประทานเอง
ส่งสมาชิก จะรับซื้อผักที่รับประทานไม่ทันส่งได้
ตามวัน เวลา และปริมาณที่ร้านค้าสั่งซื้อได้

ในระหว่างนั้นทั้ง 2 พระองค์ทรงโปรด
ให้ช่วยเหลือการฟื้นฟูอาชีพชาวนาด้วยการปลูกข้าว
แบบประณีตเพื่อนพ้อง (ภพฯ) ช่วยให้ชาวนา
ที่ต้องการจะเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ที่มีผลผลิต
เพิ่ม ลดรายจ่าย จากต้นทุนและการดูแล และ
เพิ่มคุณค่าด้วยการปลูกข้าวอินทรีย์โดยรวมกับ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้พัฒนาเครื่อง
หย่อนกล้าข้าวแบบประณีตเพื่อนพ้อง (ภพฯ)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พร้อมๆกับร่วมกับ
มหาวิทยาลัยขอนแก่นบ่มเพาะผู้จัดการทำนา
ให้ สามารถให้ บริหารการปลูกข้าว
ตามมาตรฐานซึ่งพร้อมปฏิบัติการด้วยระบบดิจิทัล

มีปริมาณงานเพียงพอเหมือนผู้มีเงิน เดือนประจำ

คู่ขนานกันนี้มูลนิธิฯ ยังได้มีการพัฒนา
โครงการข้าว นา ปลา ผัก เพื่อให้ชาวนาสามารถ
เพิ่มความหลากหลายของผลิตผลไม่จำกัด
เฉพาะข้าว ซึ่งหากเกิดนาล่มก็จะขาดรายได้
ซึ่งโครงการนี้เท่ากับ เป็นการเพิ่มรายได้และ
ลดความเสี่ยง

การทำงานอย่างบูรณาการ ด้วยระบบดิจิทัล

ยังมีการผลิตของหลายอย่างต้องมีการ
จัดการที่มีประสิทธิภาพ การเพาะปลูกที่มีความ
หลากหลาย มีอาจจะอบรม จึงต้องมีการ
ถ่ายทอดวิธีการที่ผ่านการปฏิบัติสำเร็จมาแล้ว
ซ้ำอีกลงในระบบดิจิทัลที่เป็นแผนแบบบูรณาการ
ซึ่งต้องใช้การวางแผนดิจิทัลควบคู่กันไป
ซึ่งมูลนิธิฯ ได้ร่วมกับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย
ก่อตั้งจังหวัดแพร่ พัฒนาโปรแกรม

บัดนี้มูลนิธิฯ พร้อมที่จะส่งเสริม
การเกษตรอินทรีย์แบบดิจิทัลได้แล้วสามารถจะ
สร้างความมั่นคงทางอาชีพให้มั่นคงได้สูง
โดยตั้งใจจะวางระบบดิจิทัลให้เกษตรกร
ที่เป็นชาวนา ที่มีพื้นที่ 5 ไร่ ให้มีรายได้ต่อเนื่อง
ทั้งปี มีงานทำทั้งปี ทำงานวันละ 7 ชั่วโมง
สัปดาห์ละ 6 วัน จะมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ
15,000 บาท เท่ากับเงินเดือนผู้จบปริญญาตรี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโครงการดังกล่าว
ของมูลนิธิฯ เพื่อนพ้อง (ภาฯ) เป็นการ
ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแบบรอบด้าน
อย่างยั่งยืน ด้วยความร่วมมือของหน่วยงาน
ราชการได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การฟื้นฟูอาชีพผู้ประสบอุทกภัยตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดำเนินการ
มาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสร้างความมั่นคง
ทางอาชีพให้มีรายได้และมั่นคงขึ้น

**โครงการต้นแบบฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย
ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย
และการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
บ้านบางตาแผ่นดิน หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง
จังหวัดอ่างทอง**

บ้านบางตาแผ่นดิน หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแห ได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี 2552 ของอำเภอเมืองอ่างทอง มีการพัฒนาหมู่บ้านอยู่ในระดับ มั่งมี ศรีสุข เป็นกิจกรรมเพื่อสร้าง การเรียนรู้แก่ประชาชน ในหมู่บ้าน ได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำรงชีวิต กิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนา ให้คนในหมู่บ้านเรียนรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเอง การวางแผนชีวิต การบริหารจัดการหมู่บ้าน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ อย่างยั่งยืน จุดเด่นของหมู่บ้านบางตาแผ่นดิน มีโครงการต้นแบบฟื้นฟู ผู้ประสบอุทกภัย ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของ มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก

ทองคำ เพ็ชรปานกัน

พัฒนาการอำเภอเมืองอ่างทอง

สภากาชาดไทย สืบเนื่องจากเมื่อประมาณเดือน กันยายนของปี 2549 ตำบลบ้านแห ได้ประสบ อุทกภัยอย่างหนัก น้ำท่วมพื้นที่การเกษตรทำให้ ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ประชาชนไม่มี งานทำ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนมูลนิธิอาสา เพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ได้แจกถุงยังชีพแก่ประชาชน ขณะนั้นนางนงนุช คำคง ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบล บ้านแห ได้เล่าให้ฟังว่า ศาสตราจารย์ชิต นายแพทย์พิชิต สุวรรณประกร กล่าวว่าคุณยังชีพ ได้รับแล้วก็หมดไป ทำอย่างไรจะให้ประชาชน อยู่ได้และพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำ โครงการต้นแบบฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของ มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า โสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ องค์นายก กิตติมศักดิ์ และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า พัชรกิติยาภาองค์ประธานมูลนิธิฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน ประชาชนมีกิน มีใช้ มีรายได้เพิ่มขึ้น
2. เพื่อสร้างหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวอย่างและขยายผลให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน
3. เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
4. เพื่อให้ประชาชนมีแหล่งอาหารอันเป็นการ “ลดรายจ่าย”
5. เพื่อเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แพร่หลาย

แนวทางการดำเนินงานใช้หลักบันได 5 ขั้นตอน คือ ขั้นจุดประกาย ขั้นตอนการขยายผล ขั้นพึ่งพาตน ขั้นตอนคนเกษตรอินทรีย์ และขั้นตอนมีชีวิตอย่างพอเพียง โดยใช้กลยุทธ์ 3 ประการ คือ เปลี่ยนวิถีชีวิตผลิต เปลี่ยนวิถีคิด และเปลี่ยนวิถีชีวิต สถานที่ดำเนินการฝึกอบรมใช้พื้นที่ของครอบครัว นายธাত্রี คำคงนางนางนุช คำคง เป็นสถานที่ฝึกอบรมและการเรียนรู้ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยให้พึ่งพาซึ่งกันและกัน กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมอบรมครั้งแรกประกอบด้วยประชาชนในตำบลบ้านแห จำนวน 200 ครอบครัว หลังอบรมมีประชาชน จำนวน 89 ครอบครัว สมัครใจเข้าสู่

กระบวนการเรียนรู้โดยใช้หลักที่ว่า “ซึ่งนำไปคิด สาธิตให้ดู เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ละทิ้งนิสัยเดิม เริ่มหนึ่งที่ตัวเอง ”

ในปี 2552 บ้านบางตาแผ่นดิน หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแห โดยการนำของนางนงนุช คำคง ผู้ใหญ่บ้านร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองอ่างทอง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามหลักการพัฒนาชุมชนด้วยการสร้างการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดำเนินการในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกัน การบริหารจัดการชุมชน พัฒนาปราชญ์ชุมชน พัฒนาภูมิปัญญา เป็นแหล่งเรียนรู้หมู่บ้านผ่านเกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกระทรวงมหาดไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงและมีความสุข

ขั้นตอนการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

1. การส่งเสริมครอบครัวพัฒนา จัดการอบรมการสร้างการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่หัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน จำนวน 30 ครัวเรือน และการศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

2. การสร้างระบบการบริหารจัดการชุมชน เรียนรู้ชุมชน การจัดเวทีการวางแผนชีวิต แผนชุมชน โดยให้การเรียนรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน การวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน การจัดทำแผนพัฒนาชีวิต การจัดทำแผนชุมชน การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามแบบของกระทรวงมหาดไทย (4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด) และประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน ครั้งที่ 1

3. การจัดกิจกรรมสาธิตการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ค้นหา ภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง อนุรักษ์เพื่อสืบทอดไปสู่บุตรหลาน

4. การจัดเวทีการจัดการความรู้ปัจจัยแห่งความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน ครั้งที่ 2

จากการดำเนินงานของหมู่บ้านและผู้นำที่เข้มแข็ง และการสนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิ เพื่อนพ้อง (ภาค) ยามยาก สภาเกษตรกรไทย ทำให้หมู่บ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ และศึกษาดูงานของประชาชนในการดำเนินงานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ฐาน ดังนี้

กิจกรรม ประกอบด้วย ฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน ดังนี้

ฐาน 1 น้ำหมักชีวภาพเพื่อนพ้อง (ภาค)
สอนการทำน้ำพอก น้ำแม่ สารไล่แมลง สารจับใบ การนำวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรลักษณะสด มาทำการหมักในรูปแบบของเหลวและมาใช้ประโยชน์เป็นอาหารเสริมเพื่อเร่งการเจริญของพืชและสัตว์

ฐาน 2 น้ำยาเอนกประสงค์เพื่อนพ้อง (ภาค)

สอนการทำน้ำยาล้างจาน ยาสระผม ครีมนวดผม น้ำยาซักผ้า ฯลฯ

ฐาน 3 น้ำส้มควันไม้เพื่อนพ้อง (ภาค)
สอนวิธีการเผาถ่านเพื่อให้ได้น้ำส้มควันไม้ใช้เป็นสารขับไล่แมลง

ฐาน 4 ปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อนพ้อง (ภาค)
สอนวิธีการทำ ปุ๋ยหมักชีวภาพสูตรต่างๆ

ฐาน 5 เกษตรอินทรีย์เพื่อนพ้อง (ภาค)
สอนวิธีใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การทำแปลงพืชผัก การหมักดิน การคลุมดิน การใช้สารอินทรีย์

กิจกรรม ของศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบเพื่อนพ้อง (ภาค) ยามยาก เป็นศูนย์การเรียนรู้แบบครบวงจร ในพื้นที่ 60 ไร่ มีอาคารฝึกอบรม แปลงสาธิตการทำนาข้าวอินทรีย์ ไร่สวนผสม 1 ไร่ แก้งน การปลูกไม้พุ่มหวาน การเลี้ยงปลาตกบ้านดิน การเลี้ยงหมูหลุม การปลูกพืชสมุนไพร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตกล้วยอบม้วน นอกจากนี้ได้จัดอบรม แบบพักค้าง ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติสามารถนำไปทำกิจกรรมที่บ้านได้ด้วยตนเอง

จากการดำเนินงานได้พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งตำบลบ้านแห มีความเป็นอยู่ดีขึ้น จนกลายเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบที่เปิดให้เกษตรกรหรือบุคคลทั่วไปเดินทางมาศึกษาดูงาน เรียนรู้การปฏิบัติจริง นำไปปฏิบัติสามารถพึ่งตนเองได้

ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา
สิริวัฒนาพรรณวดี

ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ถึงวันนี้ ข้าพเจ้ามั่นใจว่า โครงการ TO BE NUMBER ONE ประสบความสำเร็จในเชิงคุณภาพค่อนข้างมาก คนทำงานรู้ว่าทำแล้วได้ประโยชน์ แต่คนทั่วไปดูจะยังไม่ค่อยรู้ว่กันแท้ของ TO BE NUMBER ONE คือ อะไร ทำอะไร และเกิดประโยชน์อย่างไร ปัจจุบันโครงการ TO BE NUMBER ONE เจริญก้าวหน้าไปมาก มีพัฒนาการทั้งด้านยุทธศาสตร์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม รวมทั้งองค์ความรู้ในการพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ ซึ่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดหลายท่านคงทราบดีว่า เยาวชน TO BE NUMBER ONE ในจังหวัด มีศักยภาพเพียงใด ข้าพเจ้าขอฝากว่า การสร้างเยาวชน แกนนำ และอาสาสมัคร TO BE NUMBER ONE เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เราต้องมีผู้สืบทอดเจตนารมณ์ ถ้าเด็กๆ รู้ว่าเราทำวันนี้เพื่อเขา เขาก็จะทำเพื่อคนรุ่นต่อไป นี่คือการสร้างอนาคตที่ดี ให้กับสังคมไทย

พระตำราฐทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี
ในงานมหกรรมรวมพลสมาชิก TO BE NUMBER ONE ประจำปี 2558

โครงการณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE)

ในทูลกระหม่อมมหัศจรรย์อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

กรมสุขภาพจิต

ลงวันที่ 25 มกราคม 2545 ทั้งนี้ ด้วยทรงเห็นว่าการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนให้ได้ผลอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยองค์ความรู้สุขภาพจิต เป็นสำคัญ

โครงการ TO BE NUMBER ONE มีเป้าหมายการพัฒนาเยาวชน อายุ 6 -25 ปี ให้มีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ โดยมียุทธศาสตร์และวิธีการดำเนินโครงการที่ยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลาง บนพื้นฐานการเข้าถึงสาเหตุของปัญหา เข้าใจธรรมชาติ พฤติกรรม และความต้องการของเยาวชน วัยรุ่น มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้เยาวชนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ การดำเนินการโครงการ ครอบคลุมทั้งงานส่งเสริมสุขภาพจิตในกลุ่มเยาวชน ปกป้องงานป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในเยาวชน กลุ่มเสี่ยง และงานบำบัดรักษา ในเยาวชนกลุ่มป่วยโดยมีกลยุทธ์สำคัญ คือการใช้สโลแกน “เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด” ก่อให้เกิดความท้าทาย และจูงใจเยาวชนไม่ให้ยุ่งกับยาเสพติด แต่มุ่งค้นหาความเป็นหนึ่งของตนเอง แนวคิดและกิจกรรมในโครงการเน้นการให้โอกาสมากกว่าการปราบปราม โดยเพิ่มโอกาสให้เยาวชนได้รับการ

ท่ามกลางความรุนแรงของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในสังคมไทย ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกล ที่จะช่วยให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด และจะส่งผลต่อการป้องกันแก้ไขปัญหานั้น ในสังคม ทั้งนี้ เพราะปัญหายาเสพติดเป็นสาเหตุเชื่อมโยงกับปัญหาต่างๆ กอปรทั้งทรงมีความเข้าใจในธรรมชาติ และเชื่อมั่นในพลังของเยาวชนที่จะกำหนดอนาคตของตนเอง ทูลกระหม่อมมหัศจรรย์ อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี จึงทรงพระกรุณาธิคุณรับเป็นองค์ประธานโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยทรงมอบหมายให้กรมสุขภาพจิต ซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนวัยรุ่น ทำหน้าที่เลขานุการโครงการตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 18/2545

พัฒนาและแสดงความสามารถที่หลากหลาย
ในลักษณะส่งเสริมการแข่งขันทำความดี
เป็นสิ่งจูงใจให้เยาวชนอยากเข้าร่วมกิจกรรม
อย่างต่อเนื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
เป็นลักษณะ Play and Learn ใช้กิจกรรมเป็น
สื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและ
สนุกกับการเรียนรู้ โดยการประยุกต์กับองค์ความรู้
สุขภาพจิต ดังนี้

กลุ่มปกติ มุ่งเสริมสร้างและพัฒนา
เยาวชนให้มีความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งเป็น
พื้นฐานคุณภาพทางจิตใจที่สำคัญของ
การดำเนินชีวิตมีความเข้มแข็งทางจิตใจ และ
มีทักษะในการแก้ไขปัญหาด้านทานต่อสิ่งยั่วยุ
ต่างๆ ได้รวมทั้งพัฒนาความก้าวหน้าให้กับตนเอง

กลุ่มเสี่ยง มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้ห่างไกล
จากปัญหา ด้วยการจัดกิจกรรมในรูปแบบ
เพื่อนช่วยเพื่อน Self Help Group การให้คำปรึกษา
การสร้างพื้นที่เชิงบวกสำหรับการทำสิ่งดีๆ
ร่วมกันในสังคม

กลุ่มป่วย มุ่งช่วยให้ผู้เสพผู้ติด
สามารถเปิดเผยตัวเอง และเข้าสู่ระบบ
การดูแลช่วยเหลือ บำบัดและกลับมาใช้ชีวิต

ในสังคมได้โดยไม่เป็นตราบาป จากการมี
ส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะบูรณาการ
แบบองค์รวม ยุทธศาสตร์โครงการ
TO BE NUMBER ONE

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์
เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อ
ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้
แนวคิดการสร้างกระแส “เป็นหนึ่งในไม่พึ่ง
ยาเสพติด” โดยผ่านสื่อและการจัดกิจกรรม
รณรงค์สร้างสรรค์ต่างๆ เพื่อให้วัยรุ่นและ
เยาวชนและประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรม
เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง
โดยการสนับสนุนการรวมตัวกันของสมาชิก
TO BE NUMBER ONE โดยการจัดตั้งเป็น
ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ประกอบด้วย
กรรมการ กองทุน กิจกรรม ภายใต้การบริหาร
จัดการของคณะกรรมการ หรือ แกนนำเยาวชน
/อาสาสมัคร ด้วยการรวบรวมคนดี คนเก่ง
และคนที่มีอุดมคติ ที่จะสร้างกิจกรรมดี ๆ
ร่วมกันเพื่อกระตุ้นปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแ
สนิยมที่เอื้อต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญห
ยาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้าง
ภูมิคุ้มกันทางจิตให้กับเยาวชน ประกอบด้วย

โครงการย่อยที่1 การจัดกิจกรรมการ
เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตให้กับเยาวชน
โดยจัดกิจกรรมและผลิตเทคโนโลยีเพื่อการ
เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตให้แก่เยาวชน
โดยตรง และดำเนินการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
ทางจิต ผ่านแกนนำเยาวชน โดยอบรมให้ความรู้
และผลิตเทคโนโลยีให้แก่กลุ่มแกนนำเยาวชน
สำหรับจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
ทางจิตเยาวชนและสนับสนุนให้แกนนำเยาวชน
ที่ผ่านการอบรมดำเนินการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน
ทางจิตให้กับเยาวชน

โครงการย่อยที่ 2 การพัฒนาและ
จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE
(TO BE NUMBER ONE FRIEND CORNER)
ในชุมชนเมือง ชุมชนชนบท สถานศึกษา
และสถานประกอบการซึ่งเป็นกิจกรรมการ
ให้บริการ ในโครงการ TO BE NUMBER ONE
ภายใต้แนวคิด “ปรับทุกข์ สร้างสุข
แก้ปัญหา พัฒนา EQ” มีแกนนำเยาวชน/
อาสาสมัคร เป็นผู้บริหารจัดการและให้บริการ
แก่สมาชิก โดยจัดให้มี บริการให้คำปรึกษา
(Counseling) บริการฝึกแก้ปัญหา พัฒนา EQ
ทั้งด้วยตนเอง กิจกรรมกลุ่มและบริการกิจกรรม
เสริมทักษะเชิงสร้างสรรค์ด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ ฯลฯ
เพื่อสร้างสุข ซึ่งตั้งแต่ปี 2555 ได้
มีการขยายกลุ่มเป้าหมายไปในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกอบรม
เด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน และทัณฑสถาน กรมราชทัณฑ์
กระทรวงยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนา
เครือข่าย เน้นการสร้างและพัฒนาเครือข่าย
สมาชิก เพื่อให้เกิดการร่วมมือร่วมใจป้องกัน
ปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
ในรูปแบบของการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง
หน่วยงาน/องค์กรภาครัฐ และเอกชนในระดับ
ประเทศและระดับพื้นที่ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ ที่ 1
และ 2 จะเน้นดำเนินการในกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อ
การเสพติด คือ วัยรุ่นและเยาวชนเป็นหลัก
โดยเผยแพร่ความรู้และทักษะในการป้องกัน
การติดสารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน
ซึ่งโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้จัด

กิจกรรมรณรงค์ถ่ายทอดความรู้และทักษะ
การป้องกันการติดสารเสพติดแก่กลุ่ม
เป้าหมายเป็นประจำทุกปี เช่น กิจกรรมองค์
ประธานโครงการฯ เสด็จเยี่ยมการดำเนินงาน
โครงการ TO BE NUMBER ONE, กิจกรรม
มหกรรมรวมพล TO BE NUMBER ONE,
กิจกรรมค่ายพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE
สู่ความเป็นหนึ่ง (TO BE NUMBER ONE CAMP)
และส่งเสริมให้มีการขยายเครือข่าย
ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
ชุมชน สถานประกอบการ สถานพินิจฯ
ตามยุทธศาสตร์ที่ 3

ความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ตลอดระยะกว่า 14 ปีที่ผ่านมา

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้างต้น จนถึงปัจจุบัน ได้พัฒนารูปแบบและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและธรรมชาติ ของวัยรุ่นและเยาวชน รวมทั้งขยายโอกาสการเข้า มามีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น ทุกปี เพื่อสร้างกระแสและเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางจิตให้กับเยาวชน อย่างครอบคลุมทุกกลุ่มอายุ และพื้นที่ จนในปัจจุบัน โครงการ TO BE NUMBER ONE มีสมาชิกกว่า 40 ล้านคน รวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE กว่า 3 แสนชมรม และมีศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE กว่าหมื่นแห่งทั่วประเทศ และจากการศึกษา พบว่าเยาวชน สมาชิกและ อาสาสมัครแกนนำ TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการอย่างต่อเนื่อง

- มีการเรียนรู้และเติบโตขึ้น มีการ เรียนรู้หลักคิดของการมีชีวิตที่ดีงาม เช่น เรียนรู้ว่าการให้มีความสำคัญกว่าการรับ

- มีการพัฒนาความสามารถที่เห็น เด่นชัดในเรื่องความกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก

- มีจิตอาสา มีภาวะผู้นำ มีการปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดี เช่น ลดพฤติกรรม เกเรสนใจการเรียน มากขึ้น เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น

- ช่วยให้ได้รับโอกาสที่ดีทางสังคม การศึกษาและการทำงาน มีความสัมพันธ์ ในครอบครัวแน่นแฟ้นขึ้น

- มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ พึงประสงค์ เช่น ลดปัญหาการทะเลาะวิวาท หนีเรียนเลิกดื่มสุรา

- ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ให้แก่องค์กร เช่น ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง นักเรียนมาเรียนมากขึ้น

- ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานประกอบการกับชุมชนดีขึ้น มีการทำ กิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือกันมากขึ้น

- ก่อให้เกิดการรับรู้และมีส่วนร่วมจาก ภาคประชาชนในการเข้ามาสนับสนุนเยาวชน ให้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ภายใต้โครงการ TO BE NUMBER ONE มากขึ้น

นอกจากนี้ โครงการยังมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพชมรม โดยจัดกิจกรรม การประกวดผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อเปิด โอกาสให้ชมรมมีเวทีแสดงผลการดำเนินงาน ของตนเอง และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับชมรมอื่นๆ ทั่วประเทศ พร้อมทั้งสร้างขวัญ กำลังใจในการทำงาน โดยมีชมรมที่มีการ ดำเนินงานผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโครงการ ได้รับรางวัลและผ่านเข้าสู่ระดับต้นแบบกว่า 400 ชมรม ซึ่งชมรมต้นแบบเหล่านี้สามารถ เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นต้นแบบเพื่อขยายผล สำหรับการพัฒนาศักยภาพชมรมอื่นๆ ทั่วประเทศ

จากการประเมินผล โครงการ TO BE NUMBER ONE พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การเปิดบริการโปรแกรมนอกเวลา เรียนเป็นการเพิ่มโอกาสที่เยาวชนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของโครงการ

TO BE NUMBER ONE สามารถเข้าถึงบริการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. ผลกระทบทางบวกของโครงการต่อเยาวชนมีความชัดเจน

3. โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) เป็นโครงการที่เน้นด้านการส่งเสริมป้องกันการใช้สารเสพติดในเยาวชนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศโดยมีจุดแข็งคือองค์ประธานทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการมีหน่วยงานเจ้าภาพที่ชัดเจน คือ กรมสุขภาพจิต ภายใต้สำนักงานระดับกองที่ดำเนินภารกิจเฉพาะด้าน ดังนั้นการดำเนินโครงการจึงสามารถผลักดันไปในทิศทางให้เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวทางและต้นแบบการดำเนินการส่งเสริมป้องกันเยาวชนในบริบทของชุมชนและกลุ่มเสี่ยงที่หลากหลาย

4. การกำหนดองค์ประกอบทางพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยปกป้องให้เยาวชนห่างไกลสารเสพติดเพื่อนำมาวางแผนกิจกรรมที่หวังผลให้กลุ่มเยาวชนเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยปกป้อง เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ การตัดสินใจ การสื่อสาร การใช้เวลาว่าง และการปฏิบัติตามระเบียบ การรับรู้คุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต เป็นต้น

5. การเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์และเปิดเวทีการประกวดให้เยาวชนได้ทดสอบความท้าทายและได้แสดงออกทำให้เกิดผลกระทบต่อนวัตกรรมทางบวกของเยาวชน เช่น ความอดทน การเคารพกฎเกณฑ์ ของกลุ่ม การรอคอย การเห็นอกเห็นใจสมาชิกจากการศึกษาพบว่าแกนนำและสมาชิก TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อตนเอง สามารถเรียงลำดับตามคะแนนผลการประเมินจากมากที่สุด คือ สามารถใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์, การมีจิตอาสา และเสียสละเพื่อส่วนรวม, การควบคุมตนเองได้, การเข้าใจและเห็นคุณค่าในตนเอง และประโยชน์ต่อการเรียนต่อ/สมัครงาน/ทำงาน/ใช้ชีวิต

2. ประโยชน์ต่อผู้อื่น สามารถเรียงลำดับตามคะแนนผลการประเมินจากมากที่สุด คือ การช่วยให้เพื่อนๆ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์,

การพัฒนา EQ ให้เพื่อนๆ เช่น การคิดแก้ปัญหา การควบคุมตนเอง การตัดสินใจ ฯลฯ, การเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนๆ, การแนะนำและพูดคุยให้เพื่อนๆ เห็นโทษของยาเสพติดและการเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่าเยาวชนที่ผ่านการเข้าค่ายฯ ได้นำความรู้ทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ให้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวอย่างความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE

“โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการที่ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ต้นเหตุดำเนินการกับทุกกลุ่ม โดยเน้นไปที่เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ด้วยการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกสร้างกระแสนิยมต่อต้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนกับพัฒนาทักษะชีวิตและเครือข่ายในการป้องกันและช่วยเหลือ เป็นการเอาน้ำดีมาไล่น้ำเสียด้วยการเอาผู้ติดยาเสพติดไปบำบัดให้เป็นคนดี รวมทั้งป้องกันคนดีให้มีภูมิคุ้มกัน ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วให้คนกลุ่มนี้เข้าไปช่วยเพื่อนหรือผู้ติดยาเสพติดให้เลิกและกลับตัวเป็นคนดี”

นาย รัชชัย เทิดเผ่าไทย อดีตรัฐมนตรีว่าการจังหวัดลำปาง ได้กล่าวว่า

“กว่า 10 ปี ที่ผ่านมา โครงการ TO BE NUMBER ONE ได้เปลี่ยนภาพลักษณ์ของเยาวชน ในอดีตและสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของเยาวชนและเด็กไทยในปัจจุบัน เป็นเยาวชนที่มีพลัง มีความฝัน มีแรงบันดาลใจ มีกระบวนการวางแผนเป็นสะพานไปสู่ความสำเร็จ รวมทั้งมีความภาคภูมิใจ เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข เยาวชนหลายคนเป็นเยาวชนต้นแบบ TO BE NUMBER ONE IDOL ปัจจุบันโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้มีการพัฒนาขยายเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาระหว่างกันเพื่อให้เกิดการเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ครอบคลุมทุกชมรมทั่วประเทศ และกำลังขยายความร่วมมือไปยังประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประชาคมอาเซียน ถือได้ว่า 12 ปีที่ผ่านมาโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้เติบโต และประสบความสำเร็จอย่างสูง”

ลำปาง

จากจังหวัด TO BE NUMBER ONE

ดีเด่นระดับประเทศ ปี 2558 ก้าวสู่ระดับเงินปี 2559

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ตลอดเส้นทาง 13 ปีที่ผ่านมา จังหวัดลำปางได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด จึงได้กำหนดให้การป้องกันแก้ไขปัญหาเป็นวาระสำคัญของจังหวัด มุ่งขจัดยาเสพติดให้หมดไป เพื่อขับเคลื่อนสู่จังหวัด “ลำปาง ; นครแห่งความสุข” โดยได้น้อมนำโครงการ TO BE NUMBER ONE มาเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เพื่อให้เกิดค่านิยม “เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่ง ยาเสพติด”

ส่งผลให้จังหวัดลำปางได้รับการคัดเลือกเป็นจังหวัด TO BE NUMBER ONE ดีเด่นระดับภาค ตั้งแต่ทศวรรษแรกรวม 5 ครั้ง ได้รับการคัดเลือกเป็นจังหวัด TO BE NUMBER ONE ดีเด่นระดับประเทศ ในปี 2558 รักษามาตรฐาน

ระดับเงินปีที่ 1 ในปี 2559 และได้มีโอกาสรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี องค์ประธานโครงการ TO BE NUMBER ONE ถึง 3 ครั้ง

จังหวัดลำปางได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโครงการจัดขึ้น ทั้งการประกวดจังหวัด/ชมรม TO BE NUMBER ONE TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE TO BE NUMBER ONE IDOL อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเยาวชนก็ได้รับรางวัลทั้งในระดับภาคและระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง

รวมทั้งการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนถิ่นวิทย์ฯ ได้รับรางวัลชนะเลิศดีเด่นระดับประเทศ ปี 2557 รักษามาตรฐานระดับเงินปีที่ 1 ในปี 2558 ปีที่ 2 ในปี 2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ดีเด่นระดับประเทศ ปี 2558 รักษามาตรฐานระดับเงินปีที่ 1 ในปี 2559

นอกจากนี้พบว่ามีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี ในปีนี้ครอบคลุมถึงร้อยละ 98.8 มีชมรมจำนวน 1,175 ชมรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.42 มีศูนย์เพื่อนใจรวม 63 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.55 สมาชิก “ใครติดยายกมือขึ้น” สามารถใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขกว่าร้อยละ 80 ผู้เสพและผู้ติยาลดลงชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่ม อายุ 10 - 24 ปี

จังหวัดลำปางมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินโครงการที่ชัดเจนคือ “เยาวชนลำปางเก่งดี มีสุข โดยไม่พึ่งยาเสพติด” มีเป้าหมายก้าวสู่จังหวัดดีเด่นในปี 2558 รักษามาตรฐานระดับเงินระดับทอง ปี 2559 - 2564 และก้าวสู่ต้นแบบระดับเพชรในปี 2565 ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการโครงการ TO BE NUMBER ONE จังหวัดลำปาง ซึ่งมีสำนักงานโครงการฯ อยู่ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหัวใจสำคัญในการทำงาน คือ

1. **สร้างความเข้าใจ “TO BE NUMBER ONE”** แก่ทุกภาคส่วน

2. **ใช้การบูรณาการ** การทำงานร่วมกัน ทั้งการคิด และลงมือปฏิบัติ เน้นการระเบิดจากภายในส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรม “เยาวชนคิด เยาวชนทำ ผู้ใหญ่หนุน” โดยมีหลักการขับเคลื่อนโครงการ คือ

ยึด 4 ยุทธศาสตร์หลัก

เน้นหนักบริหารบที่ที่ดีจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างเครือข่ายบูรณาการขยายงานสู่ชุมชนติดตามประเมินผลต่อเนื่อง

1. **ยึด 4 ยุทธศาสตร์หลัก** นอกเหนือจากยุทธศาสตร์หลัก 3 ย. คือ สร้างกระแส สร้างภูมิคุ้มกัน ทางจิตสร้างเครือข่ายแล้ว ยังได้เพิ่มยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโครงการด้วย

2. **เน้นหนักบริหารบที่ดี** สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ทั้งจากจังหวัด รัฐวิสาหกิจ เอกชน ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดหาทุนในรูปแบบต่างๆ

3. **จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้** ใช้การจุดประกายขยายความคิด ติดตามหาทางปัญญา ให้กลุ่มเป้าหมาย ทุกภาคส่วนทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

4. **สร้างเครือข่ายบูรณาการ** ขยายเครือข่ายสู่อำเภอทุกอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน โดยยึดหลักให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง

5. **ขยายงานสู่ชุมชน** สนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE อย่างต่อเนื่อง ทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการและในชุมชน

6. **ติดตามประเมินผลต่อเนื่อง** ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเน้นการทำงานแบบเล็ก ยาว ลึก เล็ก - มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจน ยาว - มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน และลึก - มุ่งทำงานในเชิงคุณภาพ

สำหรับการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์หลัก 3 ย.ของโครงการ จังหวัดลำปางได้ดำเนินการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดนอกจากกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ได้ดำเนินการทุกปีแล้ว ในปี 2559 นี้ได้จัดทำเว็บไซต์ใหม่ภายใต้ชื่อ tobelampang.org รับสมัครสมาชิกผ่านระบบ On line จัดทำจดหมายข่าว สติกเกอร์ TO BE NUMBER ONE ลำปาง

จังหวัดลำปางได้สนับสนุนการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL และ TO BE NUMBER ONE Teen Dancercise ทุกปีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเยาวชนที่ผ่านการแข่งขัน TO BE NUMBER ONE Teen Dancercise มีประสบการณ์และผลงานเชิงประจักษ์ระดับประเทศ ได้กลับมาสร้างศูนย์การเรียนรู้ TO BE NUMBER ONE เพื่อฝึกสอนการเต้น การร้องเพลงให้เยาวชนตั้งแต่เด็กอายุ 5 ขวบขึ้นไปก้าวเข้าสู่การเป็นคลื่นลูกใหม่ที่มีคุณภาพเป็นคนเก่ง คนดี จากรุ่นสู่รุ่นต่อไปเป็นการขยายกิจกรรมทางเลือกครอบคลุมในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย สร้างความภาคภูมิใจตนเองและผู้ปกครอง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน ได้พัฒนาคุณภาพสมาชิกให้เป็นคนเก่งและดินนอกเหนือจากการจัดค่ายพัฒนาศักยภาพแกนนำศูนย์เพื่อนใจทุกอำเภอและการส่งสมาชิกเข้าค่ายทูบีนัมเบอร์วันทุกปีอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2558 - 2559 ได้บูรณาการร่วมกับ ภาครัฐจังหวัดลำปาง ดำเนินการจัดโครงการ 1 ตำรวจ 1 โรงเรียน 1 TO BE NUMBER ONE นำครู DARE จัดการเรียนการสอนในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 บูรณาการกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 35 ลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 - 3 จัดค่ายลูกเสือทุกเขตพื้นที่การศึกษา

ในปี 2559 นี้มีสมาชิกผู้เสพและติดยาที่เข้าโครงการ “ใครติดยากมือขึ้น” เข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาในสถานบริการสาธารณสุข ค่ายบำบัดและสถานพินิจ และได้ส่งเยาวชนที่ผ่านการบำบัดรักษาเข้าค่ายอบรมฟื้นฟูจิตใจของพระอาจารย์ ว.วชิรเมธี

จังหวัดลำปางได้นำแนวคิดดังกล่าว มาจัดทำโครงการ **ล้างใจได้ร่มโพธิ์** โดยประสานความร่วมมือกัน ทั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด ศาลแผนกคดีเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มณฑลทหารบกที่ 32 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง วัดพระธาตุหมื่นครั้น เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง นำเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มาสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตโดยใช้ธรรมะนำทาง

จัดโครงการปลดโซ่ตรวนใจในห้องขัง
คืนคนดีสู่สังคมในเรือนจำกลางลำปาง และ
ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง โดยมุ่งเน้นการ
สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตให้กับผู้ต้องขัง

จากการติดตามพบว่าสมาชิกที่ผ่านการ
บำบัดและการอบรมทางจิตใจเล็กยุ่งเกี่ยวกับ
ยาเสพติดอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชนได้อย่าง
ปกติสุขสมาชิกเมื่อผ่านการบำบัดครบขั้นตอนแล้ว
สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติกว่าร้อยละ 90

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนา
เครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

นอกจากอบรมแกนนำให้ครอบคลุม
ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ และ
เครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการจัดตั้งชมรม
และศูนย์เพื่อนใจทุกอำเภอได้อย่างต่อเนื่อง
ครอบคลุมแล้ว ยังได้จัดให้เยาวชนได้ไปศึกษา
ดูงานเครือข่ายในจังหวัดที่ประสบความสำเร็จ
มาต่อเนื่องเป็น การสร้างแรงบันดาลใจ
ให้สมาชิกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ได้ริเริ่มขยายเครือข่ายผ่านกลุ่มพลัง
มวลชนต่างๆ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
ที่สำคัญ คือได้จัด**โครงการ 1 อำเภอ 1 หมู่บ้าน/
ชุมชนต้นแบบ** สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมี
เป็นรูปธรรมมีผู้เสพรายใหม่เข้าสู่ระบบ
การบำบัด 2.27 ต่อ 1000 ประชากร (เป้าหมาย
ไม่เกิน 3 ต่อ 1,000 ประชากร)

สำหรับสถานประกอบการ ได้จัดอบรม
แกนนำชมรมและศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE
ทุกแห่ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่ต้นแบบ
แล้วยังได้จัดโครงการค้นหาคนดีและองค์กรดี
ที่สามารถขับเคลื่อนโครงการได้อย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างเครือข่าย เสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่
ผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี

นอกจากปัญหายาเสพติดแล้ว เยาวชน
ลำปางยังมีปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
จังหวัดลำปางจึงได้เพิ่มทักษะเรื่องเพศ
ในโครงการแม่วัยใส TO BE NUMBER ONE
และพัฒนากระบวนการช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลจากการดำเนินการ
ที่เข้มแข็งของแกนนำ เพื่อรวมกิจกรรมพัฒนา
ตนเองให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อไป

สำหรับแผนการดำเนินงานจังหวัด
ลำปางพร้อมที่จะก้าวต่อไปดังนี้

1. รณรงค์ให้จังหวัดลำปางมีสมาชิก
ครบ 100 %
2. พัฒนาแกนนำและสมาชิกให้มี
ภูมิคุ้มกันทางจิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10
โดยเฉพาะสมาชิก “ใครติดยายกมือขึ้น”
สามารถเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างน้อย
ร้อยละ 90
3. ขยายเครือข่ายในสถานประกอบการ
และชุมชนให้ครอบคลุมมากขึ้น
4. พัฒนาศักยภาพเครือข่ายในสถาน
ประกอบการและชุมชนเพื่อให้เป็นต้นแบบ
เพิ่มขึ้นอย่างน้อย SETTING ละ 2 แห่ง
5. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทูปีนัมเบอร์วัน
จังหวัด

ทั้งนี้จังหวัดลำปางโดยหัวหน้า
ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน
ภาคประชาชนได้ปฏิญาณร่วมกันว่า จะน้อมนำ
โครงการ TO BE NUMBER ONE ไปสู่การ
พัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้อำนาจและความมุ่งมั่น
ของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนโครงการ
เพื่อมุ่งหวังให้เยาวชนลำปาง “เป็นหนึ่งโดยไม่
พึ่งยาเสพติด” อย่างยั่งยืน ตามพระดำรัสของ
องค์ประธานฯและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี “ให้
ลำปางเป็นนคร แห่งความสุข สุขทุกที่ด้วย
TO BE NUMBER ONE” ตลอดไป

โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE จังหวัดสตูล

ศูนย์ประสานงาน TO BE NUMBER ONE
จังหวัดสตูล

1. ชื่อโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE

2. บทนำ / ความเป็นมา

“ยาเสพติด” เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ ที่รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง ดังนั้น เพราะปัญหายาเสพติดที่มีการระบาดในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ได้มีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการเมือง และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา สภาพปัญหายาเสพติดเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่ในอดีตอย่างสิ้นเชิง จากเดิมที่ “เฮโรอีน” เป็นปัญหาที่สำคัญ กลับกลายเป็น “ยาบ้า” หรือ

สารเมทแอมเฟตามีน ที่กำลังระบาดตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จังหวัดสตูล ก็ประสบปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกันจะเห็นได้จากแผนภูมิสถานการณ์การระบาดของยาเสพติด จังหวัดสตูล จะเป็นยาบ้าร้อยละ 50.59 และ รองลงมา จะเป็นพืชกระท่อม ร้อยละ 23.9

แต่ โชคดีของจังหวัดสตูล ที่ทูลกระหม่อมมหิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ได้เสด็จมาเยี่ยม จังหวัดสตูลถึง 2 ครั้ง

ความภาคภูมิใจ.....ใน.....สตูล

เมื่อสตูลต้องเผชิญปัญหายาเสพติด.....

โชคดีที่ทูลกระหม่อมมหิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เข้ามาช่วยเหลือได้ทันเวลา เสด็จเยี่ยมสตูลถึง 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2554 โรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ที่ 42

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557 โรงเรียน
ควนการหลง วิทยาคม “นิคมวัฒนา”

และด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา
สิริวัฒนาพรรณวดี จังหวัดสตูล โดยนายเดชรัฐ
สิมศิริ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ได้น้อมนำ
แนวทางการดำเนินงานโครงการ
TO BE NUMBER ONE มาเป็นแนวทางหลัก
ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดกำหนดให้
ทุกภาคส่วนในจังหวัดสตูล รวมพลังขับเคลื่อน
สู่การเป็นจังหวัด TO BE NUMBER ONE

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึก และสร้าง
กระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันแก้ไขปัญห
ยาเสพติด
2. เพื่อสนับสนุน/จัดตั้งชมรม
TO BE NUMBER ONE ในแต่ละประเภท
3. เพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่าย
แลกเปลี่ยนเรียนรู้การป้องกันและแก้ไขปัญห
ยาเสพติด

4. เพื่อสนับสนุนให้จังหวัด/ชมรม
ในทุกประเภทเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด
จังหวัด/ชมรม TO BE NUMBER ONE

4. วิธีดำเนินการ

จังหวัดสตูลได้น้อมนำ โครงการรณรงค์
ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE
ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา
สิริวัฒนาพรรณวดี มาดำเนินการด้วยการ
บูรณาการทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องภายใต้แนวคิด
“เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด” ตามวัตถุประสงค์
ของโครงการ TO BE NUMBER ONE
มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนปฏิบัติงาน
ติดตาม ประเมินผลตามตัวชี้วัด 21 วาระของ
จังหวัด

วิสัยทัศน์

“สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
เครือข่ายเข้มแข็ง รุกการพัฒนาเด็กและเยาวชน
เป็นจังหวัด TO BE NUMBER ONE ต้นแบบ
ระดับเงิน ในปี 2560”

กลยุทธ์การบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของโครงการ

1. กำหนดนโยบาย TO BE NUMBER ONE เป็น 1 ใน 21 วาระของจังหวัดสตูล
2. บริหารจัดการคู่ขนานกับยุทธศาสตร์รวมพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด
3. บูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งแผนงาน แผนเงินและแผนคน
4. จัดทำบันทึกตกลงความร่วมมือ (MOU) กับเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. แบ่งภารกิจให้เจ้าภาพหลักอย่างชัดเจน
6. ใช้กระบวนการยึดพื้นที่เป็นฐานเป้าหมายหลัก คือ เยาวชน เน้นเด็กนำผู้ใหญ่หนุน ตามวิถีชุมชนคนสตูล

การนำนโยบาย สู่การปฏิบัติ

จังหวัดสตูล เร่งรัดให้ทุกภาคส่วนทุกชุมชนขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยยึดหลัก 3 ก. (กรรมการ กิจกรรม กองทุน) และ 3 ย. (ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างกระแส, ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ, ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างและพัฒนาเครือข่าย)

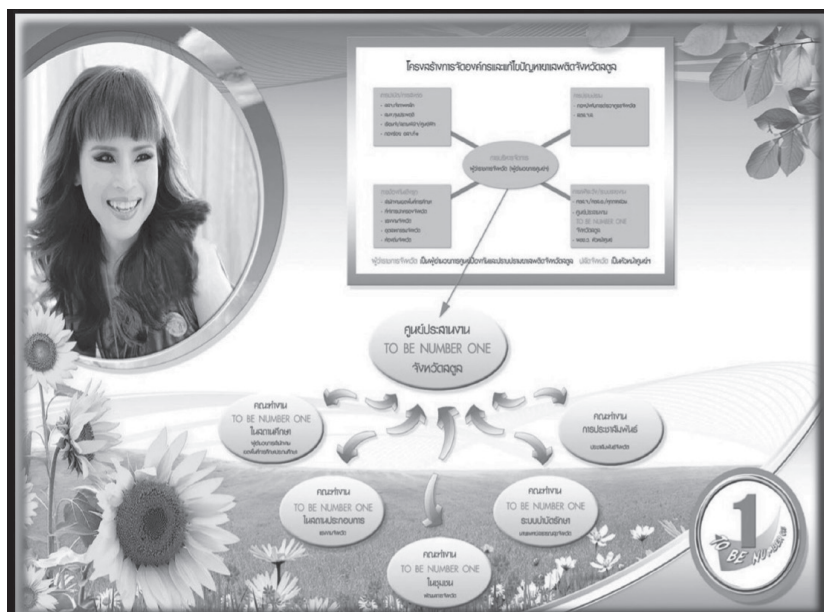
5. ผังกระบวนการ

1. โครงสร้างการจัดองค์กรป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดสตูล

ปลัดจังหวัด เป็นหัวหน้าศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดสตูล

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นหัวหน้าศูนย์ประสานงาน TO BE NUMBER ONE

งานเป็น 4 ระยะ

แผนปฏิบัติการการขับเคลื่อน TO BE NUMBER ONE ปี 2558

6. การขับเคลื่อน TO BE NUMBER ONE จังหวัดสตูล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลูกจิตสำนึกสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

7. ผลสำเร็จ

ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE

คณะกรรมการอำนวยการโครงการ TO BE NUMBER ONE จังหวัดสตูล ได้ยึดหลัก การดำเนินงานตามตัวชี้วัดของจังหวัด และเป้าหมายของโครงการรณรงค์ป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด TO BE NUMBER ONE ปี 2558 เป็นตัวชี้วัดหลักของระดับความสำเร็จ ของโครงการ ตามวาระจังหวัด ปี 2558

- เด็ก/เยาวชนอายุ 6 – 24 ปี เป็น สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE และ เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 80

- สนับสนุนการจัดตั้งชมรม/ศูนย์ เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา อย่างน้อยอำเภอละ 2 ชมรม / 2 ศูนย์ และกำหนดแนวทางในการวัดระดับความสำเร็จ ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการครอบคลุม ทุกหน่วยงาน

2. ประชุมคณะกรรมการทุก 3 เดือน

3. มีแผนงาน/โครงการแบบบูรณาการ ที่สนับสนุนให้ภารกิจสำเร็จ

4. ใช้กระบวนการขับเคลื่อน TO BE NUMBER ONE บูรณาการกับ ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด

5. รณรงค์จัดกิจกรรมเพื่อสร้างกระแส และรับสมัครสมาชิกเพิ่มอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (งานประจำปีและงานกาชาด, งานวันรณรงค์ ต่อต้านยาเสพติดโลก)

6. จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างน้อย ร้อยละ 5

7. ชมรม/ศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE เป็นรูปธรรม ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

8. มีเครือข่ายการขับเคลื่อนงาน TO BE NUMBER ONE ในจังหวัดเพิ่มขึ้น

9. มีการสรุปวิเคราะห์ประเมินผลเป็น รูปธรรม

8. ผลลัพธ์

รองชนะเลิศ อันดับ 1 จังหวัด TO BE NUMBER ONE ดีเด่นระดับประเทศปี 2558

พิมพ์ที่ บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด 70 ถ.ราชบพิธ แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กทม. 10200
โทร. 0-2222-5555, 0-2221-9781 โทรสาร 0-2221-6433 นายยอดย้ง โสภณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2559
E-mail Address : borpitt@hotmail.co.th

หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย พุทธอย่างรวบรัด คือการอำนวยความสะดวก
สวัสดิ์แก่ทวยราษฎร์ และการอำนวยความสะดวกสวัสดิ์ที่หาอยู่นั้น อาจจำแนกตาม
ประเภทงานได้เป็น ๔ ด้าน คือ การอำนวยความสะดวกป้อนภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข
และความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใส งาน
ทั้ง ๔ ด้าน ยังจำแนกเป็นส่วนปลีกย่อยออกไปได้มากมาย ซึ่งต้องมีการกองต่างๆ
รับผิดชอบไปปฏิบัติ ทั้งต้องพึ่งพิงอาศัยความร่วมมือจากกระทรวงทบวงกรมอื่น
อย่างกว้างขวางและใกล้ชิดด้วย ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกฝ่าย ทุกคน
จึงจำเป็นต้องมีหลักปฏิบัติที่แน่นอนเป็นเครื่องยึดถือ หลักการอย่างแรก
ก็คือ ต้องปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องและดำเนินก้าวหน้าไปด้วยกัน เสมอกัน
พร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมีให้ล้าหน้าหรือล้าหลังกว่ากัน อันจะเป็นเหตุให้งานยุ่งกัน
หรือเสียชนวน และเสียผล หลักการอย่างที่สอง คือต้องพยายามประสานงานกับ
ทุกหน่วยงานด้วยความสมัครสมานและความเข้าใจอันดีต่อกัน ประการสำคัญ คือ
จะต้องระมัดระวังปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ให้สมควรและถูกต้อง
ด้วยหลักวิชา กฎหมาย ความชอบธรรม โดยไม่มีอคติ

ภูพิงคราชนิเวศน์

วันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทร./โทรสาร 0-2221-5958
<http://www.stabundamrong.go.th>